DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
došlo 12. V. 1931
krat, ____ prilog.

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 108
Ljubljana, torek 12. maja 1931
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praha číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Veliki izgredi v Madridu

Krvavi spopadi med monarhisti in republikanci — Več monarhistov je bilo linčanih — Nad Madridom je proglašeno obsedno stanje

Pariz, 11. maja.. AA. Havas poroča: Včerajšnje manifestacije proti monarhističnemu listu »ABC« so se nadaljevale tudi danes. Manifestanti so vzklikali: »Smrt monarhistom!« Množice so zažgale še en kiosk, v katerem so prodajali list »El Debate«. Neka skupina, sodijo, da so bili komunisti, je korakala po ulicah in vpila: »Dol z duhovništvom!« Pred to skupino so nosili rdečo zastavo. Demonstracije so bile tudi v oddaljenih predelih mesta.

Pariz, 11. maja AA. Havas poroča iz Madrida: Po včerajšnjem sestanku, ki je bil prirejen o vprašanju ustavotvorne skupščine in o stališču članov monarhističnega centruma, je prišlo do spopada med republikansko in monarhistično mladino. Republikanci so zažgali tri avtomobile, v katerih so se vozili monarhisti. Med njimi je bil tudi ravnatelj lista »ABC«. Mnogo oseb je bilo aretiranih. Ko je policija hotela odpremiti aretirane monarhiste do tramvaja, da jih odpelje v zapore, je množica prijela več monarhistov in jih linčala. Izgrednike je morala razgnati mestna milica. Pri tem se je razvila ljuta borba, ki je trajala ves popoldan. V posameznih okrajih mesta se vrše boji in spopadi med manjšimi skupinami.

Madrid, 11. maja AA. Včeraj ob 15. se je **zbrala ogromna množica ljudi v bližini** Puerte del sol, kjer je zažgala ogromno grmado listov »ABC« in »El Debate«. Noč je potekla mirno, danes pa kaže vse mesto nenavadno lice, ker so delavci pričeli stavkati.

Ministrski svet je imel dopoldne izredno sejo, ki je trajala do 12.30. Popoldne so bile ogromne manifestacije po glavnih ulicah. Manifestanti so skušali zažgati poslopje, v katerem je uredništvo lista »ABC«.

Pariz, 11. maja AA. Havas poroča iz Madrida: Pri hišni preiskavi, ki so jo napravili v redakciji monarhističnega lista »ABC« so odkrili nekaj orožja. Policija je preprečila komunistom, da niso izropali neke trgovine z orožjem. 10.000 demonstrantov je prišlo pred redakcijo lista »ABC«, hoteč hišo zažgati. Notranji minister, ki je pozval množice, naj se razidejo, je prišel v gnečo pri čemer so mu raztrgali obleko. Manifestanti so izropali neko trgovsko hišo. S policijo je prišlo do streljanja. Mnogo oseb je aretiranih.

Notranji minister je prepovedal nadaljnje izhajanje monarhističnega lista »ABC«, ravnatelja lista pa je pozval, naj bo na razpolago policiji, ker se je v redakciji našlo orožje. Dalje je notranji minister prepovedal vse kolektivne manifestacije in napovedal ostre ukrepe zoper monarhiste in komuniste.

Pariz, 11. maja, AA. Havas poroča iz Madrida: V zvezi z včerajšnjimi neredi je bil aretiran monarhist De Lucas, ki ga smatrajo za odgovornega za nerede.

Množice so se zbrale pred zgradbo monarhističnega lista »ABC«, ki so jo skušale zažgati. Policija je streljala na množico. Več ljudi je bilo ranjenih, med njimi dve osebi nevarno. Množice so ostale še nadalje pred zgradbo uredništva omenjenega lista. Državni tožilec Galata je pozval množico, naj se razide. Imel je govor, v katerem je dejal, da bodo krivci v primeru, da se dožene, da se je orožje nepravilno uporabilo, kaznovani. Množice so vzklikale republiki.

Tudi minister za notranje zadeve je imel govor ter pozval množice, naj se razidejo. Minister za zunanje zadeve je dejal, da bo vlada zabranila izhajanje monarhističnemu listu »ABC«.

Madrid, 11. maja AA. Nad mestom je bilo proglašeno obsedno stanje zaradi včerajšnjih izgredov.

Madrid, 11. maja AA. General Berenguer je bil izpuščen iz zaporov.

STABILIZACIJA DINARJA

Kralj je včeraj podpisal zakon o stabilizaciji naše valute - Zakon stopi v veljavo na Vidov dan - Dinar je stabiliziran na sedanji višini

Beograd, 11. maja. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog g. ministra financ po zaslišanju g. predsednika ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o denarju kraljevine Jugoslavije. Zakon se glasi:

§ 1. **Denarna edinica kraljevine Jugoslavije je dinar. Vrednost dinarja odgovarja vrednosti težine 26 in pol miligrama čistega zlata.**

§ 2. Narodna banka kraljevine Jugoslavije ima privilegij za izdajanje novčanic v kraljevini Jugoslaviji pod pogoji, določenimi z zakonom. Narodni banki se odstopi ves čas trajanja njenega privilegija skrb za denar kraljevine Jugoslavije kot javna služba, ki jo ona opravlja v imenu države. Narodna banka je odgovorna za redno opravljanje službe pod pogoji, določenimi z zakonom o Narodni banki kraljevine Jugoslavije. Novčanice, izdane od Narodne banke, so tudi nadalje zakonito plačilno sredstvo. Vrsta, oblika in tekst novčanic se bo določil s posebnim zakonom na predlog ministra za finance po zaslišanju Narodne banke.

§ 3. **Narodna banka je obvezana, zamenjati novčanice prinašalcu** po vidiranju v mestu glavnega sedeža banke v Beogradu po svoji odločitvi **ali za zlato podlogo po tečaju, določenem v § 1. tega zakona, ali pa za tuje devize, ki se po zakonu tudi stvarno lahko zamenjajo za zlato,** svobodno za izvoz. V tem primeru se bo odstop deviz vršil po ceni, ki ne more presegati zakonite paritete z dodatkom stroškov izvoza zlata. Narodna banka je obvezana zamenjati poedine količine za zlato v znesku najmanj 250.000 Din. **Izvoz zlata in deviz je svoboden.**

§ 4. **Narodna banka je obvezana,** da vsak čas na svojem pravnem sedežu v Beogradu **zamenja za novce vsako količino zlata, ki se ji ponudi po tečaju, določenem v § 1. tega zakona.**

§ 5. Narodna banka je obvezana, da ima **pokritje v zlatu ali v devizah, ki se lahko zamenjajo za zlato, svobodno za izvoz. Znesek tega pokritja mora biti najmanj v višini 35 odst. skupnega zneska vseh njenih obvez** po vidiranju, tako da je najmanj **25 odst. zneska bančnih obvez** po vidiranju **pokritih z zlatom** v tresorih ali deponiranih v inozemstvu z možnostjo svobodnega izvoza

§ 6. **Zlati in srebrni denar, kovan na podlagi prejšnjih zakonov, preneha biti zakonito plačilno sredstvo.**

§ 7. S posebnimi zakoni se bo predpisalo na predlog ministra za finance po zaslišanju Narodne banke izdajanje kovanega drobiža, napravljenega iz zmesi aluminija in srebra. Skupna količina kovanega drobiža ne more biti večja od 650 milijonov Din. Način in pogoje kovanja drobiža bo predpisal minister za finance.

§ 8. Vse odredbe zakonov in pravilniki, ki so v nasprotju s tem zakonom, prenehajo.

§ 9. Ta zakon stopi v veljavo z objavo v »Službenih novinah« in **dobi obvezno moč dne 28. junija 1931.**

*

Z zakonom o denarju kraljevine **Jugoslavije** je tudi naša država stopila v krog onih držav, ki imajo definitivno **urejeno denarno veljavo, zlato valuto.** To je eden najvažnejših mejnikov v razvoju našega gospodarstva, vendar pa je treba na drugi strani takoj podčrtati, da ta valutna reforma ne bo v trgovskem in denarnem prometu prinesla **neposredno nikakih izprememb. Gre namreč za sankcijo že obstoječega razmerja med vrednostjo dinarja in zlata,** saj določa 1. paragraf, da odgovarja vrednost dinarja količini zlata od **26.5 miligrama čistega zlata, kar odgovarja današnji vrednosti dinarja.**

Ta relacija pa dobi šele tedaj svoj pomen, **če je dana možnost vsakokratne zamenjave bankovcev v zlato ali zlate devize** in obratno po relaciji, ki jo določa zakon. Zato nalaga drugi paragraf Narodni banki dolžnost, da vsakomur, ki predloži vsaj za 250.000 Din bankovcev, zamenja te bankovce v zlato ali v zlate devize, ki se vedno lahko zamenjajo v za izvoz slobodno zlato.

Tudi Brüning odgovarja Briandu

Nemški državni kancelar o smernicah nemške finančne politike – Reparacije in revanža

Berlin, 11. maja AA. V Kloppenburgu v severni Nemčiji je imel kancelar dr. Brüning govor, v katerem je poudarjal potrebo strogega varčevanja v državnem gospodarstvu. Listi smatrajo njegova izvajanja za velevažna v mnogih ozirih. Kancelar je naglasil, da je imel vladni program finančne obnove države sijajne uspehe, vendar pa je padanje državnih dohodkov povzročilo potrebo po nadaljnjem zmanjšanju državnih izdatkov. Podrobnosti o tem bo objavila vlada ob koncu meseca.

Brüning je nadaljeval, da bi Nemčija gotovo doživela veliko razočaranje, ako bi pred rešitvijo svojega finančnega vprašanja načela reparacijsko vprašanje. Brez ureditve državnih financ je vsaka uspešna reparacijska politika nemogoča. Bila bi velika pogreška kabineta, je nadaljeval, ako bi otvoril reparacijsko vprašanje preden bi pripravili podlago za kočljiva in težavna pogajanja o reviziji reparacij.

Glede na zadnji Briandov govor je izrazil svoje obžalovanje, ker je nastalo toliko razburjenje v zadevi carinskega sporazuma z Avstrijo, ki da je zgolj gospodarskega značaja. Inozemstvo je dobilo tako popolnoma napačen vtis o nemških ciljih. Brüning je nadalje obžaloval besedo »vojna«, ki jo je rabil Briand v svojem govoru, ter poudaril, da bi se morala ta beseda črtati iz besednjaka, kar bi najbolje koristilo miru.

Končal je z besedami: »Briand je imenoval Francoze vojake miru, toda žrtve miru so Nemci. Svet se bo pomiril šele tedaj, ko bodo vsi priznali to temeljno resnico.«

Seja nemške vlade

Berlin, 11. maja AA. Danes je ministrski svet razpravljal o vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu na majskem zasedanju Društva narodov v Ženevi. Prisotni so bili vsi ministri in predsednik državnega zbora. Po seji je zunanji minister Curtius poročal predsedniku Hindenburgu o stališču, ki ga bo zavzela nemška delegacija v raznih vprašanjih na zasedanju v Ženevi. Nemško delegacijo bo vodil zunanji minister dr. Curtius. V Ženevo odpotuje v sredo.

Zbližanje med Anglijo in Italijo?

Po informacijah londonskega lista obstoja možnost tesnejšega sodelovanja med Londonom in Rimom

London, 12. maja. s. Diplomatski poročevalec »Daily Telegrapha« piše: Jutri bo angleška delegacija odpotovala v Ženevo. Državni tajnik za zunanje zadeve Henderson bo najbrže v četrtek imel privaten razgovor z italijanskim ministrom Grandijem, s katerim bo razpravljal o izjalovljenju mornariških pogajanj s Francijo, o nemško-avstrijski carinski uniji in o pripravah za svetovno razorožitveno konferenco. Močno zbližanje angleškega in italijanskega stališča v pomorskem vprašanju je ustvarila diplomatsko solidarnost, ki bi lahko dovedla do angleško-italijanskega sodelovanja tudi v drugih mednarodnih vprašanjih. O nemško-avstrijskem carinskem načrtu izjavljajo tako v Londonu kakor v Rimu, da bodo brez predsodkov stopili v razpravo o tem vprašanju in o protipredlogih Brianda.

London, 11. maja č. Odbor pravnikov za študij dunajskega protokola o avstrijsko-nemški carinski uniji po informacijah »Daily Telegrapha« ni mogel priti do zaključka. Pravniki v tem odboru izjavljajo, da je izredno težko ugotoviti, ali predstavlja dunajski pakt kršitev ženevskega protokola. Težkoča obstoja zlasti v tem, ker je silno težko definirati pojem gospodarske neodvisnosti. Točna definicija tega pojma bi spadala pred forum gospodarskih strokovnjakov. Zato smatrajo v Londonu za zelo dvomljivo, ali bo Društvo narodov zadevo predložilo haaškemu sodišču, ker ni izključeno, da bi se izjavilo za nepristojno.

Objava oborožitvenega stanja

Nemški in ruski predlogi o objavljanju razorožitvenega stanja posameznih držav

Ženeva, 12. maja, s. Nemški predlogi od 25. aprila za objavo sedanjega oborožitvenega stanja bodo danes objavljeni v Ženevi. Nemški predlogi predvidevajo obvezno objavo vseh faktorjev za oboroževanje, zlasti izvežbanih rezerv in materijala v skladiščih. Tudi nota ruske vlade od 25. aprila se bavi z objavo oboroževanja, odreka pa Društvu narodov pravico brez udeležbe držav, ki v svetu niso zastopane, imenovati odbore ali določiti osebe, ki bodo odredile obseg objave sedanjega oborožitvenega stanja. Ruska vlada je priložila svoji noti poročilo o oborožitvenem stanju Rusije. Ruski ugovor bo najbrže dovedel do tega, da bo odposlana v posebni odbor, ki ga bo svet Društva narodov na svojem majskem zasedanju imenoval za priprave o objavi oborožitve, tudi ruski zastopnik. O tem se bo razpravljalo z Litvinovim ob priliki njegovega bivanja v Ženevi.

Ženeva, 11. maja AA. Popoldne se je sestala komisija Društva narodov, da razpravlja o nemških predlogih za ojačenje odredb proti vojni nevarnosti. Za predsednika je izvolila grškega delegata prof. Politisa. Anglijo zastopa lord Cecil, Nemčijo pa minister Göppert.

Dr. Göbbels obsojen v zapor

Berlin, 11. maja. č. Danes je bila razglašena sodba v procesu proti znanemu narodno - socijalističnemu voditelju dr. Göbbelsu. Zaradi žalitve predsednika policije je bil obsojen na dva meseca zapora.

Novi načrti o restavraciji Habsburžanov

Ugotovitve francoskega novinarja Sauerweina – Priprave za zaroko Otona Habsburga z italijansko princeso

Budimpešta, 11. maja č. »A Reggel« objavlja članek francoskega novinarja Julesa Sauerweina o izgledih Habsburžanov na restavracijo v Avstriji in Madžarski.

Sauerwein naglaša, da so se vršili že davno razgovori o tem vprašanju med dr. Schobrom in grofom Bethlenom. To vprašanje tvori po njegovi sodbi že davno bistvo skupne politike obeh držav, ki sta tvorili nekoč jedro podunavske monarhije. Malo pred objavo pakta o avstrijsko-nemški carinski uniji so se vršila med Avstrijo in Madžarsko pogajanja o medsebojni izmenjavi blaga. Zato je izven dvoma, da Madžarska ni brez pridržka sprejela berlinskega načrta o avstrijsko-nemški carinski uniji. Ko so bila pogajanja med Avstrijo in Madžarsko že v teku, je bil nenadoma objavljen dunajski carinski pakt. Podoba je, da je hotel Berlin na ta način preprečiti predčasni sporazum med Dunajem in Budimpešto in pomisleki italijanskega tiska, ki se izražajo zlasti v zadnjih člankih rimske »Tribune«, zato niso brez pomena. V Budimpešti se zadnje dni mnogo govori, da bo bivša avstrijska cesarica Zita prebila poletje v Ravenni, kjer jo bo posetil italijanski kralj. Pri tej priliki bi se imeli vršiti dogovori o zaroki Otona Habsburškega z najmlajšo italijansko princeso. Sauerwein misli, da Madžarska ni tako zelo monarhistična, da bi mogel Oton Habsburški brez nadaljnjega zasesti madžarski prestol. Francija mora zaradi tega pazljivo spremljati razvoj dogodkov in bi bilo več ko primerno, če bi se velesile končno sporazumele o tem vprašanju. Če se bo Nemčija s takimi načrti še nadalje igrala z interesi Evrope, potem mora Francija ukreniti primerne korake, da se sporazume z Italijo, kajti nihče ne more zanikati, da ima Italija velike interese v Podunavju.

Budimpešta, 11. maja č. »Pesti Kurir« naglaša, da na pristojnem mestu zanikajo vesti inozemskih listov o restavraciji Habsburžanov in naglašajo, da to vprašanje v sedanjem trenutku sploh ni aktualno.

Korupcija na Madžarskem

Akcija intelektualne mladine proti kumuliranju služb po politikih

Budimpešta, 10. maja. d. »Organizacija mladih intelektualcev« na Madžarskem je pred par meseci pokrenila energično akcijo proti razvadi, ki je eno največjih socialnih zel sodobne Madžarske. Mladina po dovršenih študijah ne more do kruha, ker imajo razni politiki in njihovi prijatelji običajno po več mastno plačanih služb. Organizacija pravi, da je v času splošne brezposelnosti in socijalne bede ta samopašnost ne samo neumestna, marveč celo skrajno škodljiva in nemoralna. Ta način nakopičevanja dobro plačanih služb na posamezne prvake, ki se solnčijo v milosti vladajočega režima, je dal pobudo mladini, da je odločno nastopila v obrambo svojega obstanka po dovršenih študijah. Organizacija mladih intelektualcev se je zato obrnila na javnost s prošnjo, naj se javijo sliočni slučaji zlorabe; dobila je nad 15.000 prijav. Med temi so naravnost vnebovpijoči primeri. Tako so ugotovili nekega politika, ki zavzema 70 plačanih mest in se v večini teh služb pokaže samo po enkrat na leto, da pobere plačo, ki se je bila nabrala. Zopet drugod so ugotovili, da so javni funkcijonarji, ki morajo po svoji uradni dolžnosti ščititi madžarsko industrijo, obrt in trgovino, člani upravnih in nadzornih svetov tujih podjetij, kjer zastopajo seveda tuje gospodarske interese.

Iz došlih 15.000 prijav je organizacija mladih intelektualcev zbrala v obširni knjigi 10.000 najbolj drastičnih primerov, predvsem članov zakonodajnih in javnih korporacij ter jih s posebno spomenico predložila pisarni ministrskega predsednika. Pisarna grofa Bethlena je vlogo sprejela in v redu protokolirala in predsednik vlade je obljubil, da bo stvar preiskal in uredil uradnim potom.

Odgoditev parlamentarnih volitev v Rumuniji?

Bukarešta, 11. maja. č. V političnih krogih govore o možnosti odgoditve parlamentarnih volitev. Z ene strani se zatrjuje, da bodo volitve odgodene najmanj za mesec dni, po drugih verzijah pa bi se odgodile samo za deset dni. Koliko je na tem resnice, se za enkrat ni dalo ugotoviti, ker so vladni krogi skrajno rezervirani.

Nova norveška vlada

Oslo, 12. maja. s. Predsednik parlamenta Kolstaad je danes sestavil novi kabinet. Ministrsko predsedništvo ter ministrstva za kmetijstvo, socijalno politiko in za javna dela so zasedena po članih agrarne frakcije. Ministrski predsednik Kolstaad prevzame tudi finančno ministrstvo. Zunanje ministrstvo bo vodil major Briger Braadland.

Briand kandidira

Pariz, 11. maja AA. Zunanji minister Briand je nocoj deputaciji levičarskih skupin zbornice in senata sporočil, da sprejema kandidaturo za predsednika republike.

Pariz, 12. maja s. Frakcija demokratične levice v senatu je sklenila, da pri prvi volitvi ne bo glasovala za nobenega izmed kandidatov za predsednika republike in da bo glasovala pri drugi volitvi za onega kandidata levice, ki bo pri prvi volitvi dobil največ glasov.

Vstaja v Birmi

London, 11. maja, AA. V spodnji zbornici je državni podtajnik za Indijo Benn odgovoril na interpelacijo o položaju v Birmi. Navedel je, da znaša število ubitih upornikov tisoč. Dva tisoč upornikov je bilo ujetih. Ti podatki še niso popolni. Izgube vladnih čet so malenkostne.

Novi ban dunavske banovine

Beograd, 11. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja z dne 11. maja je bil na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve na podlagi čl. 5. zakona o razdelitvi kraljevine na upravna področja v zvezi s § 18 uradniškega zakona imenovan za bana dunavske banovine v 2. l. g. *Nikolič Milan,* vrhovni inspektor v ministrstvu za notranje zadeve.

*

Novi ban dunavske banovine Milan Nikolić je bil rojen 22. oktobra l. 1874. v Čačku, kjer je bil njegov oče sodnik. Osnovno šolo in gimnazijo je dovršil v Čačku, maturiral je v Kragujevcu, l. 1897. pa je diplomiral na pravni fakulteti v Beogradu ter stopil nato v sodno službo. Leta 1901. je prešel v vojno službo kot sodni poručnik. V času balkanske vojne je bil vojaški sodnik za oficirje, postal je načelnik sodnega oddelka vardarske divizije, v času svetovne vojne načelnik sodnega oddelka dunavske divizije, l. 1922. pa je postal načelnik sodnega oddelka I. armije v Novem Sadu. Kasneje je bil imenovan tudi za vrhovnega inspektorja v predsedništvu ministrskega sveta, kar je ostal do danes, do imenovanja za bana dunavske banovine.

Zakon o kmetijskih šolah

Beograd, 11. maja. AA. Dopoldne je bila otvorjena v oddelku za agrarno politiko ministrstva za kmetijstvo konferenca za proučitev zakonskega načrta o srednjih in nižjih kmetijskih šolah. Konferenci predseduje načelnik oddelka za agrarno politiko Velimir Stojković. Prisostvujejo ji načelnik oddelka za rastlinske pridelke Milan Gjurić, načelnik živinorejskega oddelka dr. Prohaska, kmetijski referenti banskih uprav in po en zastopnik poljedelskih ustanov iz vse države. Konferenca bo trajala permanentno nekaj dni.

Kmetijske zbornice

Beograd, 11. maja. AA. Dopoldne je bila v oddelku za agrarno politiko v ministrstvu za kmetijstvo otvorjena konferenca, ki bo proučila zakonski načrt o kmetijskih zbornicah. Konferenci predseduje načelnik oddelka za agrarno politiko Velimir Stojković.

Dr. Štampar referent Društva narodov

Zagreb, 11. maja. AA. Higijenski odbor Društva narodov je imenoval na svoji zadnji seji dr. A. Štamparja za glavnega poročevalca o higijeni na podeželju. Svoje poročilo bo dr. Štampar predložil mednarodni konferenci, ki bo zadnje dni junija in v začetku julija t. l. v Ženevi.

Pravilnik o mlekarskih zadrugah

Beograd, 11. maja AA. V oddelku za živinorejo ministrstva za kmetijstvo sestavljajo izpremembe za pravilnik o mlekarskih zadrugah za vso državo. V to svrho se je sestala posebna komisija z nalogo, da izgotovi izpremenjeni pravilnik čim prej. Poleg uradnih poljedelskih referentov prisostvujejo konferenci tudi zastopniki mlekarskih zadrug.

Predujmi sadilcem tobaka

Beograd, 11. maja AA. Uprava monopolov je dovolila sadilcem tobaka predujme po 100 Din od vsakih tisoč zasajenih sadik.

Politični pomen inozemskega posojila

Izjave generalnega direktorja Poštne hranilnice – Preokret v nazorih mednarodnih finančnikov

Beograjsko »Vreme« objavlja daljšo izjavo generalnega direktorja Poštne hranilnice dr. Milorada Nedeljkovića o novem državnem posojilu. Iz zanimivih izvajanj dr. Nedeljkovia posnemamo:

Celo vrsto let od osvobojenja doslej smo se trudili, da bi prišli do večjega čisto finančnega posojila za obnovo našega gospodarstva in naše valute, kar nam je oboje nujno potrebno. Ti napori doslej niso mogli dovesti do cilja, ker v inozemstvu ni bilo zaupanja v gospodarsko in politično bodočnost naše države. Svetovni finančni trgi so bili nad 10 let pod vtisom tega mnenja, ki so ga o nas sistematsko in vztrajno širili naši neprijatelji.

Živo se spominjam vtisa, ki sem ga dobil, ko sem bil l. 1924 v Ameriki. Bil sem presenečen nad silovitostjo in smotrenostjo te akcije proti nam. Finančni listi so kar po vrsti objavljali lažnjivo dokumentirane članke proti naši državi in opozarjali svoje čitatelje, naj nam ne posodijo niti enega dolarja, ker bi bil sigurno izgubljen. Ta propaganda ni bila brez uspeha. Ko sem imel potem konference in predavanja o naši državi v bančnih, novinarskih in univerzitetnih krogih in klubih v Newyorku, Bostonu, Washingtonu in drugih mestih Severne Amerike, so mi vedno poleg lepih simpatij za naš narod izražali svojo bojazen o bodočnosti naše države glede na naše notranje razmere. Dokler se ta črna pika z vašega obzorja ne odstrani, ne boste mogli dobiti posojila v Ameriki, so govorili, kar se je govorilo ter mislilo v Ameriki, se je pisalo, govorilo in mislilo tudi v mnogih evropskih državah.

V tem času smo se težko trudili in z lastnimi silami obnavljali svoje razvaline, negovali svoje invalide, dvigali valuto, gradili ceste in železnice, izvajali agrarno reformo, podpirali kmetijstvo in industrijo, pospeševali zdravstveno in kulturno stanje našega naroda.

Vse to smo delali z lastnimi sredstvi (ako odštejemo nekaj manjših investicijskih posojil, premajhnih za naše potrebe) pogosto sredi najtežjih domačih skrbi in stisk, vendar pa z neomajno vero v uspeh.

Ta uspeh je končno došel. Izginila je črna točka našega političnega obzorja. Inozemstvo je dobilo drugo mnenje o nas in temu mnenju dalo najbolj učinkovito potrdilo s suhim zlatom, z velikim čisto finančnim posojilom, ki se nam daje pod popolnoma dostojnimi pogoji.

S pogodbo o posojilu se nam ne diktirajo nikaki politični, gospodarski ali finančni programi. Dovolitev posojila ni vezana na kake koncesije, investicije, dobave, izplačila starih dolgov itd.; za posojilo ne dajemo nikake stvarne zastave, še manj pa kako varuštvo upnikov nad našimi financami.

Glede obrestne mere in emisijski kurz smo dosegli boljše pogoje od svoje večje in bogatejše sosede Rumunije in ugodnejše številke, kakor jih kaže kurz naših vodilnih papirjev na ameriškem in evropskem trgu.

Pomen tega posojila za naš narod in našo državo se more samo najugodneje ocenjevati. Predvsem bomo s pomočjo tega posojila dosegli končno definitivno zakonsko stabilizacijo naše valute. S tem bo vse naše gospodarstvo dobilo stabilno podlago za delo in nove kombinacije. Omogočilo se bo sklepanje zasebnih produktivnih posojil, s čemur se bo olajšal priliv tujega kapitala v našo državo. Izginile bodo težke omejitve v trgovini z devizami, kar bo dalo trgovini novega razmaha. Naša država bo mogla sodelovati v velikih mednarodnih bančnih ustanovah in pokazale se bodo tudi mnoge druge važne finančne in gospodarske koristi kot naravna in logična posledica dinarske stabilizacije.

Gospodarski pomen priliva tujega kapitala v našo državo nam je toliko jasen, zlasti sedaj v splošnem zastoju stikov med kapitalom in poslovnimi možnostmi, da ga ni treba na dolgo razlagati. Naravno je, da bo oplodilni učinek tega priliva denarja iz inozemstva toliko večji, v kolikor se bo njegova uporaba pri naših gospodarskih investicijah vršila čim bolj sistematično.

Povrh vsega je pomen tega posojila psihološki. Vse, kar dviga človeka fizično v njegovem delu in naporih, ima pozitiven pomen tudi v gospodarskem pogledu. Tudi za naš narod kot celoto bo zaključitev tega posojila dejstvo, ki mu bo dvignilo samozaupanje in vero, v čemer bo istotako velika gospodarska korist za našo državo.

Z eno besedo, zaključitev tega posojila je važen pozitiven dogodek v zgodovini naše zedinjene domovine.

Preprečena bančna kriza na Dunaju

Z velikopotezno pomožno akcijo je avstrijska vlada rešila največjo dunajsko banko pred plačilnimi težkočami

Dunaj, 12. maja. g. »Korbiro« javlja: Ravnateljstvo avstrijskega Kreditnega zavoda za trgovino in obrt je sporočilo avstrijski zvezni vladi, da je zavod glasom bilance za poslovno leto 1930, utrpel izredne izgube v višini 140 milijonov šilingov. Vzrok za te izgube so fuzija z Bodenkreditanstalt, razvrednotenje efektnega portfelja ter potrebni odpisi pri dolžnikih. Ta položaj je zahteval takojšnjo intervencijo zvezne vlade, da se celokupno avstrijsko gospodarstvo pravočasno in uspešno zaščiti pred nepredvidenimi posledicami.

Pogajanja, ki so se zadnje tri dni vršila nepretrgano med vlado in vsemi vpoštev prihajajočimi činitelji, so dovedla do popolnega soglasja. Kreditni zavod bo znižal akcijski kapital za 25%, ter bo dobil nova sredstva v taki izmeri, da bodo nastale izgube popolnoma krite, in da se bo dosedanje lastno premoženje zavoda še celo povečalo. Avstrijska država bo namreč dala na razpolago sto milijonov šilingov, Narodna banka in Rotschildova banka pa 30 milijonov šilingov. Država bo dobila v to svrho potrebna sredstva na ta način, da bo vlada predložila narodnemu svetu zakonski načrt, ki jo bo pooblastil za izdajo zakladnic v znesku 100 milijonov šilingov. Narodni svet je sklican že za jutri ob 15. uri. Politične stranke so obljubile svojo pomoč, tako da je takojšen sprejem tega zakonskega načrta zasiguran.

★

Dunajski Kreditni zavod je imel pred vojno tudi z našimi kraji mnogo poslov in je imel med drugimi tudi filialko v Ljubljani. Ta je po prevratu postala samostojen zavod, ki je finančno od dunajske Kreditanstalt neodvisen in torej ni tangiran po dogodkih na Dunaju.

Versko gibanje na Češkem

Praga, 8. maja.

Uradi za ljudsko štetje so zaposleni z urejevanjem podatkov letošnjega popisa; kakor kaže, bodo podatki obdelani in urejeni najprej na Češkem, nakar bodo sledile ostale pokrajine: Moravska s Šlezijo, Slovaška in Podkarpatska Rusija. Od skupnega števila prebivalcev — okoli 15 milijonov odpada na Češko malo manj ko polovica, t. j. 7.100.000 prebivalcev. Narodnostno stanje ni do dobra obdelano, pač pa so uradi nedavno objavili stanje glede posameznih veroizpovedi in glede sprememb v posameznih verskih zajednicah.

Največ prebivalcev Češke je rimsko-katoliške vere: 74%. Po vojni se je opažala jaka protikatoliška tendenca, osobito zavoljo tega, ker je bila rimsko-katoliška cerkev med vojno stala na strani Avstrije in Habsburžanov. Zato je bilo število njenih vernikov prva leta po osvobojenju naglo padalo. To nazadovanje pa je bilo samo začasnega značaja in danes se protikatoliško gibanje ne more več smatrati za obče narodno pojav.

Verska pripadnost prebivalcev Češke se kaže v številkah takole: rimskih katolikov je 5.317.000, grških 8000, armenskih 24.000 čeških evangeličanov (čeških bratov) je 199.000 nemških evangeličanov na 98.000 po vrhu še 4000 reformiranih in avgsburške veroizpovedi; češkoslovaška narodna cerkev ima 618.000 vernikov, pravoslavnih je 15.000, starokatolikov 17.000, židov 76.000. Brez konfesije se je prijavilo 727.000 oseb, kar je vsekakor silno visoka številka.

V primeri s podatki iz leta 1921, zaznamujejo vsa veroizpovedanja — razen židovskega — večji ali manjši porast. Najbolj so napredovale evangeljske cerkve in čsl. narodna cerkev, ki izkazujejo napredek 120, odnosno 130%. Najmanj je napredovala rimsko-katoliška cerkev, katere verniki so se pomnožili komaj za 1,92 odst. v primeri s porastom prebivalstva pa je rimsko-katoliška cerkev prav za prav nazadovala za 4.2 odst. L. 1921. je bilo na Češkem na 1000 prebivalcev 782 katolikov, danes jih je 747. Brezkonfesijonalcev je pa za 10 odst. več nego pred desetimi leti. Podatki iz Moravske in Slovaške bodo seveda izdatno spremenile to razmerje v prid katoličanom.

Preobilen blagoslov

Lizbona, 11. maja. AA. Tu je porodila neka žena 7 otrok naenkrat, kar se je zgodilo v zgodovini porodov le dvakrat. Žena je soproga nekega železničarja in je stara 27 let. Vseh 7 otrok je ženskega spola. Otroci in mati se počutijo dobro. Prvi tak primer se je pripetil v Hamelu v Nemčiji l. 1600.

Nezgoda rumunske kraljice

Milan, 11. maja. s. Rumunska kraljica Marija se je na izletu ob jezeru Como ponesrečila. Kraljica se nahaja v letovišču Bellaggio ter je odšla v kraj Bellano, da bi napravila izlet v neko sotesko, v katero se more priti le po polzki stezi in po strmi lestvi. Na zadnji stopnici lestve je kraljici spodrsnilo in je padla na tla. Dobila je nekaj lažjih ran. Ko so ji rane zavezali, se je z motornim čolnom zopet vrnila v Bellaggio.

Novo orjaško nemško letalo

London, 11. maja. d. Major Fitzmaurice, poveljnik irskega letalstva, ki je postal znan s svojo udeležbo pri poletu z »Bremenom« preko Oceana, je izjavil novinarjem, da grade nemški inženjerji letalo, ki bo imelo 10 motorj in v katerem bo prostora za 150 seb. To letalo bo zmožno za reden potniški promet preko Oceana. V nemških krogih, ki se bavijo z gradnjo letal, doslej o tem načrtu še ni ničesar znanega.

Vlak na propeler

Hannover, 11. maja. AA. Železniški voz na propeler, ki je pri prvih poskusih lani oktobra dosegel 150 km hitrosti na uro, je pri današnjih poskusih vozil dvakrat na progi Hannover-Berlin s hitrostjo 205 km na uro.

Čsl. vlada proti žitni spekulaciji

Praga, 11. maja h. Popoldne se je vršila ministrska konferenca, katere so se udeležili trgovinski, kmetijski in finančni minister ter minister za aprovizacijo. Razpravljali so o položaju na žitnem trgu ter odobrili več ukrepov proti žitni spekulaciji.

Karambol dveh letal v zraku

Pariz, 12. maja s. Nad pariškim letališčem Villa Coublaix sta trčili dve letali v višini 150 m ter padli na tla. Oba letalca, polkovnik in njegov adjutant, sta se ubila.

Katastrofa ekspresnega vlaka

Saarbrücken, 11. maja. V bližini kolodvora je skočila s tira lokomotiva ekspresnega vlaka, ki je vozil proti Parizu. Lokomotiva se je prevrnila. Strojevodjo je vrglo daleč v stran in je dobil lažje poškodbe, kurjača pa je na mestu ubilo. Med potniki je nastala velika panika in so večinoma poskakali skozi okna, pri čemer se jih je več lažje ranilo. Kako je nesreča nastala še ni ugotovljeno. Domnevajo pa, da gre za poskušen atentat.

Občni zbor Zveze duševnih delavcev

Ljubljana, 11. maja.

Nocoj se je v prostorih Slovenske Matice sestal občni zbor Zveze duševnih delavcev v Ljubljani. V Zvezi je včlanjenih 16 društev približno s 3000 člani. Občnemu zboru so prisostvovali delegatje nekaterih večjih ljubljanskih organizacij intelektualcev.

Predsednik ZDD g. univ. profesor dr. **M. Slavič** je v svojem poročilu omenjal težkoče, ki ovirajo društvo pri delu in razmahu. Ljubljanska Zveza je prav za prav sekcija Nacionalnega saveza umnih radnika za Jugoslavijo v Beogradu, toda centrala obstoji žal le na papirju; tudi zagrebška sekcija se ni ustanovila, tako da ljubljansko društvo doma in v vnanjem svetu zastopa celotno Jugoslavijo. Ljubljanski odbor je v stalnih stikih z mednarodno centralo v Parizu in njegovo delo se v zunanjem svetu upošteva; tako je bil predsednik dr. Slavič lani izvoljen za podpredsednika mednarodnega kongresa duševnih delavcev v Londonu. Če bi bili Jugosloveni vsaj nekoliko močneje in splošnejše zastopani v tej vplivni mednarodni organizaciji, bi bili lani dobili mesto v konsultivni komisiji Mednarodnega delovnega urada; žal da nas je to pot prehitela Holandska. Iz istih razlogov, namreč zaradi nedelavnosti beograjske nacionalne centrale, se letos ne bo vršil mednarodni kongres Federacije v Beogradu kot je bilo prvotno zasnovano, marveč v Bruslju ali v Ženevi in šele prihodnje leto v naši prestolnici, če bo dotlej uspelo, da se nej organizacija pridobi za intenzivnejše delo.

Predsednik je tudi opozoril na važnost Zveze duševnih delavcev, zlasti glede na naše uveljavljanje v mednarodnem svetu: tu se je mednarodno reševalo vprašanje avtorske zaščite, pravkar je v teku obsežna anketa o petdnevnem delovnem tednu in o drugih, za duševnega delavca socialno pomembnih preosnovah, ki se skušajo preko Mednarodnega delovnega urada vriniti v zakonodajo posameznih držav. Ker je prav te dni pristopila v mednarodno zvezo tudi Nemčija, je vpliv te organizacije še bolj ojačen. Ne bi torej bilo prav, da bi se Jugosloveni izključili od tega dela, a dokler se ne izboljša položaj v Beogradu in Zagrebu, moramo Slovenci vzdrževati te važne stike.

Ga. dr **Melita Pivec-Steletova**, ki ves čas agilno vodi tajniške posle, je poročala o delovanju ljubljanske Zveze. Zveza je vodila obsežno korespondenco s Parizom: uspelo ji je pridobiti nekoliko tehtnih odgovorov na ankete svetovnega značaja, ki so jih dali naši strokovnjaki: inž. Šuklje, dr. Ivo Pirc, dr. Sagadin i. dr. Tajnica je sama prisostvovala seji upravnega odbora pariške centrale, enkrat pa je zastopal Ljubljano dr. Zwitter; beležke z obeh sej so pričevale, kako zanimiva vprašanja se pretresajo v tem območju in kolikega pomena je, da smo tudi mi zastopani.

O blagajniškem stanju je poročal g. inspektor **Matijašič**, občni zbor je ugotovil, da se nekatera društva žal ne zavedajo svojih dolžnosti in ne plačujejo itak dovolj pičlih letnih prispevkov.

Po poročilu nadzorstva (prof. Fr. Jeran) je občni zbor izvolil novi odbor. Za predsednika je bil ponovno izbran g. univ. profesor dr. M. Slavič, podpredsednika pa sta gg. dr. H. Tuma in svetnik A. Lajovic. Tajnica ostane slej ko prej ga. dr. Pivec-Steletova, blagajnik g. Matjašič. V odbor stopijo še gg.: dr. Lučovnik, dr. R. Krivic, dr. Ivo Pirc, prof. Prebil, dr. V Korošec in inž. Leo Novak. Nadzorstvo: prof. Jeran, dr. Rutar, inž. Černivec.

Predsednik je zaključil občni zbor z apelom k novemu delu za smotre mednarodne federacije duševnih delavcev.

Dalmatinski Čaruga obsojen na smrt

Šibenik, 11. maja. č. Danes dopoldne je bila razglašena sodba v procesu proti pislulemu razbojniku Todoru Mediću. Zanimanje občinstva je bilo ogromno. Komaj desetina je dobila dostop v sodno dvorano. Oblasti so odredile obsežne varnostne ukrepe. Vsi vhodi so bili strogo zastraženi. To se je izkazalo za potrebno, ker so sodniki in razne priče dobili v zadnjih dneh grozilna pisma od Medićevih razbojniških tovarišev. Ob 9. so pripeljali v sodno dvorano Medića, uklenjenega v verige, v spremstvu štirih orožnikov. Bil je zelo bled. Sodišče ga je spoznalo krivim zaradi 25 kaznivih dejanj in je bil zaradi umora žandarja Vesića obsojen na smrt, zaradi ostalih zločinov pa za vsakega po 10 do 20 let, skupno na 182 let robije, kar je doslej najvišja kazen, izrečena pred šibeniškim sodiščem. Zoper razsodbo so vložili priziv tako zagovorniki, kakor tudi državni tožilec, ki smatra, da je bila kvalifikacija umora orožnika Vesića pogrešena. Državno tožilstvo vztraja na tem, da se kvalificira ta zločin po zakonu o zaščiti države. V zvezi z grozilnimi pismi, ki jih je prejelo sodišče, so bili danes v Kistanji pri Šibeniku aretirani trije seljaki in 18-letna ljubica razbojnika Medića.

Novi italijanski konzul v Zagrebu

Zagreb, 11. maja č. Dosedanji italijanski konzul v Zagrebu Rochira je bil odpoklican v zunanje ministrstvo v Rimu. Na njegovo mesto je imenovan za konzula v Zagrebu bivši italijanski poslanik v Panami Carlo Umalta, ki bo jutri prevzel posle.

Poljski poslanik v Zagrebu

Zagreb, 11. maja č. Z današnjim popoldanskim beograjskim brzim vlakom je prispel v Zagreb poljski poslanik na našem dvoru dr. Babinski. Njemu na čast je priredil nocoj poljski konzul v Zagrebu rout.

Centralna protituberkulozna liga

Osijek, 11. maja č. Tukajšnja protituberkulozna liga je sklicala za 24. maj kongres zdravnikov iz vse države v Slavonski Brod. Na tem kongresu naj bi se razpravljalo o osnovanju centralne protituberkulozne lige, ki bi skrbela za enotno organizacijo borbe proti tej zavratni bolezni.

Holandski novinarji v Beogradu

Beograd, 11. maja p. Snoči so dospeli v Beograd holandski novinarji. Danes so si ogledali razne zanimivosti naše prestolnice, jutri zjutraj pa odpotujejo ter dospejo zvečer v Ljubljano.

Razprava proti morilcem Tonija Schlegla

Atentator, ki je hodil na Dunaj prenašat prtljago – Bivši policijski stražnik med obtoženci

Zagreb, 11. maja. n. V nadaljevanju procesa proti Hranilovićevi teroristični skupini je bil danes zaslišan *Dragutin Križnjak*, ki je obtožen, da je skupno s Pospišilom, Soldinom, Babićem in Hranilovićem nastavil peklenske stroje pod mostom v Brezovici, na železniški progi pri Veliki Gorici in v žandarmerijski kasarni v Zagrebu. Obtoženec se zagovarja, da o vsem ne ve ničesar in da sploh ni ničesar kriv. Preklicuje vse svoje prejšnje izpovedi na policiji in pred preiskovalnim sodnikom.

Predsednik: Ali ste bili kdaj na Dunaju?

Križnjak: Da, bil sem, iskal sem zaslužka.

Predsednik: Pa znate nemški?

Obtoženec: Ne.

Predsednik: Kako ste potem mogli iti v milijonsko mesto, če ne znate niti jezika? Že to dokazuje, da ste šli tja na poziv in da vas je tam nekdo pričakoval. Kako ste se sploh preživljali?

Križnjak: Prenašal sem potnikom prtljago s kolodvora.

Predsednik: Kako vendar, ko pa ne poznate Dunaja niti ne razumete jezika.

Obtoženec: Pomagal sem samo domačinom, ki so na Dunaju doma. Zaslužil sem malo in sem se potikal po mestu, dokler me ni policija prijela in izgnala na Češkoslovaško.

Predsednik: Zakaj baš na Češkoslovaško?

Obtoženec: Ne vem, menda zato, ker je Češkoslovaška bliže Dunaju. Pozneje sem se vrnil v Jugoslavijo in sem moral k vojakom. Služil sem v Varaždinu.

Predsednik: Da, toda samo en dan, ker ste takoj nato dezertirali in prišli zopet v Zagreb.

Obtoženec: Res je, tu sem pomagal Pospišilu, ki mi je plačal za to po 100 Din na teden.

V teku nadaljnjega izpraševanja se obtoženec pri vseh vprašanjih, ki so zanj kočljiva, izgovarja na Pospišila, dasiravno je v preiskavi priznal, da je pomagal predvsem Hraniloviću in Babiću.

Predsednik: Zakaj se sedaj izgovarjate vedno na Pospišila? Menda zato, ker je on pobegnil in ga ni tu.

Obtoženec: Ne vem, kaj sem poprej govoril, ker sem bil vznemirjen.

Predsednik: Vaše prejšnje izpovedi so tu zapisane.

Obtoženec: Lahko, saj je papir potrpežljiv.

Predsednik: Kaj pa je z revolverjem, ki so ga našli pri vas?

Obtoženec: Tega mi je dal shraniti Pospišil, ko se je selil v Zagreb. Hotel sem mu ga vrniti, vendar pa se dolgo nisva dobila. Ko sem ga nekega večera ob pol 10. — bilo je to po umoru detektiva Trenskega — iskal v njegovem stanovanju, da bi mu vrnil ta revolver, so me aretirali.

Predsednik: Čudno je vsekakor, da je bil revolver nabit in da ste ga takrat, ko so vas prijeli, imeli pripravljenega za streljanje.

Obtoženec: Tega se res ne spominjam.

Predsednik: Še čudno, da veste, kako se pišete, ko ste vse drugo tako hitro pozabili.

Nato je bil zaslišan bivši policijski stražnik Stjepan Novačić, ki je obtožen, da je posredoval korespondenco med obtoženci v zaporu in da je zahajal tudi k Perčecu na Dunaj. Obtoženec zanika, da bi bil prenašal kaka pisma, glede potovanja na Dunaj pa pravi, da se je že od leta 1927. odpravljal na pot, da pa se mu je nudila prilika šele novembra 1929.

Predsednik: Vendar je čudno, da ste se na Dunaju nastanil pri gospej Perčevićevi, kjer je stanoval tudi Gustav Perčec.

Obtoženec se izgovarja, da je gospo Perčevićevo poznal že od prej in da se je hotel najprej zglasiti pri njej, ker bi mu pri njegovih opravkih na Dunaju gotovo šla na roko. Perčeca pozna, ker je stanoval v njegovem policijskem rajonu. Druge obtožence pozna samo po videzu.

Razprava se bo jutri nadaljevala.

Beograjski proces

Beograd, 11. maja p. Pred državnim sodiščem za zaščito države se je danes nadaljevala razprava proti obtoženim frankovskim teroristom. Danes je bil že 11. dan sodne razprave. Ker je bilo zaslišanje obtožencev končano že v soboto, je sodišče danes prešlo na dokazno postopanje. Čitali so se razni akti, iz katerih je razvidno, da je bilo proti glavnemu obtožencu Seletkoviću nekoč že uvedeno kazensko postopanje zaradi posilstva. Prečitana je bila tudi izpoved ravnatelja družbe »Fenixa« v Osijeku, ki ga je odpustil iz službe, ker je bil nezanesljiv pri kasiranju. Prečitan je bil zapisnik o hišni preiskavi v njegovem stanovanju v Andrijevcih; pri preiskavi so našli granate, naboje in celo maske zoper plin. Dalje je bilo prečitano poročilo strokovnjakov, ki so pregledali eksploziva, namenjena za razstrelitev proge. Vojaški strokovnjaki so ugotovili, da se eksploziva, ki so jih našli na progi Striživojna—Vrpolje, ne proizvajajo pri nas, temveč na Madžarskem. Prečitano je bilo nato poročilo, kako je ta eksploziva našla orožniška patrola na progi pri Vrpolju.

Po kratkem odmoru je predsednik sodišča nadaljeval čitanje aktov. V neki izpovedi se navaja, da je obtoženec Kirchmaier izjavil vpričo več oseb, da je zares kriv atentata na železniško progo. Zatem je bil prečitan zapisnik o pregledu komisije na progi potem, ko je našel orožniški narednik Ante Mezulić na njej eksploziva. Prečitano je bilo mnenje strokovnjakov, ki so pregledali peklenski stroj, katerega sta postavila Seletković in Kirchmaier na progo. Strokovnjaki so ugotovili, da je bil stroj odlično montiran in da bi povzročil silen učinek, ako bi ne bil pravočasno opažen. S tem je bila današnja razprava zaključena in se bo jutri nadaljevala.

Prosvetni dan mariborske ZKD v Središču

Maribor, 11. maja.

Včeraj od 9. do 17. se je vršila v Sokolskem domu v Središču ob Dravi velika prosvetna prireditev ZKD s sodelovanjem Sokola in Društva kmetskih fantov in deklet. — Že takoj k prvemu predavanju prof. dr. Pivka, starega znanca in ljubljenca Središčanov se je dvorana napolnila. V poljudnih, zanimivih izvajanjih je predavatelj podal dokaze, da sta izobrazba in prosveta pogoj gospodarskega in splošnega napredka vsakega naroda. Navajal je zglede iz Danske in drugih držav. Dipl. agr. Šiftar je predočil zborovalcem, ki so se med tem nabrali zlasti iz središke bolfenske župnije, deloma pa tudi iz vsega ostalega okraja, celo od Sv. Tomaža, od Sv. Lenarta in Svetinj, najbolj aktualne probleme našega kmetskega gospodarstva v današnji kritični dobi.

Popoldne je bil ob veliki udeležbi zlasti mladine najprej predvajan velik zdravstveno-poučni film »Alkohol«, nato pa je sledilo predavanje prvega podstaroste mariborske sokolske župe g. dr. Maksa Kovačiča o važnosti sokolstva za kmetskega človeka v fizičnem, umstvenem in moralnem pogledu.

V imenu Sokola in Društva kmetskih fantov in deklet v Središču je g. Joža Čulek izrekel iskrene besede zahvale in prošnje za ponovne takšne prireditve. Sledila je še prosvetna konferenca, na kateri je predsednik ZKD g. Spindler podal kratek pregled novih smernic prosvetnega dela ZKD in njenih edinic ter stanja prosvetne organizacije v ormoškem okraju.

Kolesar do mrti povozil služkinjo

Zagreb, 11. maja č. Na oglu Ilice in Selske ceste je danes mesarski učenec A. Androvič podrl s svojim kolesom na tla 50-letno služkinjo Angelo Dobrovšak. Pri padcu si je prebila lobanjo in je bila na mestu mrtva.

Nujno potrebne regulacije v Medjimurju

Prelog, 11. marca. č. Po zadnjem deževnem vremenu je Drava pri Prelogu odnesla več hektarjev plodovite zemlje. Tudi Mura je v okolici Novakovca odplavila mnogo zemlje. Prizadete občine so se obrnile na bansko upravo s prošnjo, naj se končno prične z regulacijo obeh rek, ker je nevarnost nadaljnjih poplav in izpodjedanja zemlje vedno večja in so v nevarnosti tudi že naselbine same.

Japonska : Jugoslavija 5:0

Zagreb, 11. maja Danes se je končala borba za Davisov pokal med Japonsko in Jugoslavijo. Vršila sta se zadnja dva singla. Jiro Satoh je porazil Schäferja s 7:5, 6:3, 6:0. Hio Taro Satoh pa je le s težavo dobil svojo igro proti mlademu Kukuljeviću v 5 setih, od katerih je Kukuljević dobil dva, in sicer s 5:3, 6:2, 7:6, 5:7, 6:2. Ta poraz pomeni časten uspeh našega mladega teniškega reprezentanta, ker je Japonec zopet pokazal svoje veliko znanje in svojo očarljivo tehniko v igri. Japonska je torej zmagala s 5:0 in izpade Jugoslavija iz nadaljnjega tekmovanja za Davisov pokal.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Spremenljiva oblačnost, toplejše in stalnejše vreme. — **Situacija včerajšnjega dne:** Močna barometerska depresija gre preko centralne Evrope in povzroča lokalna neurja z močnim deževjem. Pod vplivom naraščanja področja višjega pritiska z zapada je začel barometerski pritisk naraščati in je porasel v zadnjih 24 urah za 0.5 do 4 mm, največ v severnih pokrajinah. Temperature so ostale v centralnih delih države brez spremembe, na severu pa so porasle za 1 do 4 stopinje.

Dunajska vremenska napoved za torek: Večinoma jasno, močne spremembe temperature, in sicer zjutraj hladno, podnevi toplo.

Žrebanje drž. razr. loterije

(Žrebanje V. razreda bo vsak dan do 20. maja.)

Včeraj, dne 11. maja so bili v državni razredni loteriji v Beogradu izžrebani naslednji večji dobitki:

300.000 Din srečka štev. 68.706

30.000 Din srečka štev.: **10.627,**
20.000 Din srečka štev.: **24.281,**
10.000 Din srečki štev.: **60.306, 80.257,**
4.000 Din srečke štev.: 30.640, 32.426, 40.267, 41.264, 41.305, 42.787, 78.035, 84.156,
2.000 Din srečke štev.: 3.319, 4.069, 5.347, 5.922, 6.110, 6.350, 9.510, 11.990, 21.146, 24.373, 28.012, 31.057, 31.747, 32.202, 33.437, 33.865, 36.361, 39.229, 41.264, 42.758, 44.586, 45.474, 46.367, 48.368, 49.854, 51.069, 54.974, 58.370, 57.249, 53.900, 61.995, 61.888, 64.644, 67.564, 68.616, 69.419, 69.620, 69.865, 66.337, 76.061, 77.600, 77.726, 77.788, 76.794, 88.950, 89.012, 90.258, 96.593, 97.193, 97.928, 98.231.

Zaradi telefoničnega sprejemanja ne moremo jamčiti za točnost.

Manjše izžrebane dobitke objavljamo naknadno. Neobnovljenih, neizžrebanih srečk je še na razpolago, zato bomo onim, ki jim bodo srečke izžrebane za manjše dobitke, na željo poslali neizžrebano srečko, da bodo mogli nadaljevati igranje na večje dobitke. Izžrebane srečke naj se nam takoj pošljejo.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje

Z darovi na domu Josipa Jurčiča

Razveseljiv praznik v družini pisateljevega brata

Brat pisatelja Josipa Jurčiča (X) med svojo rodbino in prinašalci darov pred hišo na Muljavi. Na desni spominska plošča pisatelja.

Različne nabiralne akcije, ki jih je zadnja leta včasi kar deževalo, so postale kaj malo primerno sredstvo, da se zbere za ta ali oni dober namen nekaj denarja. Reči pa moramo, da nobena prošnja dobrim srcem ni ostala neuslišana, če je šlo za rodbino revnega Antona, brata pokojnega pisatelja Jurčiča. To kaže, kako priljubljen in spoštovan je bil Josip Jurčič med našim narodom in da njegov spomin ni in ne bo obledel.

Naši ljudje še vedno radi bero njegove povesti in romane, žive podobe življenja med dolenjskimi griči, kakršno je še danes skoro neizpremenjeno. Pač, o nekaterih bogatih domačijah in gradovih govore le še razvaline ali tudi samo raztreskana stena, po kateri se vije bršljin in divja trta. Prav taka usoda je čakala pisateljevo rojstno hišo na Muljavi, če bi ne bilo dobrih src, ki so pomagala, da se je hišica temeljito popravila in je sedaj varno zavetje za starega in bolehnega brata Antona in njegovega sina, ki sedaj na domu gospodari in preživlja številno rodbino.

Ko se je pred tedni izvedelo, da staremu Jurčiču zopet slaba prede, da je njega in njegovo ženico vrgla bolezen na posteljo in jima vsega primanjkuje, so se takoj zbrala društva in zasebniki, ki so zbirali in darovali za revno družino. Darila, ki jih je zbralo uredništvo »Slovenskega Naroda«, so ponesli minulo soboto na Muljavo. Za Jurčičevega brata in vso rodbino je bi to pravi praznik. S podarjenimi dobrotami bo pisateljevemu bratu in njegovi ženi vsaj zadnja leta življenja prihranjeno najhujših skrbi in pomanjkanja. Pomagala pa bodo tudi naša ženska društva, ki so tudi nabirala za Jurčičeve in so nekatera revno rodbino na Muljavi že obdarila in s tem najlepše počastila spomin neumrljivega romantika.

Otvarjamo lepo šahovsko sezono

Vasja Pirc prispel k dvoboju s Spielmannom — Blejski turnir za konec avgusta zagotovljen — Jutrišnja Spielmannova simultanka

Ljubljana, 11. maja.

V nedeljo se je pripeljal iz Prage naš mladi šahovski mojster Vasja Pirc. V Pragi je dosegel naravnost odlične uspehe in bo sedaj v Ljubljani igral z velemojstrom Rudolfom Spielmannom prvi match. Nadaljevanje matcha se bo vršilo v Mariboru in Rogaški Slatini.

Mojster Spielmann se je o svojem nasprotniku, ki ga pozna za enkrat samo iz publiciranih partij, izrazil zelo pohvalno in je pripravljen na precej trdo borbo. Upa pa seveda, da bo pri dobri dispoziciji vsekakor kos mlademu, a že zelo rutiniranemu in vsega uvaževanja vrednemu nasprotniku. Obema bo ta match služil kot prav dobra priprava za velemojstrski **turnir na Bledu**, ki se bo vršil ob ogromnem zanimanju vsega šahovskega sveta **konec avgusta. Zdraviliška komisija je na seji sklenila prispevati 100.000 Din in bo tekmovalcem plačala tudi vso oskrbo. Turnir bo ena največjih šahovskih prireditev zadnjih deset** let. Za to čaka na njo vse z umljivo napetostjo. Na turnir bodo povabljeni predvsem sledeči velemojstri: **Aljehin, Bogoljubov, Niemcovič, Spielmann, Rubinstein, Tartakower, Sultan Kan, Kazghdan, Flohr, Stoltz** in poleg našega prvaka **dr. Milana Vidmarja** še mladi borec **Vasja Pirc.**

Vasja Pirc

Velemojster Spielmann

Ta turnir bo brez dvoma najizvrstnejša propaganda za naše mednarodno zdravilišče in je treba zdraviliško komisijo prav pohvaliti za njeno podjetno gesto. Otvarjamo vsekakor prav zanimivo in tudi pomembno šahovsko sezono. Stopamo iz malih provincijalnih razmer pred Evropo, pred svet.

Velika simultanska produkcija velemojstra Rudolfa Spielmanna se bo vršila v sredo ob 20. v veliki kazinski dvorani. Simultanke se proti prijavnini 20 Din lahko udeleži vsak šahist. Ljubljanski šahovski klub je za svoje prvake rezerviral 10 mest, ostalih 25 pa je na razpolago vsakomur, ki se prijavi. Pričakovati je ,da bodo ta mesta hitro oddana. Prijave sprejemata do srede do 18. v kavarni »Slon« klubov tajnik Ciril Vidmar in blagajnik Ludvik Gabrovšek. Za kibice in gledalce bo znašala vstopnina 10 Din, za dijake pa 5 Din. Simultanko bo vodil dr. Milan Vidmar, otvoril pa jo bo predsednik pripravljalnega odbora dr. Egon Štare. Pozivamo vse reprezentančne ljubljanske igralce, da se simultanke sigurno udeleže. Šahovnice je po možnosti prinesti s seboj.

Zagoneten umor in samomor v Zagrebu

Istrski begunec strelja na mirnega drogerista, na zasledovalce in vase — Najbrž se je zmotil v osebi

Zagreb, 11. maja.

V soboto zvečer se je dogodil v Zagrebu zločin, o katerem vse preiskave doslej še niso mogle ugotoviti pravega vzroka. Ob 21. je šel znani drogerist Ante Kovač proti svojemu domu v Kačičevi ulici št. 6. Stopal je počasi in pregledoval »Novosti«. Blizu doma pa mu je stopil nasproti elegantno oblečen mlajši moški ter brez besede ustrelil vanj z revolverjem. Kovač je bil zadet naravnost v srce in se je takoj zgrudil mrtev. Morilec se je obrnil in stekel po Deželičevi ulici. Za njim se je spustil v tek policist, ki je vršil službo v tem rajonu. Ko je morilec slišal, da ga zasleduje, se je okrenil ter oddal na policista dva strela. Obakrat je zgrešil in tekel naprej. Obrnil se je proti univerzi, tu pa mu je pritekel nasproti drugi policist, ki je bil slišal strele. Tudi nanj je strelial morilec in pozneje še na upokojenega učitelja Filipa Jorgo, ki mu je skušal zastaviti pot.

Policist Blašković, ki je morilca od začetka zasledoval, ni hotel rabiti orožja, ker je bil prepričan, da ga bo dohitel. Ko je morilec uvidel, da mu ne more utéči, si je pognal kroglo v glavo. Bil je takoj mrtev. Življenje si je vzel z zadnjim nabojem. Divja gonja je trajala samo par minut in je čudno, da morilec na begu ni nikogar zadel. Pri njem so našli listine na ime Anton Martin Černul, rojen 1907 v Pulju v Istri, po poklicu optik.

Černul je prišel kot begunec iz Italije lestos 9. maja v Split, v Zagrebu pa sploh ni bil policijsko prijavljen. Umorjeni Kovač je bil celo dober in miren človek, ki se je bril samo za svojo obrt in za svojo rodbino. V družbe ni zahajal, najmanj pa je imel znanstvo s kakimi emigranti ali pa s političnimi krogi, da bi se lahko mislilo na umor iz maščevanja ali pa iz političnih razlogov. Morilec je najbrž zasledoval nekega drugega, ki je Kovaču zelo podoben in ki tudi stanuje v Kačičevi ulici.

V smrt po usodni uri verouka

Beograd, 11. maja.

V Beogradu se je vrgla pod vlak dijakinja 8. razreda ženske gimnazije Anka Antonovičeva. Truplo je bilo strašno razmesarjeno. Policija je kmalu ugotovila identiteto in doznal se je tudi povod strašnega čina.

Pred nekaj dnevi je nastopil na III. ženski gimnaziji službo nov profesor veronauka. Ko je izpraševal v 8. razredu, so dijakinje, kakor se v šolah večkrat dogodi, izkoristile okolščino, da jih profesor še ni poznal. Ko je poklical neko dijakinjo, ki ni bila na skušnjo pripravljena, je namesto nje vstala Anka ter pridobila svoji sošolki dober red. V isti uri je storila to uslugo še neki drugi, slednjič pa je zaklical profesor tudi — njeno ime. Da bi nastopila še enkrat pod svojim imenom, ji ni kazalo, ker bi profesor takoj odkril prevaro. Enostavno je obsedela in nekatere sošolke so izjavile, da Anke Antonovičeve ni v šoli. Profesorju pa se je zdela stvar sumljiva in začel je klicati vse dijakinje po katalogu. Število vpisanih in navzočih dijakinj se je vjemalo in tako je bilo vse odkrito.

Profesor je zadevo prijavil ravnateljstvu in profesorska konferenca je sklenila strogo kazen, da se v bodoče ne bi pojavili taki primeri. Anka je bila izključena iz zavoda za celo leto. Ko so ji to kazen sporočili pred celim razredom, je bila videti popolnoma mirna in sošolkam je še dejala, da se zaradi kazni ne sramuje, ker ni zagrešila nikega nečednoga dejanja in da se bo skušala vpisati na kako drugo gimnazijo, da ne bi zgubila šolskega leta.

Kako je pozneje mislila o kazni, ki jo je zadela, to skrivnost je odnesla s seboj v grob. Niti s starši, niti s tovarišicami o tem ni govorila. Tudi to ni znano, če je pri kakem drugem zavodu prosila za sprejem.

Prehranjevalna akcija

Trbovlje, 11. maja.

Novo Kolo jugoslovenskih sester, ki se je z vso vnemo lotilo ravno sedaj v dobi splošne revščine v Trbovljah tako potrebnega karitativnega dela, je 4. t. m. odprlo v stari šoli na Vodah kuhinjo za prehrano najrevnejše šolske dece vseh trboveljskih šol. Takoj prvi dan se je nasitilo okoli 56 otrok. Otročičem so žarela lica veselja, saj se že najbrže dolgo niso najedli do sita, povrhu pa še tako dobre in tečno napravljene hrane.

Da je bilo mogoče zamisel otvoritve te kuhinje tako naglo izvesti, gre v prvi vrsti zasluga ravnateljstvu rudnika v Trbovljah. Dalo je namreč na razpolago brezplačno vse prostore za kuhinjo, jih očistilo in uredilo. Namestiti je dalo potrebne kotle in pohištvo, preskrbelo kurivo ter sploh vse, kar je potrebno za začetek kakega večjega gospodinjstva. Steklarna v Hrastniku je dala iz svoje tovarne v Libojah posodo, krožnike, skodelice in drugo, pa tudi razne steklene posode v skupni vrednosti čez 1000 Din. Tvrdka Rakusch iz Celja je dala vso naročeno kuhinjsko posodo in namizni pribor itd. s 50 odst. popustom. Razen teh so poslale razne večje tvrdke izven Trbovelj razne darove. Iskrena hvala plemenitim darovalcem!

Društvo za varstvo otrok je že pričelo prehranjevati 23 otrok v kuhinji »Kola« na svoje stroške. Zgledu bodo sledila tudi druga tukajšnja humanitarna društva. Vsi trije trboveljski gg. zdravniki so obljubili sodelovati pri tej akciji s svojimi nasveti v higijenskem in zdravstvenem oziru. Kolo v Trbovljah apelira na vsa usmiljena srca po domovini, kakor tudi v Trbovljah samih, naj posnemajo dosedanje dobrotnike in podpirajo dobrodelno stremljenje z darovi bodisi v denarju, živilih, obleki, obuvalu ali čemurkoli. Vse bo hvaležno sprejeto. Darovi naj se pošiljajo na naslov: »Kolo jugoslovenskih sester« v Trbovljah II. Trboveljčani pa oddajajo svoje darove kar v kuhinji v stari šoli na Vodah ali pa pri upraviteljstvu dekliške osnovne šole v Trbovljah.

Originalna koncertna prireditev

Ljubljana, 11. maja.

Na dobrodelnem koncertu Rdečega križa, ki se bo izvajal v ponedeljek 18. t. m. v veliki dvorani »Uniona«, so na sporedu tudi orkestralne točke na — orglice. To bo za Ljubljano vsekakor nekaj novega. Okrog 40 dijakov bo na orglice izvajalo narodne pesmi koroške, štajerske, primorske, prekmurske, gorenjske in dolenjske. Pred izvajanjem vsake orkestralne točke pa bo recitacija zadevne narodne pesmi. Orkester obsega orglice za I. in II. glas in bas. Izvajanje bo baje povsem umetniško in bodo posetniki koncerta imeli priliko, seznaniti se s to, pri nas še nenavadno muzikalno produkcijo.

Mlada koncertna pevka gdč. Majda Lovšetova, ki si je že pri koncertnem nastopu v družbi mame pridobila naklonjenost občinstva, bo nastopila na tem koncertu s štirimi pevskimi točkami, saj je članica Pomladka RK na državnem učiteljišču.

Slovenski vokalni kvintet, ki je za svojega kratkega obstanka zaslovel kot petorica svežih, dobro izvežbanih in vzorno discipliniranih pevcev — to so gg. Stibernik, Jug, brata Petrovčič in Šulc — bo s svojim prijaznim sodelovanjem na dobrodelnem večeru Rdečega križa v »Unionu« gotovo vzbudil splošno pozornost in priznanje. To je sedaj naš najboljši vokalni kvintet. Občinstvo, ki pozna že nekaj njegovih pesmi vsaj z gramofonskih plošč, bo imelo na koncertnem večeru neposredno lep glasbeni užitek ob petju imenovanega kvinteta, ki bo nastopil vsaj s tremi pesmimi.

Elitni Kino Matica
Samo še danes
nepreklicno zadnjikrat ob 4., 7. in 9. uri
VLASTA BURIAN
v smehapolni veseloigri
On in njegova sestra
Vsa Ljubljana se smeje in zabava! Hitite, da ne zamudite!
Tel. 2124

Jutri premiera! Jutri!
Brigita Helm
evropska GRETA BARBO govori v senzacionalnem filmu H. H. Ewersa
„Alrauna"
Jutri premiera! Rezervirajte vstopnice!
Elitni kino Matica
Telefon 2124 Telefon 2124

Zopet smrtna žrtev šmarnice

Silovit pretep in poboj pri popivanju šmarnice

Griže, 11. maja.

V nedeljo popoldne in proti večeru se je v vinotoču pod vejo pri posestniku Žganku na Britnih selih prav pridno prepevalo in popivalo. Zbralo se je okrog 15 fantov iz okolice. Točila in pila se je izabela, pomešana z belo šmarnico. Šmarnica je fantom kmalu zlezla v glavo in kar naenkrat so se sprli. Nastal je strahovit prepir in klofute so se delile na levo in na desno. Kmalu so se zabliskali noži in na tleh je obležal v krvi mladi rudar Lipnik iz Zabukovce. Bil je z nožem tako hudo ranjen, da je **čez nekaj uri v vinotoču izdihnil.**

Ker je bil pretep vsesplošen in tako divji, da je moral pred pijanimi pretepači zbežati celo gospodar, ki se je skril v gospodarskem poslopju, še ni popolnoma jasno, kdo je zabodel Lipnika. Žalski orožniki so bili že na vse zgodaj v Britnih selih in upamo, da bo njihova energična preiskava izsledila ubijalca.

Naše kmečko in delavsko ljudstvo se zgraža nad krvavim dogodkom, ki ga je brez dvoma zakrivil šmarnični strup. Bilo bi dobro, če bi oblast prepovedala vinotoče pod vejo, v katerih se toči strupena šmarnica.

Pri odebelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne **»Franz Josefove« grenčice** jako delovanje črevesa in dela telo vitko. Mnogi profesorji zapisujejo **»Franz Josefovo« vodo** tudi pri zamaščenju srca kot zelo dragoceno sredstvo, in sicer zjutraj, opoldne in zvečer tretjino čaše. **»Franz Josefova« grenčica** se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Razburljiva sportna nesreča ne bo imela prehudih posledic

Ponesrečeni Stojan Starec je pri polni zavesti — Pretirane govorice — Kako se je primeril usodni udarec

Slamič (Primorje) strelja enajstmetrovko neubranljivo v Haškova vrata.

Ljubljana 11. maja.

V nedeljo se je igrala tekma za državno prvenstvo med ljubljanskim ASK Primorjem in zagrebškim Haškom. Proti koncu drugega polčasa je postala igra zelo živahna. Napadalec domačega moštva je naglo gnal žogo proti Haškovemu golu. Ko jo je imel le še kakih pet metrov od gola, se je vrgel s silnim zaletom golman Haška Stojan Starec zviška na žogo, da prepreči gol. Priletel je pa tako nesrečno z glavo pod noge drvečega napadalca, ki se naravno ni mogel ustaviti, da ga je zadel napadalčev čevelj na desno plat čela nad očesom. V trenutku je odrevenel Starec in obležal nezavesten...

Vsi napori tovarišev, da ga spravijo k zavesti, so bili brezuspešni. Dr. Majcen, ki je bil med gledalci, je odredil takoj prevoz v bolnišnico. Pozno v noč je ležal ponesrečenec, ki je hotel z drznim skokom pomagati svojim k zmagi, v bolnišnici v globoki nezavesti. Šele proti jutru se je Starec zavedel in je imel sprva zaradi dolgotrajne nezavesti močno skaljem spomin na dogodke pri tekmi.

Na željo svojcev je bil Starec prepeljan danes dopoldne v Leonišče, kjer ga je ob 11. asistent dr. Blumauer rentgeniziral. Na srečo ni poškodovana lobanja, ki je baš na tem mestu najdebelejša. Če bi bil dobil tako silen udarec na sence, bi se bil Starec gotovo ubil. Popoldne je posetil v Leoništču ponesrečenca savezni delegat kapetan Milko Vizjak, ki ga je našel v zelo zadovoljivem stanju in popolnoma prisebnega. Tudi je zavžil Starec opoldne nekaj hrane. Na čelu je opaziti samo močno podplutbo in je upati, da je Starec srečno utekel smrtni poškodbi, če se naknadno ne pojavijo kakšne komplikacije v obliki možganskih krvavitev. Zdravniki sodijo, da je vso težko stanje povzročil le pretres možganov, ki se običajno pozdravi v nekaj dneh brez posledic.

Nesrečno usodo nadarjenega in velesimpatičnega sportnika, ki je naš ožji rojak — Tržačan, je spremljalo vse mesto z izrednim sočutjem, saj so vso noč in ves dan nepretrgoma vpraševali bolnišnico, kako je s ponesrečencem. Želimo g. Stojanu Starcu skorajšnega okrevanja in upamo, da bo ostala vsa razburljiva epizoda brez vsakih posledic zanj in za bratska društva.

Po nedeljskem uspehu

Z nedeljsko prvenstveno tekmo v Ljubljani je slovenski nogomet zopet pridobil na ugledu. Z lepo zmago ljubljanskega kluba nad zagrebškim, bodo zagrebški nogometni klubi prisiljeni pospraviti predsodke, ki so jih gojili do našega sporta. Razmerje golov 5 : 3 za Primorje govori dovolj glasno, da bo treba odslej tudi z našimi nogometaši resnejše računati. Če se bodo naši klubi tudi nadalje borili za državno prvenstvo s tako požrtvovalnostjo in odločno voljo, jim ne bo težko, tudi za odločilno prvenstvo govoriti besedico zraven. To pa bo mogoče le, če bosta šla naša vodilna kluba Ilirija in Primorje še naprej po poti sprave, odstranila vse, tudi najmanjše medsebojne spore in postala prijateljska kluba, med katerima je mogoča le poštena, sporta dostojna tekma. Nič ne dvomimo, da je nedeljska zmaga najlepše znamenje dobrih razmer med domačimi klubi, ki so tudi sami spoznali, da je vsaka zmaga na zunaj več ali manj odvisna od notranje sloge.

ASK Primorje, ki je v tekmi za državno nogometno prvenstvo premagalo v razmerju 5:3 Haška, enega najboljših zagrebških klubov in favorita za drž. pravaka.

Naša konfekcija oblači najfinejše!

DAMSKI PLAŠČI, OBLEKE, POVRŠNIKI IN OBLEKE ZA GOSPODE.
V KVALITETI, IZVEDBI IN V NIZKIH CENAH NENADKRILJIVA!

DRAGO GORUP & Co.,

MIKLOŠIČEVA CESTA štev. 16 (I. nadstropje)

Domače vesti

Cele gobe u salamuri

V dolenjskem vlaku smo ju iztaknili. Oče in sin iz Milana, Kaneklin Umberto & figlio, esportazione prodotti valtellinesi specialita funghi, kakor se imenuje njuno podjetje s polnim imenom. Čuden italijanski priimek, hitro ga človek niti ne sme izgovoriti. Gospod Kaneklin in njegov sin sta na potovanju po naših krajih in kupujeta gobe kar tam, kjer jih ljudje nabirajo in suše, da so cenejše. Podjetna sta od sile. Če bi ne bila, bi seveda ne mogla hoditi po naši zemlji od hiše do hiše in kupovati od naših ljudi gob, ker o slovenščini nimata niti pojma. Pomislite, da bi šel naš človek v Italijo kaj kupovat in da bi ne znal italijanščine! Ta bi šel res po gobe!

Gospod Kaneklin in njegov sin pa gobe kupujeta. Pomagata si z vizitkami v obliki dopisnic, na eni strani je naslov tvrdke, na drugi pa pojasnilo v štirih jezikih, najprej seveda v italijanskem, potem v nemškem in slovenskem, nazadnje pa še v francoskem. Francoski in italijanski nas ne zanimata, pač pa nemški in slovenski. Kdo je duševni oče te jezikovne duhovitosti, ne vemo. Glasi se pa nemški:

»Wir kaufen trokenen Herrenpilzen, und auch schernitten kleine Pilzen, und auch ganzen in Essig eingemachten pilzen. Wir nemmen offerte auf komission für frischen Herenpilzen, haber möglicherweise mi muster in voraus.«

»Kupevemo suhe rezane gobe mali cele gobe u salamuri. Primaju se ponude sa mustrama. I primamo u komision sveze gobe.«

Pa naj še kdo reče, da naši sosedje niso podjetni.

---

* **Odkritje spomenika prvemu slovenskemu skladatelju.** Hubadova župa JPS pričakuje čim lepšo udeležbo svojih pevskih društev pri odkritju spomenika prvemu slovenskemu skladatelju Juriju Fleišmanu. Polovična vožnja do Laz ali postaje Device Marije v Polju, odtod v Beričevo uro hoda. Iz Ljubljane bodo na razpolago avtomobili po nizki ceni. Vsako društvo lahko po odkritju spomenika na velikem pevskem koncertu zapoje 2 pesmi. Odzovite se takoj in prijavite udeležbo!

* **Častno članstvo.** Srbsko pevsko društvo »Jedinstvo« v Kotoru je menovalo Hubadovo župo JPS v Ljubljani za svojega častnega člana.

* **Spremembe v zdravstveni službi.** Na tromesečni tečaj za šolske zdravnike, ki se vrši v Zagrebu, sta se podala dr. Ciril Komotar, zdravnik zdravstvenega doma v Lukovici in dr. Martin Ogorevc, zdravnik zdravstvenega doma v Rogatcu. Arhivski uradnik Branko Grković pri bolnici za duševne bolezni v Stenjevcu je premeščen k higijenskemu zavodu v Ljubljani. Strokovni izpit sta pri higijenskem zavodu v Ljubljani z odliko opravila sanitetno-tehniški uradniški pripravnik Ivan Genussi in zaščitna sestra šole za sestre v Ljubljani Marija Češarek.

* **Aeronavtična izložba oblastnega Aerokluba »Naša krila« v Zagrebu.** Priprave za veliko razstavo so izvršene, tako da bo v četrtek 14. t. m. ob 10. svečana otvoritev prve letalske razstave na Balkanu. Cilj razstave je propaganda za našo nacijonalno avijacijo. Na razstavi bo zastopana ne le domača vojna avijacija, ki bo imela svoj posebni oddelek, temveč tudi civilna: vse domače tvornice letal in domači konstrukterji, poleg tega pa Aeroklub, Društvo za letalski promet, Udruženje rezervnih avijatičarjev kakor tudi nekatere inozemske tvornice. V zvezi z razstavo priredi Aeroklub dva mitinga. Ob tej priliki bo izvršen svečan krst treh zagrebških letal. Program mitinga bo izpolnila naša vojna avijatika. Drugi dan 15. t. m. pa bo internacionalni miting, ki se ga poleg domačih sportnih letal udeleži tudi cela vrsta inozemskih letalcev iz Anglije, Francije, Nemčije, Italije, Češkoslovaške, Poljske, Avstrije in drugod. Iz same Anglije doleti na tekmo okrog 10 letal, med njimi dva najboljša angleška akrobata. Po dosedanjih prijavah bo skupna udeležba inozemskih letal dosegla število 20. Iz naše države bodo sodelovali sportni avijoni naših aeroklubov iz Beograda, Sarajeva, Zagreba in Ljubljane, tako da bo tekma za srebrni pokal gotovo zelo ostra. Po programu tekem se bo borba vršila v naslednjih treh panogah: pristanek v krogu, tekma v hitrosti na trikotniku v skupni razdalji 3×24 km 375 m in akrobacije. Da bi bilo mogoče posetiti razstavo in mitinga čim širši publiki, je prometno ministrstvo odobrilo 50 odstotni popust na vseh državnih železnicah. Legitimacijo lahko vsakdo dobi za ceno 3 Din pri »Putniku«.

* **Dijaško letovišče v Martinščici pri Sušaku** je ustanova ministrstva socialne politike in narodnega zdravja za dijake srednjih in učence osnovnih šol. To je izredna prilika za dijaštvo, da spozna svoje zdravje. Letovališče Martinščica bo sprejelo julija 500 dijakov srednjih šol in učencev obojega spola. Mladina bo pod strogim nadzorstvom učiteljev in zdravnika. Prijave za letovališče se bodo sprejemale do 15. junija. O drugih podrobnostih smo že poročali. Nadaljnja navodila daje šola narodnega zdravja v Zagrebu.

* **Pilotska šola za turizem,** ki bo trajala štiri mesece, se otvori 1. junija v Zagrebu. Otvori jo Udruženje rezervnih avijatičarjev. Po končanju šole se podvrže kandidat izpitu za turistično letanje na športnih avijonih in dobi diplomo v našem in francoskem jeziku, ki velja za vse inozemstvo. Istočasno se otvori tudi tečaj pilotske šole za letanje z avijoni brez motorjev. V obe šoli se sprejemajo kandidati obeh spolov v starosti 18 do 35 let. Udruženje je za obe šoli nabavilo večje število letal in bo svoje aparate razstavilo na prvi avijatični razstavi Aerokluba v Zagrebu, ki se bo otvorila 14. t. m. na Zagrebškem zboru. Kandidatom obeh šol bo razen praktičnega nuden tudi soliden teoretičen pouk. Za podrobnejša pojasnila se je obrniti na naslov: Udruženje rezervnih avijatičara, oblastni odbor, Zagreb, Martićeva ulica 14.

* **Prosvetno društvo za Primorce v Skoplju.** Prejeli smo: Obveščamo emigrante iz Goriške in Istre, da se je v Skoplju ustanovilo Prosvetno društvo »Trst-Gorica-Reka« za vardarsko banovino. Dolžnost vsakega rojaka je, da se prijavi kot redni član na naslov: Prosvetno društvo »Trst-Gorica-Reka« v Skoplju, poštni predal 98.

* **Mlada šoferka.** Gdč. Martica Zupančeva, hčerka lastnika hotela »Triglav« in valjčnega mlina v Sevnici, je napravila izpit za šoferja z odličnim uspehom.

* **Velezanimiva zgodovinska odkritja v Stobih.** Iz Gradskega v Južni Srbiji poročajo: Pred dnevi so zopet začeli izkopavati zgodovinske ostanke v Stobih, ki jih tuji učenjaki upravičeno imenujejo Balkanske Pompeje. Izkopavanja vodi upravitelj beograjskega muzeja dr. Petković. Stobi so sami po sebi senzacijonalni in je vsaka nova najdba bolj in bolj zanimiva. Od začetka sedanjih del nadaljujejo z odkopavanjem episkopske cerkve. Našli so mozaike, ki so velikega zgodovinskega pomena in vrednosti. Med njimi je posebno lep fragment slike, ki predstavlja Kristusovo vstajenje. Odkrili so nadalje še dve cerkvi, od katerih je ena interesantna posebno zaradi tega, ker je v zvezi z neko navadno zgradbo, ki je služila najbrž za kopališče. Do sedaj še nimamo primera, da bi bile cerkve zvezane s kopališči. Odkopali so tudi ostanke neke velike javne zgradbe in naleteli na izredno prostoren podzemski hodnik, v katerem so našli kip Diane in mnogo fragmentov.

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrl g. Anton Kolar, sodni uslužbenec v p. Dosegel je starost 70 let. Pogreb blagega pokojnika, ki je bil zaradi mirnega in poštenega značaja, splošno spoštovan, bo jutri ob 17. iz Tavčarjeve ulice 4. — V Mariboru sta umrli 26 letna zasebna uradnica Marija Černetova in v bolnici 18 letna Pavlina Vakajeva. — V celjski bolnici so umrle: 57letna kovačeva žena Frida Koširjeva iz Laškega, 19 letna rudarjeva žena Marta Španova iz Hrastnika in 67 letna Marija Kolenčeva iz Loke pri Zusmu. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Kamniško kopališče** usmiljenih bratov se odpre dne 15. t. m.

* **Mednarodni biografski arhiv (IBA),** ki izhaja že približno sedem let, izda te dni 300to tedensko edicijo. Arhiv je nadstrankarsko in povsem objektivno orisal že nekaj tisoč osebnosti. Je to edinstvena zbirka, ki vsebuje življenjepise pomembnejših oseb vseh narodov, kolikor pač to dopušča omejeni prostor tega biografskega arhiva. Glavno zaslugo na ustanovitvi in razširjenju tega znanega mednarodnega podjetja ima dr. Ludvig Muzinger v Dresdenu. Redakcijo za evropski jugovzhod vodi od ustanovitve redakcijski urad Quaiser na Dunaju I., Plankengasse 4.

* **Sestava in delovanje človeškega telesa.** Nevednost je najdražja zadeva na svetu. Resničnost tega izreka se pokaže zlasti ob pojavu raznih obolenj, ki bi jih bilo v veliki meri možno preprečiti, če bi imelo ljudstvo več zdravstvene izobrazbe. O tem bo dala pojasnila s svojim bogatim nazornim materijalom zdravstvena razstava Higijenskega zavoda v Ljubljani ob letošnjem XI. velesejmu od 30. t. m. do 8. junija.

* **»Jugoslavija (Jugoslavenski turizam).** Majska številka tega oficijelnega glasila za propagando našega turizma v inozemstvu prinaša poleg lepih ilustracij številne spise v nemškem, angleškem in srbskohrvatskem jeziku. Letno stane 120 Din (za inozemstvo 140 Din). Izhaja v Splitu.

* **Dr. Štamparjeva »Narodna čitanka o alkoholu«** je pravkar izšla. II. izpopolnjeno izdajo je priredil dr. Vuk Vrhovac. Ilustracije so izdelane po originalnih lesorezih in rizbah akademskega slikarja Franja Stiplovška (Krško). Knjigo sta založila Jugoslovenski savez trezvenosti in šola za narodno zdravje v Zagrebu. Obsega 196 strani velikega kvarta s 37 slikami, je trdno vezana in ima naslovno sliko v dveh barvah. Stane 15 Din. Knjiga je največje in najpopolnejše treznostno delo, ki je kdaj izšlo v našem jeziku. V vrsti člankov je podano vse, kar bi moral človek vedeti o alkoholu in njegovem vplivu na zdravje. Vsi članki in sestavki so pisani zelo razumljivo. Zaradi tega je knjiga pristopna najširšim slojem in nudi dragocen materijal za protialkoholna predavanja. Knjiga se naroča pri Jugoslovenskem savezu trezvenosti (Zagreb, Mirogojska 4-II) ali pri Savezu trezvene mladeži (Beograd poštni predal 138). Pošilja se s povzetjem ali pa za gotov denar. Preprodajalci dobivajo na vsakih pet prodanih primerov po en primer brezplačno.

* **Smrt v Dravi.** Dne 7. t. m. se je s Velmajerjevega broda v Selnici ob Dravi vrgel v Dravo 58 letni delavec Matija Velt iz Gradišča in utonil. Trupla doslej še niso našli.

* **Karambol med avtobusom in tovornim avtom.** V nedeljo zvečer se je na cesti med Naklom in Kranjem zaletel neki šofer iz Kranja s svojim poltovornim avtomobilom v tržiški avtobus, ki mu je privozil nasproti. Nesreča ni zahtevala človeških žrtev. Pač pa se je poltovorni avto skoro popolnoma razbil. Orožniki so ugotovili, da je omenjeni šofer vozil brez luči in tudi po sredi ceste.

* **Ubegli blagajnik kaznilnice** v Sremski Mitrovici Radjenović ni poneveril samo iz blagajne 400.000 Din, temveč je zagrešil tudi razne sleparije pri nabavah za kaznilnico in si je prilastil tudi nekaj denarja, nakazanega po pošti. Pred begom je pobral tudi svoji ženi vso zlatnino in dragocenosti. Oblastva mu še niso na sledu.

* **Ženo je obesil.** Orožnikom v vasi Srnčici blizu Nevesinja je javil kmet Risto Sajić, da je našel doma svojo ženo obešeno. Sodna komisija, ki je bila že od sosedov opozorjena, da je Risto zelo grdo ravnal z ženo, je v hiši ugotovila, da se žena ni sama obesila. Na vratu so se poznali znaki davljenja. Kmeta in njegovega 16letnega sina iz prvega zakona so zaprli, ker sta najbrž oba usmrtila nesrečno ženo.

* **Z nožem v hrbet.** V nedeljo zvečer se je vršil v Šenčurju pri Kranju koncert gasilske godbe, istočasno se je pa vršila v Ljudskem domu neka igra. Med obema taboroma je vladala precejšnja napetost in bilo je pričakovati, da pride do spopada. Okrog 10. zvečer se je vračal z drugimi ljudmi France Sevnik iz Predoselj proti domu, na vasi je pa srečal Ivana Sajevica iz Velesovega. Med obema je nastal prepir. Sevnik je sunil Sajevica brez vsakega povoda z nožem v hrbet in ga težko ranil. Sajevic se je nezavesten zgrudil in so ga morali z reševalnim avtom prepeljati v Kranj. Prvo pomoč mu je nudil dr. Bežek, nato pa se je podal Sajevic v domačo oskrbo.

* **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

* **Albert Speletič,** sobno slikarstvo, Ljubljana, Emonska cesta. Vzorci na vpogled. Cene konkurenčne.

ITO zobna pasta najboljša!

Iz Ljubljane

u— V počastitev Fr. Grafenauerjeve 70 letnice priredi Klub koroških Slovencev v sredo 13. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice koroški večer z obilnim sporedom. Poleg več govorov bodo na sporedu številne pevske točke. Pretežno se bodo pele koroške pesmi. Pel bo zbor Kluba koroških Slovencev. Sodeloval bo operni pevec g. Gostič s spremljevanjem g. Lipovška. Vstop prost. Prostovoljni prispevki dobrodošli. Po sporedu bo ob sodelovanju orkestra »Sloge« družabni sestanek v beli dvorani »Unione«, katerega se udeležijo tudi slavljenec in igralci »Miklove Zale« iz Koroške, ki bodo uprizorili narodno igro »Miklovo Zalo« 14. t. m. ob 15. v dramskem gledališču. Pridite!

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova c. 12.

u— Pevski zbor Glasbene Matice pričenja z novim programom, zato se sprejemajo dobri pevci in pevke že sedaj namesto jeseni. Vaje se vrše ta teden: torek moški (v sobi 17), sreda ženski (14) petek ženski (17), tenor (15) bas (12) vsakokrat ob 20. Pevske počitnice se pričnejo šele 1. julija.

u— Na državnem konservatoriju se že tretje leto z vso intenzivnostjo goji komorna glasba pod vodstvom prof. Jana Šlaisa, ki je brez dvoma eden najodličnejših glasbenih pedagogov, kar smo jih imeli v Ljubljani. Njegovi uspehi so bili na vsakoletnih internih vajah in produkcijah državnega konservatorija. Šlais nam je vzgojil violinista Karla Rupla, dalje go. Vido Jerajevo-Hribarjevo in celo vrsto mlajših violinistov ki obiskujejo še njegov oddelek na konservatoriju. Med njimi najčešče javno nastopata Uroš Prevoršek in Leon Pfeifer. Iz kroga svojih gojencev je sestavil komorni kvartet, v katerem igrajo Pfeifer Leon (I. violino), Stanič Franjo (II. violino), Šušteršič Vinko (violo) in Bajde Oton (učenec prof. Berana — čelo). Ta kvartet gojencev bo izvajal v petek 15. t. m. ob 20. v Filharmonični dvorani 1 Mozartov in 1 Ravelov kvartet. Poleg tega še trio (Lipovšek, Pfeifer in Bajde). Novakov klavirski trio. Komorni večer bo imel popolnoma koncertni značaj. Obisk najtopleje priporočamo. Ta večer se ponovi v Mariboru pod okriljem Ljudske univerze v ponedeljek.

u— Izlet na Kurešček priredi Sokol Štepanja vas v četrtek. Zbirališče na poljanskem mostu. Odhod ob 7. na doleniski kolodvor, od tu z vlakom ob 7.36 do Škofljice, nato peš čez Želimlje na Kurešček. Zapotok Turjak, Škocjan, Št. Jurje, Grosuplje in od tu z večernim vlakom v Ljubljano. V primeru neugodnega vremena bo izlet v nedeljo.

u— Referent za inspekcijo parnih kotlov pri kr. banski upravi se je preselil 6. t. m. iz sedanjih prostorov na Krekovem trgu št. 10 v Stiški dvorec, Stari trg št. 34.

u— Odsek stavbinskih delavcev NSZ je ustanovil svoj prosvetni odsek pod vodstvom Janka Furlana in Rudolfa Pregarca. Prosvetni odsek ima tudi svoj dramtični odsek in vabi vse, ki se za dramatiko zanimajo, da se javijo tajništvu Narodno strokovne Zveze. (Palača Delavske zbornice II. vhod, II. nadstr.) V odsek se sprejemajo moški in ženski člani.

u— Podporno društvo za gluhonemo mladino je prejelo od učiteljskega zbora državne gluhonemnice v Ljubljani 200 Din kot počastitev spomina blagopokojne matere tovariša V. Rupnika. Trgovec A. Božič iz Kranja pa je poslal po upravi »Jutra« 50 Din. Vsem darovalcem topla hvala!

u— Triglavski zbor zagrebške in ljubljanske edinice JAD Triglava bo v nedeljo na Kumu. Ljubljanska edinica odide v nedeljo ob 5.12, da pride ob 6.30 v Hrastnik, odkoder se poda takoj na Kum, kjer se snide ob 9. z zagrebško edinico, nakar se bo vršil zbor. Povratek zvečer. Prijave sprejema do sobote zvečer tajnik Zajšek.

u— Občinstvu v Ljubljani, ki daje delati obleke v okolico. Mestna občina ljubljanska pobira na uvoz oblek v mesto posebno mestno trošarino, ki se zniža na malenkosten iznos, če se dokaže, da je obleka narejena iz blaga, ki je bilo kupljeno v mestu in je torej že obremenjeno s trošarino. Da si občinstvo, ki daje delati obleke v okolici, prihrani občinsko trošarino, naj vsak iznos blaga iz mesta v okolico prijavi na mitnici in potrdilo o tej prijavi izroči svojemu krojaču. — Zadruga krojačev in krojačic v Ljubljani.

u— Društvo zobotehnikov Dravske banovine ima svoj sestanek v sredo 13. t. m. ob 8. zvečer v Narodni kavarni. Pridite vsi in točno! Odbor.

Specijalist

za trajno kodranje dečje frizure se priporoča salon **Franchetti, frizeur za gospode in dame** v Ljubljani, Dunajska cesta 20, nasproti **kavarne Evropa**

5744

u— Ko je čakal dekleta. Bolniški strežaj Ciril se je pomudil v nedeljo zvečer v neki gostilni na Zaloški cesti, kjer se mu je vnelo srce za natakarico. Ker mu je bila tudi ona naklonjena, sta se dogovorila za sestanek na bližnjem dvorišču. Ciril se je okrog 22.30 skril v temi, kjer pa ga je ugledal nočni čuvaj skladišč neke velike tvrdke in takoj skočil proti njemu in nastopal precej ostro. Ciril pa se je tudi hitro razkačil in ko ga je pričel čuvaj pehati, se je upri na noge, pograbil nasprotnika, ga opraskal na vratu, ga pahnil po tleh ter mu odvzel gumijevko. Po tem dejanju pa ga je seveda minilo vsako veselje čakati dekleta še naprej in jo je raje odkuril. Vseeno pa ga je na vpitje čuvaja dohitel stražnik in mu izprašal vest. Kako se bo stvar zaključila in kdo bo tisti, ki bo vlekel »kratko«, zaenkrat še ni popolnoma gotovo.

u— Prijet tat koles. Na dvorišču mehanika Mirka Nardina je bil aretiran 20 letni ključavničarski pomočnik Ciril N. Ponujal je Nardinu v nakup kolo, ki ga je Nardin spoznal za last mizarja Škafarja. Temu je bilo kolo ukradeno že pred meseci. Nardin je takoj pozval stražnika. Aretiranec je tatvino priznal in izpovedal, da je imel kolo že nekaj mesecev spravljeno v Trnovem.

u— Zaradi jezika. Včeraj dopoldne je bila na Poljanski cesti aretirana 56 letna Marija Cenetova iz okolice Celja, ki se je tamkaj na vse pretege drla in nato v neki gostilni razgrajala toliko časa, da je prišel po njo stražnik. Na policiji so ugotovili, da je Cenetova že dalje časa zasledovana od raznih oblastev zaradi raznih prestopkov, največ pa zaradi prehudega jezika. Nerodno žensko so vtaknili v zapor, kjer se bo baje precej časa pokorila.

u— Avto ga je podrl. Na vogalu Bohoričeve ulice in Ahacljeve ceste se je v nedeljo popoldne pripetila nezgoda, ki jo je povzročil šofer nekega osebnega avtomobila in katere žrtev je postal kolesar Franc Irt. Okrog 15. je vozil šofer z veliko brzino po Ahacljevi cesti in po levi strani za vilo v ostrem kotu proti Bohoričevi ulici. Baš na vogalu pa mu je privozil s kolesom nasproti Irt, ki ga je avto izpodbil in ga vrgel s kolesa po cesti. Pri padcu se je Irt močno opraskal na raznih delih telesa, trpelo pa je tudi kolo in si je Irt povrhu strgal še hlače. Neprevidnega šoferja je stražnik legitimiral in bo moral kolesarju seveda povrniti vso škodo.

u— Z lopato po glavi. Mizarski pomočnik France, stanujoč na Karlovški cesti, je precej razburljive narave in se nič kaj dobro ne razume s svojim bratom Stankom. Brata sta se jela v nedeljo prepirati na domačem dvorišču, kjer je France nenadoma pograbil lopato in razbil Stanku nosno kost. Nato je pobegnil, dočim je poškodovanca prepeljal neki posestnik v bolnico.

u— Ali že nosite impregniran »PAN« ovratnik!

Iz Maribora

a— Za ravnatelja Mestne hranilnice v Mariboru je imenovan dosedanji tajnik in začasni vodja zavoda g. Drago Kocmut.

a— Za svojega častnega člana je imenovalo agilno mariborsko pevsko društvo »Jadran« na svojem sobotnem občnem zboru svojega zaslužnega zborovodjo in dušo društva, g. Josipa Laha. Občni zbor sta pozdravila tudi g. dr. Rapotec za Jadransko stražo in prof. R. Kenda za Narodno Odbrano in Jug. Matico. Društvo »Jadran« ima tudi svoj emigrantski odsek, ki informativno statistično, moralno in po razpoložljivih sredstvih tudi gmotno podpira primorske begunce. Pri volitvah je bil z malimi izpremembami izvoljen zopet dosedanji odbor s predsednikom g. dr. Rergočem.

a— Predavanje o sodobni francoski drami je imel minulo soboto zvečer v tukajšnjem francoskem krožku g. Marc Vey, profesor za francosko književnost na ljubljanski univerzi. Seznanil nas je z Julesom Romainom, Henryem Bernsteinom in Jeanom Pagnolom. Predavatelj je podal obenem mnogo zanimivosti o pariških gledališčih in kinematografih.

a— Obisk banovinske vinarske razstave v Mariboru je bil tudi včeraj izredno zadovoljiv in celo mnogo večji kot na dan otvoritve. Razstavo so posetili zlasti udeleženci gostilničarskega kongresa, ki so se zelo pohvalno izrazili o nji in o kvaliteti vin. Tudi iz Avstrije se je včeraj že oglasilo mnogo interesentov za tukajšnja vina in so bili tekom včerajšnjega dne sklenjene že vagonske kupčije za razstavljena vina.

a— Iz gledališča. »Dogodek v mestu Goga«, izvirna groteskna igra slovenskega pisatelja dr. Slavka Gruma, bo doživela svoto krstno predstavo jutri. Nastopi ves dramski ansambl, režira J. Kovič. Inscenacijo mesta Goge sta po režiserjevem zamisleku in scenskemu zasnutku inž. arh. Černigoja izvršila gledališki slikar Ussar ter mojster Bošik. Predstavi bo prisostvoval tudi avtor. — Na Vnebohod, 14. t. m. ob 20. se bo uprizorila Szirmajeva opereta »Kavalir Miško«, ki je pri vseh svojih dosedanjih uprizoritvah zelo zabavala občinstvo. Znižane cene.

a— Akademija dijakov drž. klasične gimnazije v Mariboru bo v sredo 13. t. m. ob 20. v dvorani Zadružne gospodarske banke. Na sporedu so pevske in glasbene točke ter drugo dejanje drame »Deseti brat«.

a— Nove telefonske zveze Maribora. Z 10. majem so bile otvorjene sledeče nove telefonske relacije: Maribor-Padua 33 Din, Maribor-Verona, Maribor-Milano 39.6 Din; Maribor-Genua, Maribor-Turino, Maribor-Roma 46.2 Din. S 15. majem bo otvorjen dalje telefonski promet med Mariborom in Dvor Kralove nad Labo 54.45 Din za triminutni telefonski govor.

a— Kino predstave. Grajski kino od danes dalje Tino Patiera poje v 100% nemškem govorečem in zvočnem velefilmu »Fra Diavolo«.

a— Kuluk v Mariboru. Včeraj dopoldne so se prijavili v Mariboru prvi kulukarji iz mesta. Meščani iz raznih slojev so se našli oboroženi z raznim orožjem in začeli z delom na Dravski cesti proti Dravski dolini.

a— Splašen konj. V nedeljo se je gostilničarjeva hčerka Ivana Račič s svojim 12 letnim bratcem vozila na enovprežnem vozu po državni cesti iz Krčevine v mesto. Blizu meje mestne občine se je koni nenadoma splašil pred prihajajočo lokomotivo in se zaletel v ograjo ob železniški progi, jo podrl in telebnil z vozom vred v jarek ob progi. Ivana je dobila več ran in prask po obrazu in rokah, fantu se ni nič zgodilo, konj si je odrgnil kolena in sprednje noge, na vozu se je zlomilo oje. Načelnik gasilnega društva Voller, ki je slučajno privozil na avtu mimo je Ivanko odpeljal na svoj dom in jo obvezal, nato pa oba dal odpeljati na njun dom.

a— Nesrečen nož. V Moriju pri Framu so v nedeljo zvečer napadli 25letnega posestnikovega sina Karla Zorčiča iz Frama. Fant je dobil več težkih ubodljajev v desno stran prsnega koša. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v splošno bolnico.

Iz Celja

e— Svečana zaprisega garnizije se je vršila včeraj dopoldne na Glaziji ob veliki udeležbi predstavnikov in zastopnikov oblastev, društev in ostalega prebivalstva. Ob zvokih mariborske vojaške godbe je prispel ob 10. pred razvrščeni polk namestnik odsotnega polkovega poveljnika g. polkovnik Purić s polkovnikom g. Rojnikom in adjutantom g. poročnikom Kostićem. Po pozdravu vojaštva je najprej zaprisegel novince pravoslavne vere g. prota Manojlo Čudić, za njimi muslimane vojaški imam iz Ljubljane in slednjič še katolike g. opat Peter Jurak. Zatem je nagovoril vojaštvo z daljšim govorom g. polkovnik Purić in zaključil svoja izvajanja z vzkliki Nj. Vel. kralju, čemer so se pridružili tudi vsi navzoči. Ob sviranju godbe so nato vojaki zaplesali kolo in se okrog poldne zopet vrnili v vojašnico.

e— Materinski dan, ki sta ga priredila Kolo jugoslov. sester in pomladek Rdečega križa, je v vsakem pogledu dobro in lepo uspel. Dopoldne se je vršila prodaja cvetlic in promenadni koncert železničarske godbe v mestnem parku, popoldne pa je šolska mladina priredila v gledališču pravljično mladinsko igro ge. Sernečeve »Kralj Matjaž«. Gledališče je bilo polno in se je vsa prireditev končala v splošno zadovoljstvo.

e— Velik uspeh invalidske tombole. V nedeljo popoldne se je vršila na Dečkovem trgu ob ogromni udeležbi prebivalstva Celja in okolice običajna vsakoletna invalidska tombola, ki je kljub nekaterim oviram prav lepo uspela. Določenih je bilo izvojencem Fortune 12 tombolskih in 250 manjših dobitkov. Dobili so šivalni stroj brivski učenec Peter Filipič iz Celja, moško kolo učenec IV. razreda Karol Haberl iz Štor, spalno sobo delavka Florijana Kavčičeva z Ostrožnega, moško obleko delavec Maks Grilc iz Celja, otomano mesarski vajenec Karol Ribič, umivalni servis delavec Karol Teržan, aparat za električno masažo slaščičar Viktor Vechiet, dočim so si delili ostalih pet dobitkov 4 delavci in neki podporočnik, vsi iz Celja. Nekateri so poskušali komisijo prevariti za tombolske dobitke na ta način, da so izklicane številke enostavno nalepili na tablico. Vendar so jim prišli na sled in je bil neki mladenič zaradi tega izročen policiji.

e— Čebelarsko predavanje, ki bo zelo poučno in zanimivo, bo priredila v nedeljo ob 15. pri čebeljniku g. Rebova v Košnici Čebelarska podružnica v Celju za svoje člane in prijatelje.

SADJARJI!

Na tisoče sadjarjev je uporabljalo »GARKON« s popolnim upehom na zelenje. — Povrnemo denar, kdor nima uspeha.

»GARKON«, CELJE. 6767

e— Šahovska prireditev v Celju. V četrtek popoldne bosta igrala velemojster Spielmann in Vasja Pirc. V petek ob pol 21. pa bo igral Spielmann simultanko proti celjskim šahistom. Dopustno število 35. Kdor se želi udeležiti, naj se pravočasno prijavi pri strok učitelju na meščanski šoli g. Grašarju ali juvelirju Lečniku.

e— Kam pojdemo Saviničani na vnebohod? Na Goro Oljko kamor bo napravilo svoj majski izlet šempetersko pevsko društvo »Saviniški zvon« pod vodstvom g. Boža Mahorčiča. Deseto mašo bo služil ob tej priliki šentandraški župnik g. Ocvirk. Nal nihče ne zamudi te ugodne prilike, da združi majski izlet z brezplačnim koncertom trldesetih pevcev enega naših najboljših moških zborov.

e— Mestni kino bo predvajal drevi ob pol 21. prvi Pat in Patachonov zvočni film »Tisoč besed nemških«. Tri zvočne predigre.

e— Dve nesreči. V bolnico je bil prepeljan z reševalnim avtomobilom 30letni uradnik Westnove tovarne Henrik Aab, ki je padel z motocikla in dobil več ran na glavi. Reševalni avto je moral v soboto prepeljati v bolnico tudi 28letnega knjigovodjo Borisa Ušeničnika iz Drešinje vasi, ki je padel s kolesa in si zlomil desno nogo v gležnju.

e— Tlakovanje Razlagove ulice, ki se je nahajala res že v škandaloznem in skoro neprevoznem stanju, se je pričelo včeraj zjutraj. Cesta bo tlakovana z drobnimi granitnimi kockami in je dela prevzelo podjetje Anton Res iz Zagreba. Zaradi teh del

KINO IDEAL

Danes ob 4., pol 8. in 9. uri premiera:

„SRČNI FANT“

(Couer bub)

V glavni vlogi: Marcella Albani

Veseloigra po igri od Jaquesa Natansona.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3. temperatura, 4 relativno vlago v %, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, padavine v mm.

11. maja.

Ljubljana 7. 765.1. 11.2. 89. SE1. 10. —. —; Maribor 7. 764.4. 11.6. 86. NW1. 10. —. —; Zagreb 7. 763.4. 13.7. 72. NNE1. 5. —. —; Beograd 7. 761.5. 12.8. 88. NW3. 10. dež. 1.9. Sarajevo 7. 763.3. 10.1. 92. tiho. 10. dež. 2.1: Skoplje 7. 762.2. 13.7. 84. NW1. 6. —. —; Kumbor 7. 759.6. 14.1. 92. N4. 0. —. —; Split 7. 761.0. 16.8. 58. NNE4. 1. —. —; Rab 7. 761.5. 14.6. 59. N6. 3. —. —; Vis 7. 760.6. 12.0. 77. N8. 2. —. —: Mostar 7. 760.2. 15.8. 68. tiho. 7. dež 1.3.

Najvišja temperatura v Ljubljani 19.2. Mariboru 17.6. Zagrebu 19.4. Beogradu 21.0. Sarajevu 21.8. Skoplju 20.1. Kumboru 20.4. Splitu 21.6. Rabu 20.2. Visu 19.5. Mostarju 21.9. najnižja v Ljubljani 10.4. Mariboru 10.2. Zagrebu 11.3. Beogradu 10.8. Sarajevu 9.6. Skoplju 9.4. Kumboru 12.4. Splitu 13.8. Rabu 12.8. Visu 11.2. Mostarju 11.1.

Solnce vzhaja 4.25. zahaja ob 19. 27. Luna vzhaja ob 2.35 zahaja ob 14.3.

je moralo mestno načelstvo odrediti, da se zapre za promet cesta v vsej dolžini in se prenese težišče prometa na Slomškov trg, Gosposko ulico in Glavni trg. Ko bo tlakovanje Razlagove ulice gotovo, prideta na vrsto Kapucinska ulica in Slomškov trg, ki bosta tlakovana z enakim tlakom.

e— **Seno je kradel.** V soboto je bil aretiran v Aškerčevi ulici 21 letni brezposelni hlapec Vinko P., ki je ravno nesel na hrbtu mrežo s 70 kg sena. Na policiji je priznal, da je seno ukradel iz Stigerjevega zaklenjenega kozolca ob Dečkovi cesti. Preiskava je ugotovila, da je bilo vlomljeno v kozolec in je bilo odnešenega okrog 250 kg sena. Hlapec se je zagovarjal, da je ukradel seno zgolj zato, da bi si napravil kje v okolici posteljo, ker nima stanovanja. Izročen je bil sodišču tudi kot vojaški begunec.

c— **Tri tatvine koles.** Kolarju Filipu Čulku je ukradel neznan tat 9. t. m. dopoldne iz veže mestne hiše na Vrazovem trgu 1400 dinarjev vredno, črno pleskano kolo, znamke »Styria«. Kdor izsledi kolo, prejme 200 dinarjev nagrade. Uradniku tvrdke »Slograd« Adolfu Husso je med oddihom 7. tega meseca zvečer ukradel neznan »kolesar« iz veže Košeninove gostilne na Vranskem njegovo popolnoma novo, rdeče pleskano dirkalno kolo znamke »Ideal«, vredno 2800 Din. Pred dnevi je bilo v Celju ukradeno Antonu Sagerju kolo, ki ga je pa lastnik predvčerajšnjim izsledil v Sv. Juriju ob južni železnici pri nekem moškem. Tatu so aretirali orožniki.

c— **Številne vrtne tatvine.** Iz vrtov raznih celjskih hišnih posestnikov so izginjale v zadnjih nočeh drage vrtnice, ki jih je tat enostavno izruval in odnesel. V nedeljo popoldne pa je bil aretiran 32 letni brezposelni knjigovodja Ivan G. iz Ljubljane, ki se že precej časa potika po Celju brez zaslužka in stalnega stanovanja. Po dolšem tajenju je G. skesano priznal, da je kradel vrtnice v pomanjkanju vsakih sredstev za preživljanje. Prodajal jih je v okolici po 10 do 15 Din komad. Izročili so ga sodišču.

Iz Murske Sobote

mr— *Borba proti jetiki.* Predaval je o tuberkulozi tukajšnjemu dijaštvu namestnik sreskega zdravstvenega referenta, g. dr. Vučak. — Protituberkulozna liga je ustanovljena sedaj tudi v Murski Soboti. Predsednik je sreski načelnik g. dr. Lipovšek. Na prvem sestanku je bila večina udeležencev iz obrtniškega stanu, kar je vsekakor lepo izpričevalo zanjo. Pogrešali pa so zastopnike kulturnih in humanitarnih organizacij.

Iz Zagorja

z— *Slovo od priljubljenega občana.* Po trudapolnem delu in mučni bolezni smo položili v grob prerano umrlega in skrbnega očeta trgovca g. Ivana Kosa. Na zadnji poti ga je spremljalo veliko število občinstva in članov društva. Obrtno društvo je bilo polnoštevilno zastopano. Člani so tudi nosili krsto in cvetje. Sledili so gasilci, zastopnice Kolašic in mnogo domačih in zunanjih prijateljev in znancev pokojnika. Pokojniku blag spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje!

z— *Skioptično predavanje.* Sokolsko društvo v Zagorju si je nabavilo nov lep skioptični aparat in mu bo omogočeno večkrat prirejati predavanja z lepimi slikami. Nedavno je imel g. prof. Brodar iz Celja velezanimivo predavanje »Stara kamena doba na Olševi«. Ob številnih fotografskih posnetkov je poajsnjeval svetovno znane prastare jame na Olševi. Predavanja se je udeležilo veliko število članstva.

Iz Trbovelj

t— *Hvalevredno.* Zaradi vseobče krize letos Sokol ne bo pobiral dobitkov za tombolo med domačimi obrtniki in trgovci. Ako je pa kljub temu kdo izmed njih že nameril kako stvar, naj jo odda pri hišniku Sokolskega doma.

t— *Golob listonoša.* V soboto popoldne je ujel g. dr. Cizelj pri rudniški bolnici goloba, ki je nosil na nogah obročke. Je iz golobje stanice v Trstu. V krilu je imel puščico za pisma. Goloba je g. doktor oddal orožnikom.

t— *Rdeči križ* priredi 7. junija cvetlični dan v prid ferijalni koloniji revne šolske dece.

Iz življenja na deželi

BLED. Dne 14. t. m. bo otvorjena v prostorih blejske osnovne šole razstava vajenških izdelkov tukajšnje obrtne nadaljevalne šole. Ta dan tudi prejmejo učenci letna izpričevala. Oglejte si razstavo! — Nekaj posebnega bo letos nudila blejska Straža letoviščarjem. Gosp Kenda lastnik Parkhotela, je zgradil na vrhu plesišče, uredil staro kegljišče in bo postavil tudi okrepčevalnico. Uredila in popravila se bodo tudi pota, ki vodijo na Stražo, in postavile se bodo klopi. S Straže je krasen razgled na bližnjo okolico.

GOSPODARSTVO

Gostilničarski kongres v Mariboru

V nedeljo ob pol 10. dopoldne je bil v Mariboru pri »Orlu« otvorjen gostilničarski kongres, ki sta ga sklicali obe zvezi gostilničarskih zadrug v Mariboru in Ljubljani. Zastopani so bili v velikem številu delegati vseh gostilničarskih zadrug iz dravske banovine, ki so prišli tudi na ogled I. banovinske vinske razstave. Zborovalce je pozdravil predsednik mariborske Zveze gostilničarskih zadrug g. Zemljič, za predsednika kongresa je bil izbran podnačelnik ljubljanske Zveze gostilničarskih zadrug g. Cerara iz Kamnika. Tajnik mariborske zveze g. J. Petelin je podal poročilo o stanju gostilničarske obrti v dravski banovini in težkem položaju gostilničarstva. Poročal je tudi o škodi, ki jo povzročajo gostilničarski obrti vinotoči, točilnice v delikatesnih trgovinah. Njegovo poročilo je izpopolnil načelnik mariborske zveze g. Zemljič. Na podlagi obeh poročil sta bili sprejeti tozadevni resolucije. Sledilo je poročilo tajnika Zbornice za TOI dr. Pretnarja o nujni potrebi takojšnjega uveljavljenja novega obrtnega zakona. Na podlagi njegovega referata je bila sprejeta resolucija. G. Velikonja iz Ljubljane je poročal o temi »Gostilničarji in tujski promet«, zlasti v zvezi z vtisi, ki so jih dobili gostilničarji na svojem poučnem potovanju po Tirolskem, Predarlskem, Švici in Bavarskem.

Resolucija tretjega vinarskega kongresa v Mariboru

Kakor je že obširno poročalo ponedeljkovo »Jutro«, se je ob priliki otvoritve prve banovinske vinske razstave v Mariboru vršil tudi tretji vinarski kongres, ki je na predlog predsednika gosp. Lovra Petovarja sprejel naslednjo resolucijo:

Da se vinarska kriza omili, je treba podvzeti vse potrebne ukrepe za zmanjšanje vinogradniške površine. Za enkrat bi bilo najpotrebnejše zakonito določilo, ki naj bi prepovedalo prenavljanje vinogradov in napravo novih nasadov na vseh ravnicah in v drugih za vinogradništvo neprimernih legah. Isto načelo naj velja tudi za samorodnico.

Zakon o vinu in pravilnik k temu zakonu je treba v vsakem pogledu najstrožje izvajati. Trošarinska obremenitev vina naj se maksimira na 1 Din za liter; ta dajatev pa naj se razdeli med državo, banovino in občine. Država in banovina naj pospešujeta v največji meri vinarsko zadružništvo. Le pridelovanja grozdja v takih zadrugah more rešiti malega in srednjega vinogradnika. Ker pa je mogoče take zadruge zaradi velikih investicijskih stroškov ustanavljati le z javnimi podporami, zato se naj v to svrho vnesejo v banovinski kakor tudi državni proračun primerni zneski. S sredstvi, ki se naj na ta način dajo na razpolago, bi se moralo razpolagati tako, da more zadruga za zadrugo takoj pričeti delovanje.

Izvozna premija na vino naj se prizna za vsak izvoz od skupno najmanj 9 hl. Pri uvozu vinske posode iz inozemstva, naslovljene v svrho polnjenja na producenta ali vinskega trgovca, naj se opusti zahteva o položitvi kavcije. V obmejnem prometu naj bodo za izvoz vina prosta vsa carinska pota, carinjenje pa naj bo poverjeno vsakemu finančnemu oddelku.

Uporaba natrijevega bisulfita naj se dovoli kot nadomestilo za žveplo. Zakon o pobijanju draginje pa naj se tudi pri vinu strogo izvaja.

Pri vseh trgovinskih pogajanjih z inozemstvom je treba stremeti za tem, da se dosežejo ugodnosti za grozdje in vino. Osobito važnost polagajo vinogradniki na sedanja pogajanja s sosedno Avstrijo. Istočasno želijo, da se s Francijo doseže sporazum za primeren uvozni kontingent na podlagi dosedanje carine od 55 frankov. Ukine naj se vsaka carina na galico, žveplo in na razna stredstva za uničevanje trstnih škodljivcev, kakor tudi na vsako orodje, ki se rabi v vinogradništvu in kletarstvu. Oprosti naj se vsake trošarine vino, ki ga zamenja vinogradnik za živila in ga dolični, ki da živila, rabi le za svojo porabo. Nad produkcijo in prometom trsnih ceplenk naj se izvrši najstrožja kontrola. Za omiljenje vinarske krize naj se stalno kupuje vino za konsum v vojski. Donos zemlje, na kateri je nasajena trta, je danes izredno majhen; zato je potrebno, da se oblastveno revidira katastrski donos teh zemljišč.

Da se kriza v vinorodnih krajih omili, naj se tam iz javnih sredstev gradijo itak prepotrebne ceste. Produkcija takozvanih brezalkoholnih pijač, v katerih ni trohice naravnega soka bodisi od sadja ali grozdja, naj se zakonito prepove.

Na koncu naproša resolucija kralj. vlado, da zaradi racijonalizacije prodaje organizira s sodelovanjem banovinskih uprav, banovinske centralne kleti, ki naj v svrho stabilizacije cen nastopajo ob trgatvi kot kupec. Ker se pri izvozni premiji dogajajo nekatere nerednosti, naj se eventualno ventilira vprašanje diferencijacije izvozne premije.

= **Pred sklicanjem važne mednarodne konference.** V mednarodnih finančnih in gospodarskih krogih je v zadnjem času vedno bolj prodrlo spoznanje, da je sedanja svetovna gospodarska depresija v prav znatni meri posledica nazadovanja vrednosti srebra, ki je za več kakor polovico prebivalcev sveta edino merilo vrednosti in edina podlaga za denar. Cena srebru je v razmeroma kratki dobi nazadovala za 40%; to nazadovanje pa je oslabilo kupno moč stotin milijonov prebivalcev Azije in deloma Afrike, kar pri sedanji povezanosti svetovnega gospodarstva ni moglo ostali brez občutnih posledic za gospodarstvo industrijskih držav Evrope in Amerike, ki oskrbujejo azijske narode z industrijskimi izdelki, posredno pa je to zmanjšanje kupne moči številčno tako močnih narodov prizadelo vse svetovno gospodarstvo. Zato je že pred meseci nastopilo gibanje za stabilizacijo cene srebru, ki naj bi se izvedla na mednarodni podlagi. Kakor poročajo sedaj iz Washingtona, je kongres Mednarodne trgovske zbornice, ki tam zboruje, na svoji seji 8. t. m. sklenil sklicati mednrodno konferenco za stabilizacijo cene srebru. Na kongresu so bili izneseni številni predlogi za praktično rešitev tega težavnega problema. V načrtu je ustanovitev posebne mednarodne banke, ki bi kupovala srebro po fiksni ceni.

= **Pogajanja za ustanovitev lesnega izvoznega kartela med slovenskimi in koroškimi izvozniki.** Kakor poroča dunajski »Internationaler Holzmakt« na uvodnem mestu, se vršijo v zadnjem času med velikimi koroškimi in slovenskimi izvozniki pogajanja za enotno nastopanje na severnoitalijanskem lesnem trgu. Ta pogajanja so v zvezi z gibanjem za boljšo organizacijo jugoslovenskega lesnega izvoza, ki se je pričelo po znani državni konferenci o lesni krizi v Beogradu. Namen sedanjih kartelnih pogajanj s koroškimi izvozniki je ta, da se določijo smernice za enotno nastopanje na italijanskem trgu, v svrho zaustavitve padanja cen. Skupna posvetovanja se bodo v kratkem nadaljevala. Če bo prišlo do dogovora glede cen, potem je pričakovati, da se bodo v doglednem času tržne razmere za izvoz v Italijo izboljšale.

= **Stanje hmeljskih nasadov v Savinjski dolini.** Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Žalcu poroča 10. t. m.: Zaradi dolgotrajne, če tudi ne hude zime, so se dela v hmeljskih nasadih zakasnela za 14 dni. Sedaj se hmeljarji pečajo z odkopavanjem, z gnojenjem in prvim obdelovanjem z brano in kultivatorjem, kakor tudi s privezovanjem trt. V teku zadnjih dveh let se je s hmeljem zasajena ploskev skrčila za 45 do 50 odstotkov. Od pridelka minulega leta je le še kakih 60do 70 stotov v rokah producentov.

= **Razglas o ljudskem delu.** Ban dr. Marušič je izdal razglas o ljudskem delu, ki uvodoma navaja uspehe ljudskega dela na banovinskih cestah v ostalih banovinah. V vseh banovinah, razen dravske, je do 18. aprila t. l. dosegla vrednost izvršenega dela 102.2 milijona Din, za odkupnine pa je bilo plačano 32.2 milijona Din, skupaj 134.4 milijona Din; od te zadnje vsote odpade na dunavsko banovino 46.9, na moravsko 27.7, na drinsko 17.3, na vardarsko 12.8, na zetsko 7.4, na vrbavsko 6.9, na savsko 6.9, na primorsko 6.8 in na Beograd, Zemun, Pančevo 1.8 milijona Din. V dravski banovini še ne moremo govoriti o uspehu. Iz navedenega je razvidno, pravi razglas, da rodi ljudsko delo v smislu zakona ugodne uspehe, če se prebivalstvo zaveda svoje zakonite dolžnosti in dokaže v dejanju smisel za skupnost. Razglas navaja potem bistvene določbe glede obveznosti ljudskega dela in opozarja občine in sreske cestne odbore na dolžnost, pravočasno sestaviti in razglasiti načrt, kako se bo ljudsko delo izvajalo na občinskih, odnosno banovinskih cestah.

= **Potrjena je prisilna poravnava,** sklenjena med dolžnikom Antonom Stegmüllerjem, trgovcem na Muti in njegovimi upniki, tako da plača dolžnik upnikom, ki jim gre pravica do prvenstvenega poplačila 40% terjatev v 10 enakih mesečnih obrokih.

= **Redni občni zbor celjske Zadružne zveze** se bo vršil 18. t. m. ob pol 13. v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice (Miklošičeva cesta). Dnevni red: Predsednikov pozdrav, zapisnik zadnjega občnega zbora, poročilo likvidatorjev in nadzorstva, potrditev računskega zaključka in slučajnosti.

= **200 avtomobilov in motornih koles na velesejmu.** Na letošnjem XI. velesejmu v Ljubljani, ki bo od 30. maja do 8. junija, se bo kupcu avtomobila nudila najboljša prilika pregledati vse in kupiti ono, kar mu prija. Razstavljenih bo v posebnem obsežnem paviljonu nad 200 avtomobilov in motornih koles vsakovrstnih svetovnih znamk.

= **Prodaja lesa in drv.** Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe glede prodaje lesa in drv. (Oglas in pogoji so na vpogled v Zbornici za TOI).

= **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 2 kompletnih klosetov »Panama« ter glede dobave 400 kub. metrov kremenca. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 100 zavitkov vijakov za spajanje jermenov in 300 kg kita za okna. Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave žarnic in raznega električnega materijala, do 28. t. m. pa glede dobave 600 m svinčenega kabla 4 zaščitnih trofaznih sklopilcev, 3 tripolne strelovodnih naprav ter glede dobave tokovnih razdelilcev. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik (Srbija) sprejema do 25. t. m. ponudbe glede dobave 9 komadov transmisijskih krogličnih ležajev. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 28. t. m. ponudbe glede dobave 4000 kg bencina in 200m jeklenih vrvi. — III. pomorska obalkna komanda v Boki Kotorski sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 3000 kg parafinskih sveč, 1000 m ploščatega stenja in 15.000 škatlic vžigalic. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI).

BORZE

11. maja.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik, zlasti v devizah Newyork, Dunaj in Berlin. Tečaji deviz so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču se je danes Vojna škoda nekoliko okrepila in se je trgovala za aranžma in kaso po 427 in za december po 427.5. Nekaj več prometa je bilo tudi v dolarskih papirjih in so bili zabeleženi zaključki v 8% Blairovem posojilu po 93 in v 7% po 83 — 83.25. Promet je bil tudi še v begluških obveznicah po 67. Med bančnimi vrednotami so imele zaključke Union banka po 174, Srpska po 187, Zemaljska po 140 in Poljodelska po 52. Med industrijskimi delnicami je bil promet v Trboveljski po 306 — 307 in v Dravi po 235.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 22.83, Berlin 13.5175—13.5475 (13.5325), Bruselj 7.9005, Budimpešta 9.914, Curih 1093.5—1096.5 (1095), Dunaj 798.4—801.4 (799.9), Newyork 56.61—56.81 (56.71), London 275.97—276.77 (276.37), Pariz 221.17—223.17 (222.17), Praga 167.91—168.71 (168.31), Trst 296.46—298.46 (297.46).

Zagreb. Amsterdam 22.83, Dunaj 798.4 do 801.4, Berlin 13.515 — 13.5475, Bruselj 790.05, Budimpešta 789.64 — 892.64, London 275.97 — 276.77, Milan 296.333—298.333, Newyork ček 56.61 — 56.81, Pariz 220.819 do 222.819, Praga 167.91 — 168.71, Curih 1093.5 — 1096.5, Tirana 10.98.

Curih. Zagreb 9.124, Pariz 20.28875, London 25.23875, Newyork 518.85, Bruselj 72.15, Milan 27.1625, Madrid 52.25, Amsterdam 208.5, Berlin 123.58, Dunaj 73.02, Sofija 3.76 Praga 15.37, Varšava 58.2, Budimpešta 90.51, Bukarešta 3.09.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 93 bl., 7% Blair 83 bl., Celjska 150 den., Ljubljanska kreditna 120 den., Prašteđiona 920 den., Kreditni zavod 160 — 170, Vevče 120 den., Ruše 220 den.

Beograd. Vojna škoda 426, 427.5 zaklj., investicijsko 88.25 — 89, 7% Blair 83.5 zaklj., 7% Drž. hipotek. banka 86.125 zaklj., Narodna 7760 — 7850.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma in kaso 426.75 — 427.5, za december 426.75 — 427.25, 8% Blair 92.875 do 93.5, 7% Blair 82.75 — 83.25, 6% begluške 66.75 — 67, investicijsko 88.25 — 88.75, agrarne 51.25 — 52.5; bančne vrednote: Prašteđiona 930 — 935, Jugo 72 — 74, Srpska 187 — 189, Zemaljska 138 — 140, Union 174 — 176, Narodna 7780 — 7860, Ljubljanska kreditna 120 den., Poljo 52 do 53; industrijske vrednote: Našička 750 den., Gutmann 128 — 131, Slaveks 25 do 33, Slavonija 200 den., Drava 235 — 236, Šećerana 290 — 295, Brod vagon 70 den., Vevče 120 den., Drava 380 bl., Jadranska 510 — 520, Trbovlje 306 — 307.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (11. t. m.) Tendenca za les mlačna. Zaključeni so bili 3 vagoni, in sicer 2 vagona bukovih drv in 1 vagon oglja.

ŽITO

+ **Ljubljanska borza** (11. t. m.) Tendenca za žito čvrsta. Zaključen je bil 1 vagon koruze. Nudi se (fco slovenska postaja, po mlevski tarifi, plačljivo v 30 dneh): **pšenica:** baška potiska, 80/81 kg po 255 do 257.5, baška srbobranska in gornjebaška, 79/80 kg po 237.5 — 240, okolica Sombor, 79 kg po 217.5 — 220, baranjska, 79/80 kg 215 — 217.5; **koruza:** baška, času primerno suha, pri navadni tarifi po 150 do 152.5, činkvantin, pri navadni tarifi po 210 do 212.5; **oves:** baranjski po 200—202.5; **moka:** banatska »0« po 355 — 360, baška »0« po 340 — 345.

+ **Novosadska blagovna borza** (11. t. m.) Tendenca stalna. Promet: 9 vagonov pšenice, 1 vagon ovsa, 26 vagonov koruze, 6 vagonov moke in 3 vagoni otrobov. **Pšenica:** srednjebaška in banatska Bega, 79/80 kg 182.5 — 187.5; baška, okolica Novi Sad, 79/80 kg 180 — 185; okolica Sombor 79/80 kg 172.5 — 175; baška, potiska, šlep, 79/80 kg 190 — 195; gornjebaška, 79/80 kg 187.5 — 192.5; gornjebanatska, 79/80 kg 185 — 190; sremska, slavonska, 78 kg 167.5 do 170; okolica Indjija, 78 kg 170 do 175. **Ječmen:** baški in sremski, 63/64 kg 115 — 120. **Oves:** baški, sremski in slavonski 150 — 155. **Koruza:** baška in sremska 102 — 104; za maj 102 — 104; ladja Dunav Sava 100 — 102. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 260 — 280; »2« 235 — 245; »5« 215 do 225; »6« 205 — 210; »7« 160 — 165; »8« 155 — 140. **Otrobi:** baški, sremski in banatski 122.5 — 127.5.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (11. t. m.) Tendenca čvrsta, promet srednji. **Pšenica:** za maj 15.36 — 15.37 (15.30), za junij 15.26 — 15.28 (15.20); **rž:** za maj 14.42 do 14.45 (14.40); **koruza:** za maj 14.28 do 14.30 (14.20), za julij 14.34 — 14.35 (14.30), za avgust 14.44 — 14.45 (14.40), tranzitna za maj 11.50 — 11.60 (11.60), za julij 11.60 do 11.65 (11.60).

Sport

Dve zanimivi kolesarski krožni vožnji

4. t. m. so nemški kolesarji začeli dolgo in naporno mednarodno krožno vožnjo po Nemčiji, katera se zaključi 24. t. m. Po vzorcu krožnih voženj v Italiji, Franciji in drugod so se tudi oni navdušili za tovrstne kolesarske dirke in priredili lansko leto prvo tako krožno vožnjo. Dolžina proge ni bila kot začetna bogve kako dolga. Zato pa so se letos odločili in udarili kar na 4000 km. Proga je razdeljena v 16 etap in se začenja v Rüsselheimu pri Frankfurtu, kjer ima Oppel kot organizator te velike cestne dirke, svoje tvornice. Najdaljša etapa Liegnitz-Berlin meri 313 km, najkrajša Trevir-Rüsselheim pa 182 km. Dirkači so razdeljeni v skupine po šest mož, in sicer: nemška, francoska, italijanska, belgijska, švicarska in mešana skupina. — Da bo ta kolesarska tekma precej huda, se dá sklepati že iz tega, ker bodo kolesarski borci imeli tekom vseh 16 etap le pet dni počitka, t. j. med četrto in peto etapo, osmo in deveto, deveto in deseto, dvanajsto in trinajsto ter štirinajsto in petnajsto. — Dober tek!

Druga mednarodna krožna vožnja na kolesih je imela svoj začetek 10. t. m. v Italiji in se konča 31. t. m. Dolžina proge znaša 3006 km in je razdeljena na 12 etap. Svoje kolesarske sposobnosti bodo na tej dirki pokazali tudi trije francoski in štirje belgijski dirkači, med katerimi je tudi znani Aerts.

Na vsakoletni kolesarski dirki Paris-Tour, ki se je vršila letos kot štiriindvajseta, je zmagal dirkač, prvak lanske »Tour de France«, Leducq. Ne glede na močno deževno vreme in zato otežkočeno cesto je mož prevozil 253 kilometrov dolgo progo v času 7:40:25, kar je skoraj po 33 km na uro.

Sportni drobiž

Kakor smo obširno poročali v ponedeljskem »Jutru«, je poleg lepe in zaslužene zmage Primorja nad Haškom tudi častni nastop Ilirije v Zagrebu mnogo pripomogel rehabilitaciji slovenskega nogometnega sporta. Ilirija je z 2:3 tesno podlegla Concordiji, vendar pa bi po igri zaslužila neodločen rezultat. Zagrebški listi to tudi priznavajo. Tako piše »Jutarnji list«, da je Ilirija predvedla zelo dobro igro ter zapustila najboljši vtis. Zaradi dobre obrambe domačih ni mogla doseči izenačenja, ki ga je brezpogojno zaslužila. Ilirija igra polvisoki sistem na hitri krili, ki sta najboljša igrača moštva ter s to igro stalno ogroža vrata nasprotnika. »Novosti« pravijo, da je Ilirija zelo dobra v obrambi. Krili sta zelo hitri in nevarni. V streljanju je bila boljša od Concordije.

V Budimpešti je Ferencvaros porazil Hungarijo s 4:1 (3:1). Ujpest je nepričakovano izgubil proti Bocskayu z 2:4 (0:4).

V Brnu je Vienna porazila Moravsko Slavijo s 7:2 (5:0).

Na mednarodnem plavalnem mitingu na Dunaju je znani madžarski plavač dr. Barany dosegel na 100 m krasni čas 58.6 ter s tem izenačil svoj evropski rekord.

Posebni vlak na nogometno tekmo Gradjanski : ASK Primorje v Zagreb. Za nogometno tekmo med Gradjanskim in ASK Primorjem, ki se vrši prihodnjo nedeljo v Zagrebu, nameravajo simpatizerji ASK Primorja organizirati poseben vlak. Z ozirom na zelo veliko zanimanje, ki vlada za imenovano srečanje, je več kakor gotovo, da bo ta akcija uspela. Potrebne informacije dobe lahko interesenti dnevno od 17. do 19. v damskem salonu kavarne Emona. Pri vpisu je treba vplačati 50 Din: s tem zneskom je vplačana vožnja tja in nazaj. Prijave se sprejemajo do vključno četrtka, 14. t. m. zvečer.

Hazenska tekma v Celju. Naše včerajšnje poročilo o prvenstveni hazenski tekmi med družinama SK Celja in SK Save iz Sevnice v nedeljo dopoldne na celjski Glaziji, se mora pravilno glasiti: Prvi polčas je končal z rezultatom 4 : 3 v korist SK Save (in ne SK Celja).

Službeno iz LNP. Danes se vrši seja k. o. ob 18. v Delavski zbornici. Naslednji igralci se pozivajo ob 18.30: Brcar (Jadran) Battelino B. in Janjetovič (SK Reka), Svetič S. in Hassl (ASK Primorje). Pfeifer in Košak (SK Ilirija). Isto tako se naprošajo gg. dr. Buljevič, podsavezni kapetan, podsavezni odbornik g. Kovač P. in s. sodnik g. Pevalek, da se iste udeleže. Tajnik H.

SK Jadran. Danes izredna odborova seja točno ob 8. pri M. Sokliču. Ker je to zadnja seja pred občnim zborom, točna in sigurna udeležba!

SK Ilirija (nogom. sekcija). Sestanek I. moštva bo danes, v torek ob 18.30 na igrišču, ob slabem vremenu event. v garderobi. Na praznik 14. t. m. igra kombinirano moštvo s KAC v Celovcu. Kratka seja sekcijskega načelstva bo danes točno ob 20. v »Evropi«.

SOKOL

Tečaj za lahko atletiko v Zagrebu

Po programu, ki ga je savezno načelništvo SKJ začrtalo na zimski seji zbora župnih načelnikov, bo od 8. do 14. t. m. v Zagrebu tečaj za one panoge lahke atletike, ki so letos predpisane v minimalnem programu za vse župe SKJ. Tečaj ima namen priučiti pravilno vežbo lahke atletike, ki naj se v poletnem času bolj goji v sokolskih društvih in četah, da s tem prenesemo glavni del telovadbe pod milo nebo in da vsa društva in čete lahko zadostijo svoji nalogi. V tečaj je poslala lahko vsaka župa po dva tečajnika, in sicer dva člana ali dve članici ali po enega člana in po eno članico, kakor je posamezni župi prikladneje.

Žal, da niso vse župe izrabile ugodne prilike in niso prijavile v tečaj zahtevanega števila tečajnikov, medtem ko so nekatere župe prijavile po tri do pet tečajnikov. Z ozirom na manjkajoče župe so bili vsi prijavljeni sprejeti, ki jih je 43. Savezna uprava je prevzela stroške za prehrano in stanovanje za enega tečajnika onih župa, ki so prijavile več nego enega.

Vodstvo tečaja je savezno načelništvo poverilo br. Macanoviću iz Zagreba, ki je član saveznega T. O. in strokovnjak v lahki atletiki, učitelji pa so priznani atletičarji iz Zagreba.

Po tečaju 14. t. m. se bodo vršili izpiti za sodnike v lahki atletiki, da bo imelo Sokolstvo svoje izprašane in izvežbane sodnike. Pričakujemo, da bo dosegel savezni tečaj za atletiko dobre uspehe in da bo ugodno vplival na razvoj in napredek atletike v našem Sokolstvu.

Upravni tečaj sokolske župe Kranj, ki se je vršil v treh zaporednih nedeljah na Jesenicah, v Kranju in v Škofji Loki obeh za vse glavne funkcijonarje sokolskih društev in čet, je končan. V vseh treh mestih je bilo navzočih preko 200 slušateljev ,društvenih starešin, tajnikov, blagajnikov, načelnikov, načelnic, prosvetarjev in njih namestnikov. Veliko zanimanje so pokazala vsa novoustanovljena društva, predvsem ona iz kranjskega okoliša tako, da je bilo samo pri predavanju v Kranju preko 100 društvenih činovnikov prisotnih. Zelo lepo je bilo zastopano učiteljstvo, opazilo pa se je tudi ugledne kmetske može, fante in dekleta z dežele pa tudi številne delavce, ki so pazno sledili izvajanjem predavateljev. Predavali so: br. Sušnik z Jesenic o sokolski ideji, br. dr. Obersnel o delokrogu društvenih starešin, br. Josip Cvar iz Kranja o tajniških poslih, br. Jože Tajnik iz Kranja je stvarno obdelal posle blagajnikov, br. Jaka Špicar iz Radovljice pa je dal splošna navodila za enotno delo društvenih prosvetarjev in br. Sušnik o nalogah društvenih načelnikov in načelnic ter prednjaških zborov. V tem tečaju je podana vsem društvenim činovnikom idejna, upravna in tehnična podlaga za smotreno in enotno vodstvo vseh društev in čet.

Ustanovitev Sokolske čete v Ivanjkovcih se je izvršila pretekli mesec po glavni skupščini tamošnjega bralnega društva. Zborovanju je prisostvoval župni delegat br. dr. Pivko, ki je zbranim lepo in v poljudnih besedah razložil pomen Sokolstva, njegove naloge in cilj. Zahvalil se mu je v imenu članstva br. šol. upravitelj A. Fridl, nakar je pozdravil vse prisotne tudi starosta ormoškega društva br. Sevnik v imenu matičnega društva Ormož. Udeležba je bila zadovoljiva, pristopilo je v četo 44 bratov in 11 članic, ki so si izvolili za starosto br. Petovarja L., za podstarosto in tajnika br. Fridla, načelnika br. Draga Prah, načelnico s. Petovarjevo, podnačelnika br. Simoniča, prosvetarja br. Bitenca in v upravo br. V. Polaka, s. Bitenčevo, J. Janžeka, Rižnarja, Ribiča. S telovadbo je četa že pričela in vežbajo v prostorni dvorani br. staroste Petovarja člani, članice, naraščaj in deca. Čvrsti četi Zdravo!

Šesttedenska prednjaška šola ČOS v Pragi, kamor imajo dostop tudi člani SKJ, bo od 24. t. m. do 4. julija v Tyršovem domu. Na poziv sav. načelništva so priglasile župe SKJ 16 reflektantov za posečanje šesttedenske prednjaške šole v Pragi. Z ozirom na številne prijave je sav. načelništvo zaprosilo ČOS, da sprejme 9 naših članov v prednjaško šolo. Med temi je tudi stipendijsko mesto po pokojnem bratu Antonu Maleju, ki ga je ustanovila za dobo 10 let ČOS ob tragični smrti br. Maleja. Štipendijsko mesto daje pravo na brezplačno bivanje v prednjaški šoli in povrnitev vseh potnih stroškov do Prage in nazaj. Številne prijave za sokolski študij v Pragi dokazujejo, da vlada med našim članstvom živahno zanimanje za izpopolnitev sokolskega znanja.

Primorske novice

»Piccolo« poroča, da so orožniki iz Cerovelj ovadili sodišču v Pazinu mlade fante Ivana Opašiča, osipa Opašiča in Vladimirja Bertoša, ker so baje peli v gostilni v Novakih protiitalijanske pesmi v hrvatskem jeziku. Ko je vstopil župnik Matej Kurelič, so ga baje pozdravili s krikom: »Živel naš jugoslovenski župnik!« Razprava bo v kratkem v Pazinu.

Ker je razžalil režim, je bil obsojen pred sodiščem v Gorici 44letni Andrej Žižmond iz Korita pri Opatjemselu na mesec dni zapora in na poravnavo sodnih stroškov.

Posestnik Evgen Reja iz Vipolž v Brdih je sprejel več delavcev, ne da bi se bil fostvarno obrnil na deželni urad za nameščenje kmetijskih delavcev. Radi tega je bil obsojen pred sodiščem v Gorici na denarno kazen 200 lir.

Fašistični konzul Avenanti je po svojem prihodu na Goriško takoj ugotovil, da je protifašistični odpor po vseh delih pokrajine že silno močan, in obdolžil je slovenske inteligente, da preprečujejo fašistično penetracijo med ljudstvo. Na letošnjem zborovanju fašijev v Idriji je izjavil, da je drugorodno prebivalstvo vdano in disciplinirano zvesto zakonom fašistične Italije. Izločiti treba iz njega le kakih 500 oseb, ki hujskajo in motijo mir. To so duhovniški politiki in intelektualci, ki so bili predsedniki društev in zvez. Avenanti jim je napovedal svinec. Avenanti je izvršil revizijo članstva po vseh fašijih v deželi. Izključenih je bilo definitivno 267 oseb. To so ljudje, ki so izdajali organizačne tajnosti in Avenanti jih ne pripusti več v stranko.

Iz življenja in sveta

Otvoritev pariške kolonialne razstave

Predsednik republike Doumergue, čigar funkcija poteče jutri, in maršal Lyautey na razstavi.

Tragedija na Groenlandu

Reševalna ekspedicija ni našla raziskovalca Wegenerja

Nedavno smo zabeležili, da je odrinila pod vodstvom raziskovalcev Weikena in Holzkopfa v groenlandske ledne puščave ekspedicija 7 Groenlandcev s sanmi in 81 psi. Namen odprave je bil pojasniti, kakšna usoda je doletela graškega univ. prof. Wegenerja, ki je lani koncem aprila zapustil Kodanj in se z večjim spremstvom odpeljal na Groenland, da bi tam proučeval vremenske razmere.

Groenlandska ekspedicija dr. Wegenerja

(Od leve proti desni: dr. Wegener, dr. Loewe, hamburški geolog dr. Georgi in dr. Sorge)

Zdaj je poslal Weiken prvo brzojavno poročilo, ki pravi, da je reševalna odprava dospela do postaje sredi leda ter našla člane Wegenerjeve ekspedicije Georgija, Löweja in Sorgija žive in zdrave, o prof. Wegenerju in njegovem spremljevalcu Eskimu Rasmusu pa ni sledu. Po vsej priliki sta mrtva, ker sta 1. novembra odšla sama proti Kamarajuku, kamor pa nista dospela. Ker je vest Weikena povsem avtentična, skoro ni dvoma, da je našel prof. Wegener z Rasmusom smrt v ledni puščavi.

Wegenerjeva odprava, ki je z velikim pogumom in dobro pripravljena naskočila groenlandsko sfingo, se je že pred dobrim letom izvrstno zasidrala na ledu. Na zapadu se je ustanovila v fjordu Umanoku, na vzhodu pa v zalivu Skorosbyju. Med tema dvema skrajnima točkama je Wegener postavil postajo 3000 m nad morjem in poveril vodstvo članoma ekspedicije dr. Georgiju in dr. Loeweju. Hotel pa je opazovalnico opremiti z vsemi potrebnimi instrumenti in živili. Konec septembra 1930 je nastopil pot tja s poldrugim tucatom Eskimov. Skupina pa je na poti zašla v snežni vihar. Temperatura je tako padla, da so se Wegenerjevi spremljevalci z eno edino izjemo uprli korakati dalje. Vrnili so se domov in pripovedovali, da so Wegenerja pustili samega z Rasmusom. Wegener je srečno nadaljeval pot in kljub vremenskim oviram dospel v opazovalnico, ki pa jo je 1. novembra zopet zapustil in odšel proti Kamarajuku, kamor pa ni prišel. Na tej poti, ki meri 400 km, je prof. Wegener z Rasmusom po vsej priliki omagal in podlegel. Ker ju niso nikjer našli in nista prispela niti v izhodiščno taborišče, smatrajo, da sta gotovo postala žrtvi groenlandske zime.

Wegenerjeva ekspedicija je bila največja in najmodernejša odprava svoje vrste, razpolagala je z močnim štabom sotrudnikov, s sanmi na propeler in drugimi modernimi raziskovalnimi napravami. Prve ekspedicije v te kraje se je udeležil Wegener v 1906/08 pod Miliusom Ericsonom, druge 1912/13 pod kapitanom Cookom, tretja je bila že čisto pod njegovim vodstvom 1929. Ta pa je bila samo priprava na njegovo zadnje, velikopotezno zasnovano podjetje 1930, ki se je zanj končalo s tragedijo.

Dr. Wegener je bil rodom iz Berlina, kjer je bil njegov oče ravnatelj Schindlerjeve sirotišnice. Študiral je na univerzah v Heidlbergu, Innsbrucku in Berlinu meteorologijo in geofiziko. 1905 je postal asistent aeronavtičnega observatorija v Lindenburgu, potem je postal privatni docent na univerzi v Marburgu, 1919 pa predstojnik oddelka na vremenski opazovalnici v Hamburgu. 1924 je dobil profesuro za meteorologijo na vseučilišču v Gradcu. Napisal je več del o meteorologiji, geofiziki in astronomiji. Bavil se je tudi s proučevanjem lednikov in je ustvaril teorijo o premikanju kontinentov.

Smrt znamenitega vojnega poročevalca

V Lizboni je umrl nenadoma Ashemend Bartlett, poročevalec londonskega lista »Daily Telegraph«. Bartlett je bil eden najbolj znani angleških novinarjev in poseben strokovnjak za službo vojnega poročevalca. Kot takšen je prisostvoval malo da ne vsem vojnam in revolucionarnim udarom zadnjih tridesetih let. Že kot 17-leten mladenič je v turško-grški vojni odšel kot poročevalec na bojišče. Takrat so ga Grki ujeli. Udeležil se je nato vojne v Transvaalu, rusko-japonske vojne in vseh naslednjih po najrazličnejših delih sveta. Nazadnje je bil sledil dramatičnemu razvoju španske revolucije in je bil potem odšel v Lizbono k sprejemu Waleškega princa. V portugalski prestolnici je nenadno smrt storila konec njegovemu burnemu življenju.

Radio ofenziva proti sovjetom

Oddajna postaja strokovnih organizacij v Moskvi oddaja v raznih jezikih poročila, ki služijo komunistični propagandi. Nemška vlada je v Moskvi posredovala, naj bi oddajna postaja opustila vmešavanje v nemško notranjo politiko. V Moskvi pa se na to niso niti najmanj ozirali. Agitirali so naprej in posebno pri stavkah skušali vplivati na delavce. Zato je sklenila nemška vlada revanšo in je z včerajšnjim dnem uvedla protiakcijo v obliki predavanj o Rusiji. Predavajo strokovnjaki o ruskem gospodarstvu, o finančnih, socialnih in kulturnih razmerah v sovjetski Rusiji.

Podobno akcijo namerava uvesti tudi Francija. Moskva pa se že pripravlja na oba protiudarca in kani zgraditi pet velikih oddajnih postaj. Med njimi bo ena v Sibiriji, ki bo skušala obvladati Severno Ameriko in Kanado ter Indijo.

V ogenj sta šla po denar

V Olczuvki pri Moskvi je začela goreti hiša nekega bogatega trgovca. Ko je bilo poslopje v plamenih, se je trgovčev žena domislila, da je shranila večji znesek na podstrešju. Omalovažujoča svarila sosedov in ljudi, je planila v gorečo hišo. Njen sin je tekel za njo, toda preden sta se mogla vrniti iz plamenov, so se zrušile stopnice in mati in sin sta zgorela pri živem telesu.

Oberammergauski „Kristus“ v Londonu

Anton Lang,

večkratni predstavitelj Kristusa pri pasionskih igrah v Oberammergau vprašuje londonskega redarja po pravi poti.

Grozna železniška nesreča v Egiptu

Prva izvirna slika o strašni nesreči na progi Aleksandria — Kairo, ki smo o njej že poročali.

Veliko tihotapstvo z avtomobili

Aretacija tajnika nemškega avtomobilskega kluba, ki je oškodoval državo za poldrugi milijon

V Berlinu je zbudila te dni veliko senzacijo aretacija tajnika nemškega avtomobilskega kluba Beulicha, ki so ga oblasti prijele in zaprle zaradi carinskih goljufij in ponarejanja listin. Beulich je priznal, da je ponarejal certifikate za carine prost prevoz novih avtomobilov iz inozemstva, za katere določajo predpisi, da se zanje ne plača carina, če ne ostanejo v Nemčiji nad leto dni. Pravico za izdajanje takšnih spričeval imajo smo nekatera društva, ki uživajo posebno zaupanje finančnih in carinskih oblasti.

Beulich je ponarejal podpise na teh deklaracijah ter jih pošiljal nekemu znanemu cariniku na saški meji, ki je pritisnil na vsako listino uradni pečat in jo podpisal ter potrdil, da je vozilo, ki je bilo navedeno v dokumentu, zapustilo nemško ozemlje. S svojimi manipulacijami je oškodoval nemško državo za skoro poldrug milijon dinarjev. V afero zapletenega carinika so seveda takoj odpustili iz službe. Izpovedal je, da ni žigosal in podpisoval listin za denar, ampak iz prijaznosti in simpatije.

Nova pota za zdravljenje žilnih bolezni

Na zadnji seji Dunajske zdravniške družbe je predaval docent dr. Sgalitzer o novem načinu, da se pod Röntgenovimi žarki napravijo vidne obolele majhne žile.

To se izvrši s pomočjo injekcij jodovih preparatov uroselektana in v najnovejšem času abrodila. Oba preparata sta neškodljiva in v nekih primerih vplivata celo lečilno, kar velja zlasti za abrodil. Po injekciji se da z Röntgenovimi žarki takoj ugotoviti, ali ne izvira kakšno lokalno obolenje, n. pr. prisad, od zasirjenja krvi v kakšni žilici. Z operacijo se da takšna ovira odstraniti, sveža kri se lahko pretaka do obolelega mesta in ozdravljenje je zajamčeno.

Na Dunaju postopajo po tej metodi zlasti pri žilicah v končinah, pri obolenjih prstov na rokah in nogah itd., francoski in portugalski zdravniki pa injecirajo jodovo raztopino celo v veliko vratno žilo dovodnico, da potem lahko preiskujejo drobne možganske žilice.

Thomas Mann v Parizu

V pariškem institutu Društva narodov za duševno sodelovanje je te dni govoril nemški pisatelj in Nobelov laureat Thomas Mann o temi: »Svoboda in plemenitost, Goethe in Schiller, Tolstoj in Dostojevskij«. Pred začetkom predavanja je imel nepolitičen nagovor, v katerem je izrazil upanje, da bo združena Evropa kmalu obča domovina, v kateri bo vladala diktatura razuma in velikopoteznosti. Mannova izvajanja so sprejeli odlični poslušalci s splošnim pritrjevanjem in viharnim navdušenjem.

Thomas Mann med predavanjem.

Prva poroka po televizorju

V New Yorku so slavili poroko, ki ji ni para, to je poroko pred televizorjem. Mladi par, gdč. Jonesova in inž. Duvall, specialist za televizijo, sta sedela v jarki luči žarometa pred oddajnim aparatom, duhovnik je vršil poročni obred in istočasno je cela množica ljudi, znancev in neznancev, v svojih domovih ob sprejemnih aparatih sledila ceremoniji.

V Zedinjenih državah so televizorji že precej razširjeni in to tudi med zasebniki. Izdelovalci prenašalcev slik skrbijo za to, da se producira za televizijske amaterje ob določenih urah cel program kakor za radioamaterje. Doslej so se prenašale samo negibne slike, prva poroka pred televizorjem pa je bila obenem prvi poskus za prenašanje živih slik in ta poskus je uspel izborno vsaj za abonente v državi New York in v bližnjih državah. Ker je bil prenos ceremonije združen tudi z radijskim prenosom, so naročniki lahko sledili tudi poročnim govorom in orgelski spremljavi.

Trupla v vitriolu

Kakor smo že poročali, so v Marseilleu aretirali sestri Schmidtovi in zavarovalnega agenta Sarreta, ki so obtoženi, da so izvršili dva umora in oškodovali zavarovalnice za 1,700.000 frankov.

Tako sta sestri 1925 umorili neko žensko, ki je stanovala pri njiju v podnajemu. Ena izmed sester je bila visoko zavarovana, pa je v registru mrtvih navedla svoje namestu umorjenkinega imena. Tako sta zločinki dvignili visoko zavarovalnino. Ko je mož druge sestre umiral, sta ga sestri hitro zavarovali za visoko vsoto. Pri tem jima je pomagal neki zavarovalni agent in pa omenjeni Sarret. Prvi se je dal preiskati od zdravnika in je nastopal kot mož druge sestre. Čim je bolnik umrl, se je lepa družba okoristila z zavarovalnino, pozneje pa so Sarret in obe sestri izsiljevali velike vsoto od agenta, ki jim je pri tej goljufiji pomagal.

Umorili so, kakor tisto žensko, tudi nekega moža in tudi v tem primeru jim je pripadlo nekoliko sto tisočakov. Zločinski trio je v obeh teh primerih v kopalni kadi polil trupli z bakrenim vitriolom, da sta se raztopili, tako nastalo maso pa sta sestri z vedri prenesli na polje in jo izlili.

Največji ameriški fizik

dr. Albert Abraham Michelson, ki je bil odlikovan z Nobelovo nagrado, je postal te dni žrtev svojega poklica. 78letni starček, ki se že več tednov ni počutil dobro, se je zadnje čase posebno intenzivno bavil z merjenjem svetlobne brzine. Njegov postopek naj bi potrdil Einsteinovo teorijo.

Dr. Albert Michelson

Za merjenje je služila Michelsonu posebno komplicirana aparatura, napravljena za njegove poskuse. Učenjak je tako intenzivno študiral svoj predmet, da mu je nenadoma postalo slabo. Odnesli so ga domov, kjer se dolgo ni zavedel. Ko se je osvestil, so mu asistentje povedali radostno novico, da se je njegov poskus posrečil. Kljub temu, da je bil še zelo slab, je začel Michelson s svojega ležišča narekovati opis svojih eksperimentov. To pa je bilo za njegova leta očividno preveč. Sredi narekovanja ga je zadela kap, ki ga je popolnoma ohromila.

Michelson je rodom iz mesteca Strelno na Poljskem, kjer je bil rojen 18. decembra 1852, študiral pa je v Berlinu in Heidelbergu, kjer je tudi doktoriral. Na univerzi v Chicagu je deloval celih 40 let, z Nobelovo nagrado pa je bil odlikovan 1907.

Ali ste že naročnik slovenske ilustrovane tedenske revije „Življenje in svet“?

Skrajšana vožnja v Pariz

Z Dunaja poročajo, da uvaja novi vozni red avstrijskih železnic v promet orientski ekspresni vlak čez Arlberg, ki bo vozil iz Aten preko Bukarešte in Budimpešte ter Dunaja v Pariz in London. Dosedanji arlberški ekspres je rabil za progo Pariz—Dunaj 26 ur, novi brzec bo prišel na cilj tri ure prej. Posebno prijetno iznenadenje pomeni arlberški orientekspres za Angleže, ki bodo rabili iz Londona do Bukarešte 54 ur, iz Londona v Carigrad 72 ur, iz Londona v Atene pa 75 ur.

„Miss Germany 1931“

Filmska igralka Daisy d'Ora,

ki so jo izvolili v Berlinu, da bo zastopala Nemčijo pri volitvah »miss Evrope«.

Vsak dan ena

»Ali znate čitati? Kaj je napisano tu zgoraj?«

»Oprostite, gospod doktor, ampak ruščine se nisem učil nikoli.«

E. Ebenstein: 41

Dva zakona

Roman

21

Mati od ihtenja ni mogla nadaljevati. Ali naj mu pove vso svojo misel? Oh, ubogi sinko je bil itak že ves prepaden od strahu. Bled kakor smrt je sedel v kotu gostinske sobe in z odsotnim duhom strmel tja v en dan.

A takoj nato se je silno prestrašila. Ko je molčala, je Heinz počasi okrenil glavo in jo čudno pogledal.

»Pisala si mi, mama, da se Erika strastno vdaja sportu. Kako pretirano ga je gojila, mi je šele zdaj oče povedal. Zakaj ji nista branila?«

»Saj nisva mogla slutiti, kako je z njo — da se spet nadeja materinske sreče. Nihče si ne bi bil mislil, dokler ni pred tednom dni tako nesrečno padla —«

Njegove svetle oči so mahoma dobile trd izraz in glas mu je postal hripav. »Prav imaš, mama. A ona — ona sama je vendar morala vedeti!«

Gospa svetnikova je postala skoraj takisto bleda kakor njen sin. Zdaj je bila izrečena tista strašna beseda, ki je že dva dni neprestano premišljevala o njej in katere se za nič na svetu ne bi bila upala izpregovoriti. Tudi zdaj je izprva še molčala. Ko se je pa plašno ozrla na sinove izmučene črte, je mahoma planila k njemu, ga pobožala po glavi in ga nežno stisnila na prsi, kakor nekdaj, ko je bil še majhen deček. »Heinz, Heinz — nikar tako okamenelo ne strmi predse! Saj je res strašna nesreča, posebno zdaj, ko sta pravkar izgubila Trudico, a kdo ve, zdravnik se utegne motiti — in Erika je še tako mlada, morda se bo vse še popravilo — seveda, vse se mora popraviti!«

Zmajal je z glavo. »Ne, mama, v takem slučaju se ne more nič več popraviti — niti tedaj ne, če bi okrevala. Ona je morala že davno vedeti, da nama je usoda pripravila nadomestilo za Trudico, a molčala je, in kar je delala, je delala ob polni zavesti, s premišljenim namenom.« In tedaj je bruhnilo iz njega tisto, kar mu je nalik jedki kislini glodalo življenje. »Ne zagovarjaj je, mama! Niti besede mi ne reci v njeno obrambo!« se je strastno utrgalo iz njegovih ust. »Ti ne veš, kako nesrečnega me je storila! Ti ne veš, kakšna ženska je to! — Ženska? Ne! Stroj brez duše, lutka, da, pošast! Kaj mi je pa bila? Žena? Prijateljica? Tovarišica? Ne to ne ono! Niti gospodinja ne. Ona ni ne dobra hči, ne dobra mati — in to je najstrašnejše! Lišpala se je, hodila v goste in vabila ljudi v hišo. Njen cilj v življenju? Hotela je igrati vlogo — to je bilo vse. — In jaz? Kaj sem ji pomenil? Mar mi ni sto in stokrat v obraz povedala, da sem ji samo pot do tistega, kar je imenovala ‚življenje'? Citrona, ki jo ožmeš, zamorec, ki sme oditi, ko je opravil svojo dolžnost in zatrl najboljše, kar je bilo v njem ter ji prislužil dovolj denarja, ugleda in slave —«

Skočil je bil pokoncu in jel kakor iz uma tekati po sobi sem ter tja. V njegovem vedenju je bilo nekaj blaznega, izraz bolečine, ki je mahoma podrla vse jezove. Gospa svetnikova ni mogla spraviti besedice iz sebe, tolikanj se je ustrašila.

Tedaj je bil njen ubogi dečko tako nesrečen? Šele zdaj je videla, koliko gorja ji je prikril. Ali je bilo mogoče, da je bila Erika ali sploh katera na svetu takšna, kakor je v tem trenutku videla svojo snaho?

Stara gospa se je tresla po vsem telesu. Nato ga je hotela pomiriti. »Daj, Heinz, izpametuj se! Krivičnost te dela slepega. Erika je bila vendar tako blago, dobro vzgojeno dekle — saj vendar ni mogoče, da bi bila —«

Sin ji je z grenkim smehom segel v besedo. »Dobro vzgojeno dekle!« se je zagrohotal. »Da, to je bila. To je tista vaba, ki se jih toliko ujame nanjo. Dobro vzgojena, gospodinjska, skromna! Ali niste vsi govorili? Ali nisem celo jaz verjel? A kaj ve človek, kdorkoli že, o skritih mislih, ki se tajijo v takem dobrem vzgojenem dekletu? O tem, kar je njeno pravo bitje, ki se bo v zakonu šele osvobodilo, šele razraslo v novi svobodi? Zmerom govorijo o tem, kako mož pokvari in izrablja ženo. Zakaj nihče nič ne reče o brezmadežnih' ženah, ki vodijo moža v puščavo, v suho, brezupno puščavo sebične brezčutnosti?«

Potegnil si je preko razgretega čela, na katerem so stale velike znojne kaplje. Nenaden spomin mu je bil vstal pred duhom.

»Neka druga, ki ji niste zaupali,« je mukoma zamrmral,« je nekoč rekla: ‚Zakon je sredstvo, s katerim si pomagajo lene ženske.' Kako prav je imela! Ženske, ki so prelene, da bi si ustvarile iz dolžnosti srečo, in ki pobegnejo v zakon — tak zakon, kakor moram jaz živeti v njem s to žensko.«

A zdajci mu je postal glas mehak, divja jeza je ugasnila, nekaj sanjavega se je razlilo po njegovih črtah. Bilo je, kakor da bi mu gledale oči navznoter in bi se razgovarjal s samim seboj.

»Kako zasužnjena ležiš ob tleh, uboga moja duša, ko si vendar nekdaj sanjala o takih visokih rečeh, o zakonu, ki bi bil svet, o ženi ,ki bi bila simbol vsega, kar je vzvišenega na svetu!

Ali si že pozabila? Ne daj se več kovati v spone, saj so na svetu še ženske, v katerih spi drugačna, boljša duša. Zakaj si dala, da so ti nekoč zavezali oči in nisi videla —«

Gospa svetnikova se je zdajci tako visoko vzravnala, kakor se je le mogla s svojo malo postavico in mu roteče pogledala v obraz. »Sinko«, je zajecljala, »pusti to! Nikar se ne oziraj nazaj! Tamle ti leži žena na smrtni postelji — kako moreš zdaj —«

Mirno ji je vrnil pogled za pogled. »Kako morem misliti na Majo? Jeli, mama, tako si mislila?«

Kulturni pregled

Dijaški koncert v Ljubljani

Šolski pevski zbor in orkester drž. klasične gimnazije v Ljubljani sta s podporo nekaterih drugih sodelujočih, predvsem gojencev drž. učiteljišč, priredila prav dobro uspeli koncert. Vse delo je slonelo na ramah izredno agilnega in požrtvovalnega suplenta učitelja glasbe Ivana Repovša, ki se ni ustrašil ogromnega dela in truda, kakor ga zahtevata organizacija koncerta in naštudiranje sporeda. Saj je spored obsegal tudi 6 prav velikih točk, katere je bilo treba izvesti z aparatom, ki je topot prvič nastopil v javnosti.

Orkester je bil v godalih dokaj krepko zaseden. Vodja mu je poveril izvajanje petero samostojnih komadov, ki so po tehnični plati večinoma ustrezali znanju izvajalcev. Če primerjamo število sodelujočih v orkestru s številom, ki bi ga mogel podoben zavod staviti pred prevratom na razpolago, opazimo razveseljiv napredek v študiju orkestralnih instrumentov, kar me navdaja z upanjem, da bomo morda celo v doglednem času mogli računati z domačim orkestrom, saj je bila pri nas (in je v nekem oziru še) instrumentalna glasba prava pastorka. Mladi orkester je svoje točke navdušeno odsviral in je žel prav tako navdušeno odobravanje. Prav zvočen je bil tudi mladi zbor, ki je imel veliko ulogo na tem večeru. Njegovo izvajanje je bilo vzorno in predmet obilnega aplavza.

Samostojno točko je imel violinist Uroš Prevoršek, ki se je vzlic mladosti že mnogokrat odlikoval na koncertnem podiju. Kot učenca violinskega oddelka drž. konservatorija (prof. Šlajsa) ga odlikujejo vse vrline te šole, iz katere je že v tem kratkem času po prevratu izšlo več perfektnih violinistov in jih bo sledilo še več. V nelahki Pugnanijevi skladbi »Preludio e Allegro« v priredbi F. Kreislera se je odlikovala violinistova desna roka, ki je vodila lok s sigurno izurjenostjo. Mladi violinist mnogo obeta. Pri klavirju ga je spremljal konservatorist M. Lipovšek, ki je postal sedaj že takorekoč obligaten sodelavec na vsakem solističnem koncertnem nastopu.

Koncert je bil prav dobro obiskan. Pretežno večino poslušalcev so seveda tvorili pedagogi, starši nastopajočih in pa kolegi. Vsi so bili navdušeni zaradi pogumnega nastopa mlade čete, ki se je že pri ognjenem krstu dobro izkazala. Gosp. Repovš je storil veliko delo in zasluži ne le mojo pohvalo, temveč tudi podporo vseh merodajnih faktorjev, da bo mogel svoje pionirsko delo uspešno nadaljevati. L. M. Š.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, 12.: X Y Z. E.
Sreda, 13.: Življenje je lepo. D.
Četrtek, 14. ob 15.: Miklova Zala. Gostujejo člani prosvetnega odra iz Št. Jakoba v Rožu na Koroškem. Ljudske cene.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Torek, 12.: Luiza. B.
Sreda, 13.: Oj ta prešmentana ljubezen. A.
Četrtek, 14.: Grofica Marica. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Začetek ob 20.

Torek, 12.: Zaprto.
Sreda, 13.: Dogodek v mestu Gogi. Krstna predstava.
Četrtek, 14.: Kavalir Miško. Znižane cene.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 15. ob 16.: Začarana žaba. Otroška predstava. — Ob 20.: Kavalir Miško. Gostovanje mariborskega gledališča.

L. M. Škerjanc v srednjeevropskem radioprenosu. V petek, 15. t. m. odaja zagrebška radio - stanica ob priliki petletnice obstoja svečan koncert jugoslovenske glasbe, na katerem sodelujejo solisti: sopranistinja M. Strozzi - Pečić, violinistka M. Schön, pianistka S. Deželić - Eder, violist A. Ganoczi, ensemble pihal zagrebške filharmonije, orkester Kr. muzičke akademije pod vodstvom rektorja F. Lhotke ter zbor Kola. Spored obsega poleg del Lisinskega, Jarnovića, Papandopulo - Pečića, Štolcer - Slavenskega, Berse in Hristića tudi L. M. Škerjančevo skladbo »Preludio, Aria e Finale«, ki je že ob priliki prve izvedbe v Zagrebu dosegla jako velik uspeh. Ta spored bodo razen Zagreba oddajale tudi še radio-postaje Beograd, Praga, Brno, Moravska Ostrava, Košice, Bratislava in Budimpešta. Pričetek koncerta je ob 20.30.

Uspehi gosp. Balatke v Brnu. Dolgoletni dirigent ljubljanske opere, v našem mestu dobro znani kapelnik gosp. Antonin Balatka, je na svojem novem mestu v Brnu dosegel že več lepih uspehov. Najpomembnejše delo pa je izvršil nedavno, ko je muzikalno naštudiral Wagnerjevega »Siegfrieda«. Ta mogočna opera se je uprizorila prvič v češčini in je imela velik uspeh. Kritiki naglašajo zlasti zasluge gosp. Balatke. Tako pišejo n. pr »Lidové Noviny«: »Kapelnik Balatka je imel tu v našem gledališču svojo največjo nalogo. Ogromno partituro je očividno obvladal do podrobnosti in je z vso gotovostjo umel dati predstavi določeni izraz.« — »Brněnská svoboda« je poročala: »Brnska izvedba »Siegfrieda« nam vsiljuje rešpekt in priznanje. Pripravil jo je kapelnik Ant. Balatka, ne samo zelo skrbno, marveč z resničnim poznavanjem snovi, sloga in Wagnerjevih potreb, a hotel bi poudariti še to, da izvedba ni zatajila dirigentove češke duše.« Tudi »Moravské Noviny« so pisale s priznanjem o g. Balatki, ki mu je »Siegfried« dal krasno spričevalo o njegovem dirigentskem dozorevanju.«

Jugoslovenski študentje in češka tehnika. V praški tedenski reviji »Sobota« se inž. V. Paleček bavi z zanimivim vprašanjem, ki se ne tiče samo kulturnih, marveč tudi gospodarskih stikov med Čeboslovaki in Jugoslovani. Zakaj pada število jugoslovenskih slušateljev na čeških univerzah in zlasti na tehničnih visokih šolah?! Pred desetimi leti, piše g Paleček, je bila Praga nemara prvo jugoslovensko mesto, kar se tiče števila vseučiliščnikov, saj je tu študiralo kakih 4000 Jugoslovenov. To je bil nezdrav pojav in je povsem naravno, če se je število zmanjševalo. Toda za kulturne in gospodarske stike med obema narodoma ni malega pomena, če jugoslovenski visokošolci, v kolikor študirajo v Pragi, prehajajo iz češke tehnike na nemško. L. 1929. je število jugoslovenskih slušateljev češke tehnike v primeri s stanjem l. 1919 padlo za 30 %, ob istem času pa je na nemški tehniki v Pragi naraslo skoraj za 90 %. Pisec skuša pojasniti ta pojav: Na češki tehniki je študij za en semester daljši kot na nemški, tudi razdelitev študija je boljša in smotrnejša, dalje je na nemški tehniki ugodnejše rešeno vprašanje priznanja semestrov. Pisec premotriva tudi nekatere druge pritožbe glede češke tehnike in stavi konkretne predloge, kako naj se odstranijo delno upravičeni razlogi za večjo aktivnost nemške tehnike v Pragi. Študij jugoslovenskih tehnikov na češki tehniki bi omejeval nemško gospodarsko invazijo, ki si skuša tudi preko nemške tehnike v Pragi pripraviti v Jugoslaviji ugodna tla, zaradi tega je to vprašanje tudi za jugoslovensko javnost pereče.

Iz beograjskih revij. V »Srpskem književnem glasniku« z dne 1. maja so izšli poleg leposlovnih prispevkov Iva Andrića, Lidije Sejfuline, Mirka Korolije in dr. članki: Zmaj i Gottfried Keller (dr. N. Mirković); Poreklo pozorišne groteske (dr. R. Mladenović); Današnja Italija (dr. Mirko Kosić); August Gauvaine (Jov. M. Jovanović). Milan V. Bogdanović ocenjuje najnovejšo knjigo Rastka Petrovića »Ljudi govore«, Branko Popović poroča o razstavi sodobne nemške umetnosti, Gjorgje Tasić pa podaja zanimiv prispevek k sociologiji vasi. — V »Misli« je izšel članek Alfreda Kuhna »Nemački ekspresionizam«, dr. A. Pogodin premotriva najnovejšo literaturo o velikem ruskem pripovedniku Turgenjevu, (v isti številki poroča B. Novaković o Mauroisevi študiji o Turgenjevu), Filip Fišta pa načenja »Istorijo albanske književnosti«. V. Živojinović se še vedno bavi z dolgovezno analizo Bogdanovićevih kritik. Leposlovje zastopajo imena: Zvonimir Šubić, Živko Jevtić, Danko Angjelinović, Z. Lučanin, Miloš Gjorgjević in T. Gjukić (slednji prevod iz Prešerna).

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 1. junija 1931 ob 11. uri nabavo:

900 m plinskih cevi s priborom,
90.000 kg visokovrednega portland-cementa,
2 kompl. spalni sobi,
razne železnine.

Pogoji se dobe pri podpisani. 6711

Iz pisarne Direkcije drž. rudnika Velenje

LEICA je prva kamera malega formata z razpornim zapiralom.
LEICA dopušča snemanje do 36 komadov posnetkov.
LEICA ne pozna dvojnega osvetljevavanja negativa.
LEICA zadnja možnost najhitrejše priprave za slikanje.
LEICA negativi omogočajo kopijo vsake velikosti.
LEICA-kamera dar stalne vrednosti.

Zahtevajte naše bogato ilustrirane kataloge

6760 Proizvodi LEITZ se dobivajo v vseh boljših foto-trgovinah.

Spremembe voznih redov

na progah Ljubljana — Mengeš — Kamnik. Ljubljana — Domžale — Kamnik. Ljubljana — Blagovica. Ljubljana — Moravče in obratno

Podpisana avtobusna podjetja javljajo cenjenemu občinstvu, da so spremenila vozne rede na navedenih progah, kakor sledi: odhod iz Ljubljane čez Mengeš v Kamnik namesto ob 11. uri 30 min. ob **11.45**, obratno iz Kamnika namesto ob 12.45 ob **13.15**. Iz Kamnika preko Domžal namesto ob 18.30 ob **21.** uri. Iz Ljubljane v Lukovico izpadeta vožnji ob 11.50 in 16.50 ter odhaja iz Ljubljane ob **11.40** in **16.15**. — **Hojak Rafael, Adamič Avgust** in **Satler Pero.**
6766

Zastopnika

dobro vpeljanega pri trgovcih za Dravsko banovino, **IŠČE** tovarniško skladišče ženskega blaga.

Ponudbe pod **»Dobra provizija K-1686«** na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28.
6645

VI 12426/31—1 6765

Razpis.

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje ofertalno

licitacijo za napravo zbiralnih kanalov po Dobrilovi, Hajdrihovi, Glinški in Levčevi ulici

Ponudbe je treba pod običajnimi pogoji vložiti pri mestnem gradbenem uradu, Nabrežje 20. septembra

do ponedeljka, dne 18. maja do 11. dopoldne.

Tam se dobe vsi razpisni pripomočki.

Mestno načelstvo v Ljubljani
dne 11. maja 1931.

15 dobrih tesarjev

za opažanje železobetonskih konstrukcij **SPREJME takoj** gradbeno podjetje

Ing. JOSIP DEDEK, LJUBLJANA
ŽIBERTOVA štev. 7, I. nadstr. 6733

Če bi ne bilo komarjew, bi ne bilo malarije-na kateri umrejo letno tisoči in tisoči ljudi. Ubijaj vedno žejne krvoločneže — škropi Flit.
Flitova para ubija muhe, komarje, bolhe, mravlje, molje, stenice, ščurke in njihova jajca. Smrtonosen mrčesu, a ljudem neškodljiv. Enostavna vporaba. Ne pušča madežev . Ne zamenjuj Flit-a z drugim pokončili mrčesa. Pazi na vojaka na rumeni konvi s črnim robom.

Škropi

FLIT

Flit se prodaja v plombiranih konvah.

Kameninaste CEVI

v vseh dimenzijah in oblikah ima stalno v zalogi

„MATERIAL"
trg. dr. z o. z.
LJUBLJANA, Dunajska c. 36/2
TELEFON 27—16. — BRZOJAV: MATERIJAL

SOL ZA ROŽE NC

v pločevinastih dozah; umetno gnojilo za nego cvetlic v lončkih. Bujna rast cvetlic, vsako presajanje nepotrebno. Dobite v cvetličarnah, drogerijah in trgovinah s semeni. 6702

INSERIRAJTE V „JUTRU"

ZAHVALA

Ker nismo v stanu, da bi se zahvalili vsakemu posamezniku za mnoge dokaze iskrenega sočutja ob priliki smrti našega ljubega soproga in očeta, gospoda

NIKOLAJA SCHMIDT-a

prosimo vse, da naj sprejmejo tem potom našo najsrčnejšo zahvalo.

Zlasti se zahvaljujemo vsem društvom, korporacijam, zlasti pa njegovim zvestim članom mestne godbe, prijateljem in znancem, ki so od blizu in daleč prišli izkazat blagopokojnemu zadnjo čast in ga spremili na zadnji poti do groba.

Iskrena zahvala tudi vsem darovalcem vencev in za izraženo sožalje!

Ptuj, v maju 1931. 6747

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

✝

Božji stvarnik je danes ob 1. popoldne pokrical k sebi in rešil dolgotrajnega silnega trpljenja svojega zvestega služabnika, dobrega našega ljubljenega, nepozabnega moža in očeta, gospoda

ANTONA KOLARJA

sodnijskega uslužbenca v pokoju

v 71. letu, večkrat previdenega s sv. zakramenti.

Truplo rajnega atka bomo pokopali v sredo, dne 13. t. m. ob 5. popoldne iz hiše žalosti v Tavčarjevi ulici št. 4 na pokopališče pri Sv. Križu.

Spominjajte se dragega rajnika v molitvah!

Ljubljana, dne 11. maja 1931.

TEREZIJA KOLAR roj. GOREC, žena
DR. MARIJA KOLAR, hči

Cene malim oglasom:

Ženitve, dopisovanja, naznanila ter oglasi trgovskega, reklamnega ali posredovalnega značaja: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za šifro 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglasi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za šifro 3.— Din. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati še pristojbino 2.— Din. Pristojbine je vposlati obenem z naročilom. Čekovni račun pri Poštni hranilnici v Ljubljani 11.842. — Telefon številka 2492. 3492

Mali oglasi

Za odgovor 2 Din v znamkah

Naslove malih oglasov

dobite takoj po izidu lista v podružnicah „Jutra“ v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo tudi naročila na male oglase in inserate.

Službo dobi

Krojaški pomočnik
mlajša moč, pošten, priden in razumen, ki bi imel veselje se kaj novega naučiti, dobi stalno službo v novoustanovljeni tovarni kot pomagač pri prikrojevanju trikotaže. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Krojač«. 18526-1

Krojaškega vajenca
takoj sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18504-1

Učenca
pridnega, dobrega računarja, sprejme trgovina mešanega blaga E. Resman, Florjanska ul. 22. 18772-1

2 čevljar. pomočnika
za fina zbita in šivana dela sprejme takoj Joško Čadež, Hotovlje, pošta Poljane nad Škofjo Loko. 18626-1

Naučnice
samo solidne i mlade, koje imaju volju učiti glazbu, trebam za odmah ili po dogovoru. Ponudbe po mogućnosti sa slikom na naslov: Karlo Kovač, kapelnik, restavracija Panama, Dubrovnik. 18073-1

Postrežnico
sprejmem za ves dan. — Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18800-1

Frizerko
dobro moč, vešča trajne in vodne ondulacije, manikiranja itd. sprejme takoj Franc Loborec, Ljubljana, Borštnikov trg 4. 18799-1

Učenca
z dobro šolsko izobrazbo, poštenih staršev, vešča nemščine, sprejme trgovina Albin Izlaker, Bled. 18797-1

Pisarniško moč
sprejme v službo gradbeno podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja je poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gradba«. 18788-1

Kontoristinja
vešča slovenske in perfektno nemške korespondence, kakor tudi knjigovodstva dobi takoj službo na deželi. Plača po dogovoru. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »798«. 18798-1

Upokojenec
zmožen vrtnarstva, nekoliko mizarskih del, se sprejme. Stanovanje 2 sob, kuhinje, pritiklin takoj na razpolago. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18814-1

Čevlj. pomočnik
za šivano delo dobi mesto. Istotam sprejmem tudi

vajenca
z oskrbo. Fr. Starič, Ulica na Grad 5, Ljubljana. 18819-1

Kopališkega strežnika
marljivega, iščemo za tekočo sezono v okolici Ljubljane. Poizve se v oglasnem oddelku »Jutra«. 18826-1

Prodajalko
iščem. Nastop lahko takoj. Ponudbe pod »Poštena« na oglasni oddelek »Jutra«. 18827-1

Stenotipistko
za slovenski in nemški jezik sprejmemo takoj. Predstaviti se med 3. in 4. uro pri Dolenc & Tönnies, Dvořakova ul. 3. 18832-1

Dekle
ki je že služila delj časa v boljših hišah, iščem za vsa hišna opravila. Biti mora poštena, zdrava in pridna. Naslov: Trgovina Rebec, Litija. 18236-1

Prodajalko
za trgovino s pohištvom vešča poleg slov. tudi srbohrvaškega in nemškega jezika v govoru in pisavi, sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18744-1

Kuharico
vešča tudi v močnatih jedeh in prikuhah za hotelsko restavracijo v Ljubljani iščem za takojšen nastop. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod šifro »Perfektna kuharica«. 18845-1

Trgovsko učenko
zdravo, poštenih staršev, vešča nemščine, s primerno šolsko izobrazbo, vestno sprejmem takoj v trgovino z mešanim blagom z vso oskrbo na običajno učno dobo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »841«. 18841-1

Brivsk. pomočnika
starejšega, treznega in samo dobrega delavca sprejme Fran Novak, Maribor. 18869-1

Fotografskega pomočnika
ali pomočnico sprejmem. Foto »Elic«, Maribor, Aleksandrova c. 4. 18868-1

Trgovski potniki

Potnika
verziranega za prodajo kosmetičnih preparatov proti fiksni plači mesečno Din 2000.— in proviziji sprejmem takoj. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Deset provizije!« 18857-5

Potnika
za prodajo koledarjev išče večje podjetje. Ponudbe na oglasni odd. »Jutra« pod »Strokovni koledarji!« 18858-5

Zaslužek

Zastopstvo
tovarne ali veletrgovine prevzamem za Dravsko banovino, odnosno za vso državo. Cenj. ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Agilen 33 let«. 18502-3

Okrajne zastopnike
za vse sreze sprejmemo tudi proti fiksni plači. Primerno za vpokojene orožnike, učitelje itd. Pismene ponudbe na zavarovalno družbo »Union«, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/III. 18470-3

Zastopnike-akviziterje
za obisk privatnih strank išče denarni zavod. Resiozne ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Osigurana štednja«. 18406-3

Sijajni, nepričakovani uspehi
Dva zastopnika
za kranjski in štajerski del banovine iščem za prodajo specijalnega predmeta brez konkurence, kateri se bo moral naročevati, ker štedi mnogo denarja. Prihaja v poštev za vse branže! Zaslužek 20% siguren! — Ponudbe na naslov: Triumf Lucin, Jagodina, Prestolonasl. 13. 18359-3

Prvovrstno šiviljo
iščem na dom za ženske obleke in perilo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18839-3

Službe išče

Uradnik
vešč v knjigovodstvu, perfekten v nemški, slovenski in deloma tudi v srbohrvatski korespondenci, izboren glasbenik, zmožen voditi salonski orkester želi prenoviti službo. Cenjene dopise pod »Abstinent« na oglasni oddelek »Jutra«. 18543-2

Vpokojenec
(uradnik) sprejme kakršnokoli službo v Ljubljani. — Vešč jezikov in vseh pisarniških poslov. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »I. L.« 18391-2

Kdo bi zaposlil
zdravega in močnega, 25 let starega mladeniča, s kakršnimkoli delom. Upora ben je za vse. Posebno veselje pa ima pri strojih, motorjih in sličnem. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Skromna plača« 18651-2

G. Th. Rotman:

Zgodba o Vrtismrčku in Šilonoski

(Ponatis prepovedan.)

81.

A ko se je jela plošča nazadnje počasneje vrtiti, sva urno vzela podplate pod pazduho. Prišla sva v drugo sobo. Okno je bilo odprto in nedaleč od njega je ležal časopis. Midva sva bila že pri njem. Jej, jej, kake lepe slike! A zdajci...

Privatni uradnik
vešč vseh pisarniških del in strojepisja, išče primernega mesta pri kakem podjetju ali v kaki odvetniški pisarni. Star 34 let, neoženjen. Cenj. dopise na oglasni odd. »Jutra« pod »Pisarniška moč 1000«. 18650-2

Ekonom
vešč vseh panog gospodarstva, 34 let star, neoženjen, išče primernega mesta na veleposestvu. Cenj. dopise na ogl. odd. »Jutra« v Ljubljani pod: »Ekonom 600«. 186449-2

Trgovski pomočnik
pošten in agilen, vsestransko izvežban, išče nameščenje. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »628«. 18628-2

Brivski pomočnik
in bubi štucer, vojaščine prost, želi stalne službe. Cenjene ponudbe prosim na naslov Stane Vogel, Zg. Kašelj št. 42, pošta D. M. v Polju. 18802-2

Mesto hišnika
iščeta zakonca z 2 in pol leta starim otrokom s 15. julijem v mestu. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18803-2

Absolvent državne trgovske šole
vojaščino odslužil, popolnoma vešč slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, strojepisja in stenografije išče službe pisarniškega praktikanta. Ponudbe pod »Nastop takoj 22« na oglasni oddelek »Jutra«. 18758-2

Kontoristinja
z večletno prakso, zmožna vseh pisarniških del, želi premeniti službo. V poštev pride tudi služba v manjšem kraju. Ponudbe pod šifro »Kontor« na oglasni oddelek »Jutra«. 18801-2

Zakonski par
brez otrok išče nameščenja v kakršnemkoli podjetju, kjer bi bil mož zaposlen kot šofer, ključavničar ali mehanik, žena pa kot pomoč gospodinji ali slično. Ponudbe pod značko »Sva pridna« na oglasni oddelek »Jutra«. 18789-2

Izvrstna kuharica
skrbna in varčna gospodinja, zmožna voditi popolnoma samostojno gospodinjstvo, išče primernega nameščenja. Ponudbe pod »Dolgoletna praksa« na ogl. oddelek »Jutra«. 18793-2

Kot sobarica
iščem službo najraje tam, kjer bi se tudi kuhati naučila. Vešča nemščine in imam večletna izpričevala. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Res pošten«. 18821-2

Vrtnar
izučen, marljiv, agilen, z večletnimi izpričevali želi stalne namestitve. Prevzame tudi začasna vrtnarska dela. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Izučen vrtnar«. 18853-2

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-Auto) telefon 2236. Prva oblast. koncesijonirana Prospekt 15 zastonj — pišite ponjl 251

Oblastveno koncesijonirana šoferska šola Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12 — Zahtevajte informacije. 17790-4

Knjige

Brehms Thierleben
letnik 1884, 10 knjig za 1200 Din takoj proda Ciril Jelenc, Kranj. 18468-8

Prodam

Volno za modrace
po izredni ceni razpošilja Šega, Cankarjevo nabrežje št. 5/I. 18718-6

Puhasto perje
čisto, čuhano, kg po 48 Din druga vrsta po Din 38 kg, čisto, čohano, kg po 48 Din in čisti puh kg po 250 Din razpošilja po poštnem povzetju L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. komična čistilnica perja. 262

Sedlo
in 2 železni postelji prodam. Več se izve v Židovski ulici 5, II. nadstr. 18810-6

Pitje in kajenje
krajša življenje! Zato pustite oboje: Nikoprost za odvado kajenja stane 76 Din, Avinal za odvado pijančevanja pa 235 Din. — Brezalkoholna produkcija, Ljubljana, Kolodvorska 3. 38-6

Tehtnico
Schulz-Universal za 15 kg, brez uteži, malo rabljeno, poceni prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18825-6

Starinska Bidermajerura
naprodaj. Stari trg 19/I. 18844-6

Plinsko peč
(avtomat) veliko kopalno, patent Junker, popolnoma dobro ohranjeno, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18833-6

Otroški voziček
pleten, na peresih, dobro ohranjen, naprodaj. Ogleda se Metelkova 13. 18835-6

Prazni zaboji
mali in srednji poceni naprodaj. Ponudbe pod »Zaboji« na oglasni oddelek »Jutra«. 18847-6

Gostilniški inventar
mize, lustre, vaze, plinski štedilnik, zavese s karnisami, lakovnica, kuhinjski pult, ure, pepelniki, stojalo za dežnike, mala železna peč, medena pipa, proda Josip Uran, Ljubljana, Mestni trg 1. 18859-6

Radio

Radioaparat
štirielektronski, akumulator, glasnogovornik in woltmesser, vse skoro novo v najboljšem stanju ugodno prodam ali pa zamenjam za dobro ohranjeno žensko kolo. — Slavko Lesničar, Rovte nad Logatcem. 18794-9

3-cevni radioaparat
za istosmerni tok, popolnoma nov, z vsemi pritiklinami ter enocevni aparat se radi bolezni ugodno proda. Poizve se med 12. in 15. uro na Vidovdanski c. 9. Beno Kump. 18828-9

Motorna vozila

Tovorni avto
enotonski, v dobrem stanju prodam radi nabave večjega, po zelo nizki ceni. Ogled pri Levante, Kolodvorska 30. 18416-10

Fordov osebni avto
zelo dobro ohranjen, vsled nabave novega voza prodam. Vprašanja pod »Zajamčeno vredno« na anonimni zavod Hinko Sax, Maribor. 18392-10

Osebni avto
4 sedežni, v popolnoma dobrem stanju, za 12 tisoč dinarjev prodam. Istotam se proda motorno kolo Wanderer s prestavami za 3000 Din. — Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Jamčim«. 18742-10

Avtomobilisti samovozači, pozor!
Prevzamem v snaženje in mala popravila Vaše avtomobile ter jamčim za točno in solidno postrežbo. Za informacije kličite telefon št. 2395. 18620-10

Ford avto
še skoraj nov, petsedežna limuzina takoj ugodno naprodaj. Pojasnila daje D. Zdravič, trgovina z usnjem v Ljubljani, Florijanska ul. 17995-10

Kolesa

Kolo
z nosilcem spredaj, praktično za dostavo špecerijskega blaga na dom, prodam. Na ogled pri Banjai, Miklošičeva cesta. 18417-6

Moško kolo
prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18822-11

Kolo
naprodaj. Masarykova 60, za tovarno Novotny. 18837-11

Kupim

Apograf
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe pod »Množi« je poslati na oglasni oddelek »Jutra«. 18796-7

Otroški voziček
sportni, dobro ohranjen, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18816-7

Dva autoplašča
dobro ohranjena 30×3½ — 31×4 kupim. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18816-7

Železno peč
dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18851-7

Kapital

Kot sodelujoča družabnica
s kapitalom in rednim mesečnim dohodkom pristopim h kavarni, gostilni ali trgovini. Ponudbe pod »Agilna družabnica« na oglasni oddelek »Jutra«. 18792-16

Posest

Parcelo za vilo
vogalno, 1300 m² veliko poceni prodam. — Elitni, solnčni, bližnji mestni del. Polovico odplačilo, polovico obresti. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Srečen položaj«. 18486-20

Majhno posestvo
dve njivi, hiša, gospodarsko poslopje zelo ugodno prodam ali oddam v najem. Poizve se pri lastniku Andreju Flerin, Domžale, Rojska 16. — Istotam naprodaj še dva mala posestva. 18639-20

Hišo z vrtom
prodam Pobrežje pri Mariboru, Gubčeva 5. 18784-20

Arondirano posestvo
40 do 60 oralov veliko, v Sloveniji, kupim. Polovico njive in travniki, polovico gozda, če tudi posekan, pogoj velik sadonosnik, ne daleč od železnice ter udobna stanovanjska hiša z gospodarskimi poslopji. — Ponudbe pod »Denar takoj« na ogl. odd. »Jutra«. 18690-20

Parcele
raznih velikosti v pričetku Večne poti, pol ure od pošte, elektrika, studenec in veliko drv na mestu ugodno na prodaj. Vprašanja pod »Južno gozdna lega« na oglasni odd. »Jutra«. 18572-20

2 stavbni parceli
po 700 m², v bližini nove cerkve v Šiški ugodno prodam. Poizve se v Černetovi ulici št. 32/I. 18624-20

Stavbno parcelo
cca 800 m, ob Streliški ulici, prodam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 18809-20

Drobnote

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah Černe — juvelir Ljubljana, Wolfova ul. 3. 88

Pohištvo

Črno jedilnico
lepo in masivno proda Beran, Stožice štev. 119. 18047-12

Spalnico
z 2 posteljama iz črešnjevega lesa in preproge prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »5000« 18815-12

Lokali

Točilnica
in zajutrkovalnica, v centrumu Ljubljane vsled bolezni ugodno na prodaj. — Vprašati na oglasnem odd. »Jutra« pod »Velik promet«. 18571-19

Menzo
s točilnico vina in piva ter žganja, dobro vpeljano, na prometni ulici Zagreba prodam. Na zahtevo daje točna pojasnila Menza Maksimirska 47, Zagreb. 18699-19

Pisarno
v I. nadstr. in skladišče ali pisarno v pritličju oddam takoj na Miklošičevi cesti. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18855-19

Mlekarno
ali vinotoč oddam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 18861-19

V najem

Trgovski lokal
opremljen, na prometni točki v malem trgu Slovenije, pripraven za začetnika samca, takoj oddam ugodno v najem. Oskrba v hiši. Dopise je poslati na oglasni oddelek Jutra« pod »Ugodna postojanka«. 18330-17

Kleparsko delavnico
obstoječo nad 50 let oddam z vsemi stroji in orodjem radi družinskih razmer s 15. majnikom v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18509-17

Pekarno
vzamem v najem za takoj ali pozneje v mestu ali na deželi. Plačam tudi odstop. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18817-17

Lep trgovski lokal
oddam s 1. junijem v najem v bližini nove remize. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Bodočnost 79«. 18479-17

Dijaška stanovanja

Dijake
sprejme solidna pedagog v popolno oskrbo. Nadzorstvo in pomoč pri učenju. Vprašanja na oglasni oddelek »Jutra« pod »Prihodnje šolsko leto«. 18849-22

Stanovanja

Stanovanje
2 sob, kuhinje in pritiklin, najraje v bližini Bežigrada iščem za dva meseca. Plačam do 750 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Junij—julij«. 18485-21

Stanovanje
2 ali 3 sob in pritiklin išče mirna stranka s 1. julijem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »600—800 Din« 18759-21

Stranka brez otrok
točna plačnica, išče eno- ali dvosobno stanovanje ne preveč oddaljeno od kolodvora. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Avgust«. 18642-21

1-sobno stanovanje
išče popolnoma sama državna činovnica za julij. Prizemlje izključeno. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Stalna 400—500«. 18824-21

Stanovanje
v Mostah, 2 parketirani sobi in kuhinjo, z balkonom in vsemi pritiklinami oddam s 15. majem ali 1. junijem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 18586-21

Stanovanje
2 sob z balkonom, kuhinje in z vsemi pritiklinami oddam s 1. junijem pod Rožnikom, Cesta XII, št. 5. 18790-21

Stanovanje
enosobno, solnčno, v Strekljevi ulici 9 (poleg Vrtače) oddam 1 ali 2 osebam. 18811-21

2-sobno stanovanje
kuhinja, pritikline, vodovod, elektrika, oddam. — Rožna dolina, cesta VIII, št. 16. 18823-21

Radi odpotovanja
oddam stanovanje 2 sob in kuhinje s pritiklinami za mesec avgust stranki brez otrok. Hrenova ul. 12/I. 18829-21

Stanovanje
treh sob in pritiklin eventuelno na pisarno oddam na Miklošičevi cesti takoj ali za 1. avgust 1931. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 18830-21

3-sobno stanovanje
s pritiklinami oddam. Dunajska cesta 9. 18834-11

Kdo bi dal 50.000 Din
za dosmrtno stanovanje. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »50.000 Din«. 18842-21

Kdo bi posodil
15.000 Din, dobi za obresti lepo stanovanje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Lepo stanovanje«. 18843-21

Sobo in kuhinjo
išče stranka brez otrok v bližini Gosposvetske ceste. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18852-21

Glasbila

Klavir
(Stutzflügel) izborno ohranjen, le malo pregran, za 10.000 Din in železno blagajno Wertheim za 4000 Din radi selitve proda Milan Guštin, Metlika. 18397-26

Chromat. harmoniko
88 basov, popolnoma nova, ker lastnik ni godec, za polovično ceno naprodaj. Vprašanja na anonimni zavod Hinko Sax, Maribor, pod »Priložnostni nakup«. 18398-26

Klavirji
pianini, harmoniji, se strokovnjaško popravljajo in najčistejše uglašujejo. Tovarna klavirjev Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva 5. 18724-26

Sobe

Sostanovalca
s hrano in vso oskrbo za 150 Din tedensko sprejme restavracija »Soča«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3. 18452-23

Majhno sobico
preprosto, oddam gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18747-23

Lepo sobo
opremljeno za 2 gospoda, z balkonom oddam s 1. junijem na Poljanski cesti št. 13/II, levo. 18672-23

Opremljeno sobo
solnčno, blizu cestne železnice takoj oddam. Naslov v oglas. odd. »Jutra«. 18590-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo oddam Pod Rožnikom. Cena 250 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18805-23

Blizu Tabora
oddam sobo s posebnim vhodom in električno. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 18804-23

Solnčno sobo
s posebnim vhodom v centru oddam takoj solidnemu gospodu. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 18806-23

Solnčno sobo
elektrika, 7 minut od univerze, takoj oddam gospodični ali gospodu. Gradaška 8. 18820-23

Sobo
oddam gospodični ali gospodu v sredini mesta. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18836-23

Kabinet
oddam s 15. majem v sredini mesta. Židovska ulica 3/II. 18838-23

Opremljeno sobo
oddam takoj. Grohartjeva ul. 5, Mirje. 18846-23

Sobo
oddam gospodoma. Posebni vhod, sredina mesta. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 18848-23

Gospoda
sprejmem na stanovanje. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 18860-23

Lepo sobo
s popolnoma separiranim vhodom v prvem nadstropju oddam takoj ali 1. junija. Poljanska 13/I, levo. 18850-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom blizu glavnega kolodvora oddam. Slomškova ulica 14, pritličje, desno. 18856-23

Opremljeno sobo
čisto, elektrika, oddam. — Vidovdanska 1/II. 18870-23

Dopisi

Mlinar
s premoženjem v gotovini išče gospodinjo ne pod 40 let staro z nekaj gotovine v svrho skupnega nakupa mlina in gospodarstva. — Resne ponudbe na podr. v Mariboru pod »Mlinarstrokovnjak«. 18495-24

D. p.
Prosim za točen naslov pod »Neimenovana« na oglasni oddelek »Jutra«. 18807-24

M. 33
Sestanek 16. ob pol 20. uri pred K. T. Pridi sigurno. Poljub. 18818-24

R. S. O.-M-A.
pismo prejel. Dvignite pismo pod šifro, ki ste jo navedla za podpis. 18854-24

Roza
dvignite pismo »Velikanoč« 18854-24

Živali

Telica montafonka
3 leta stara, visokobreja, zaradi pomanjkanja prostora, naprodaj. Prednik s 11.000 litra mleka na leto. Vprašati: Grad Volčji potok, p. Jarše. 18414-27

Pes volčjak
rjavo črnkaste barve, kateri slisi na ime Tierass in ima št. 437 — Ljubljana se je izgubil. Obvesti naj se, proti nagradi, na Celovški cesti 38. 18574-28

Izgubljeno

Nagrado Din 200.—
dobi, kdor prinese v garažo »Lojze« na Miklošičevi cesti mali žaromet (lampo) od avtomobila, ki je bil dozdevno izgubljen dne 9. t. m. v Rožni dolini. 18812-28

Listnico
z vsebino Din 610, žel legitimacijo in važnimi listinami je izgubil upokojenec v gostilni v Kersnikovi ulici. Pošten najditelj naj odda listnico radi važnosti dokumentov pri Simončič Francu, Resljeva 27. 18890-28

Stroji

Drobilec za gramoz
že rabljen, vendar v brezhibnem stanju kupim. Premer sipalnika 70—80 cm. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko: »Drobilec za gramoz«. 18864-29

2 elektromotorja
za istosmerni tok, 3—4 Ks, 220 volt, kupim. Najnižje ponudbe na: Redjko, električar, Rečica ob Savinji. 18390-29

Razno

IZVANREDNA PRILIKA!
Železna služinska patent postelja zložljiva, s tapeciranom madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujuče osobe stane samo Din 390.— Razpošiljam po poštnenom povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

Ležalka za sunčanje — (Liegestuhl) najnovije vrsti, stane samo Din 150.

Madraci punjeni z volnom stanejo samo D 750.
L. BROZOVIĆ, ZAGREB ILICA 82.

Obrt

Sedlarsko
in torbarsko delavnico s stroji na električni pogon, dobro vpeljano, prodam. — Resni reflektanti naj se obrnejo na naslov: Ivan Kravos, Maribor. 18522-30

Če nujno rabiš sliko
za legitimacijo, jo dobiš v 10 minutah pri Joško Šmucu, industr. in umet. fotografu v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

Vse čebelarske potrebščine
ima na zalogi Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska 1. 18036-30

Najboljša reklama
ki zraven nese še lep dohodek, je na vsak način lepa fotografija Vašega kraja — vasi, trga, mesta, letovišča, Vaše trgovine, gostilne, restavracije, obrti, trafike itd. — Pišite še danes za prospekte in cenik na tvornico fotografskih razglednic in slik: Lojze Šmuc, Ljubljana VII, Aleševčeva ulica 26. 98

Modroce
predeluje in čisti žimo prahu na specialnem stroju samo Rudolf Sever, Maribor trg št. 2. 129-30

Kopalne banje
otroške in velike, peči, klosete in drugo dobite po zelo ugodnih cenah v železnini Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska c. 1. 18035-30

LIVARNA ŽELEZA in KOVIN
dr. z o. z., Srednje Gameljne, p. št. Vid nad Ljubljano
MODERNO OPREMLJENA
vliva strojno in komerčno litino kakor šted. plošče, kurilna in dimna vratica, rešetke, kolesa za samokolnice, plužna kolesa, cestne požiralnike, cestne kape, sifone in vstopne pokrove, gnojn. sesalke in razpršilce, kolesa za vagonete (kokilna litina), noge za vrtne klopi, telovadno orodje itd. — Sprejema v izdelavo odlitke po poslanih vzorcih, modelih in risbah. — Cene konkurenčne postrežba točna, izdelava solidna! Naročila sprejema tudi tvrdka »EMAJL«, Ljubljana VII, Beljaška ul. 4. Telef. 3252.
183 LIVARNA GAMELJNE.

Edina slovenska tedenska revija »Življenje in svet«. -- Posamezna številka 2.— Din.

†

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je moja srčno ljubljena soproga, hčerka, sestra, teta in svakinja, gospa

Frančiška Štirn
roj. Slapar

dne 10. t. m. po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v torek, dne 12. maja 1931 ob ½4. uri popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. maja 1931.

IVAN ŠTIRN, soprog, in vsi ostali sorodniki.

Občina Ljubljana — Mestni pogrebni zavod

Birmanska darila
po znižanih cenah
F. Čuden Ljubljana
Oglejte izložbe v Prešernovi ulici 1

O Zlatici ste pesmice prebrali — na kraju zgodbe boste vsi priznali: Ta lepi uk dekleta opominja, kako naj zraste dobra gospodinja.

Da srečna bo v življenju kot ženica, naj geslo bo ji zlata ta resnica: Nad milo Zlatorog ni mila — tako je Zlatica učila...

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog: nad vse je terpentinsko milo Zlatorog!

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.